

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

ustaleń projektu
**Planu Ogólnego
Gminy Dzierżążnia**

Dzierżążnia, 2025 r.

OPRACOWAŁ:

Ośrodek Naukowo-Konsultacyjny Piotr Fogel
ul. Dolna 33a Krupia Wólka, 05-540 Zalesie Górne

Zespół autorski:

dr Piotr Fogel – główny projektant, członek byłej OIU z siedzibą w Warszawie nr WA-370
mgr Magdalena Łaska

SPIS TREŚCI

1. Podstawa prawna sporządzania prognozy	4
2. Cel i zakres dokumentu objętego prognozą oraz powiązania z innymi dokumentami	4
3. Metodyka prac	4
4. Oddziaływania transgraniczne	6
5. Analizy i oceny istniejącego stanu środowiska	6
5.1. Stan środowiska – jakość, zagrożenia i sposoby przeciwdziałania	6
5.2. Walory krajobrazowe	29
5.3. Ochrona środowiska	33
6. Ustalenia projektu planu ogólnego	47
6.1. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu planu ogólnego	53
7.....Analiza stanu środowiska na obszarach objętych przewidywalnym znaczącym oddziaływaniem	53
8. Przewidywany wpływ oraz znaczące oddziaływanie na środowisko ustaleń projektu planu ogólnego	56
8.1. Wpływ ustaleń planu ogólnego na ustawowe formy ochrony przyrody	68
9. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensacje przyrodnicza negatywnego oddziaływania na środowisko	68
10. Rozwiązania alternatywne do zawartych w dokumencie mające na uwadze cel i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000	69
11. Streszczenie prognozy	69

1. PODSTAWA PRAWNA SPORZĄDZANIA PROGNOZY

Obowiązek przeprowadzenia postępowania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (dalej SOOŚ) dla dokumentów planistycznych, w tym planu ogólnego gminy (dalej POG, plan ogólny), nakłada Art. 46 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.), zwanej dalej ustawą OOŚ. W zakres postępowania SOOŚ wchodzi opracowanie Prognozy oddziaływania na środowisko skutków realizacji dokumentu planistycznego. Szczegółowy zakres merytoryczny prognozy określa art. 51 ustawy OOŚ.

Przedmiotowa prognoza została wykonana w związku z podjęciem uchwały nr 42/VIII/2025 Rady Gminy w Dzierżążni z dnia 16 stycznia 2025 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego Gminy Dzierżążnia.

2. CEL I ZAKRES DOKUMENTU OBJĘTEGO PROGNOZĄ ORAZ POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI

Plan ogólny gminy jest aktem planowania przestrzennego, stanowiącym prawo miejscowe. Plan ogólny uchwała się dla obszaru gminy z wyłączeniem: terenów zamkniętych (innych niż ustalone przez ministra właściwego do spraw transportu) oraz obszarów morskich wód wewnętrznych.

Do planu ogólnego obligatoryjnie sporządza się, w postaci elektronicznej, uzasadnienie składające się z części tekstowej i graficznej.

Zarówno część tekstowa jak i graficzna uzasadnienia planu ogólnego gminy nie mają wartości normatywnej, a jedynie poglądową, prezentującą informacje dla osób zainteresowanych ustaleniami planu ogólnego. Ustalenia planu ogólnego gminy przyjmuje się wyłącznie w postaci elektronicznej, w formie ustandaryzowanych danych przestrzennych (stanowiących załącznik do uchwały przyjmującej POG, czyli integralną część normatywną POG).

Przedmiotem niniejszego opracowania jest plan ogólny gminy Dzierżążnia. Opracowanie obejmuje obszar gminy w jej granicach administracyjnych. Ustalenia POG Dzierżążnia sporządzono uwzględniając uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy wynikające m.in. z:

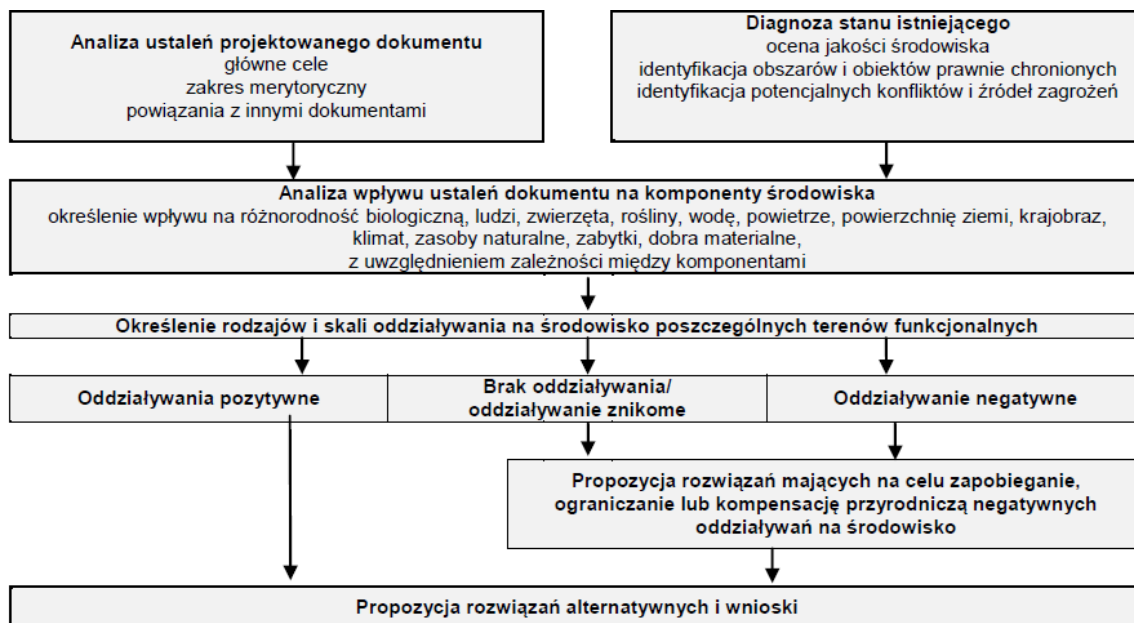
- ustaleń planu zagospodarowania województwa,
- regulacji w zakresie obszarów chronionych, obszarów szczególnego zagospodarowania,
- rozmieszczenia istniejących i planowanych obiektów infrastruktury społecznej, transportowej i technicznej, znajdujących się na obszarze opracowania,
- rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym oraz krajobrazów priorytetowych,
- opracowania ekofizjograficznego,
- ustaleń obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- istniejącego zagospodarowania przestrzennego,
- zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową oraz
- otrzymanych wniosków i uwag, które wpłynęły w trakcie prowadzonej procedury planistycznej.

Zawartość planu ogólnego jest zgodna z zakresem przedmiotowym określonym w art. 13a ust. 4 i art. 13b w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (dalej upzp) oraz z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. 2023 poz. 2758). Zgodnie z art. 13a ust. 5 upzp ustalenia planu ogólnego są wiążące dla planów miejscowych oraz decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu.

3. METODYKA PRAC

Przedmiotową prognozę oddziaływania na środowisko sporządzono zgodnie z przepisami ustawy OOŚ, która zakłada obowiązek oceny wpływu ustaleń planu ogólnego na środowisko. Przy analizie przyjmuje się założenie, że określone w planie ogólnym ustalenia zostaną w pełni zrealizowane. Oznacza to, z jednej strony maksymalizację powstałych oddziaływań – tych

pozytywnych i negatywnych, a z drugiej realizację wszystkich ustaleń dotyczących ochrony środowiska.

Rys. 1. Schemat metodyki
Źródło: opracowanie własne.

Głównym celem prognozy jest określenie potencjalnych skutków realizacji ustaleń planu ogólnego na poszczególne komponenty środowiska, tj.: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne.

W opisie uwzględniono przewidywane oddziaływanie, w tym pozytywne i negatywne, bezpośrednie i pośrednie, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe, a także ewentualne oddziaływania wtórne lub skumulowane. Ocenę wpływu na środowisko ustaleń planu ogólnego określono metodą waloryzacji punktowej, przypisując terenom o różnym przeznaczeniu wielkość, wyrażoną w punktach, przewidywanego oddziaływania na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego oraz kulturowego. Suma punktów wskazuje nam czy i jak silna presja będzie występowała na danym obszarze. Przyjęto, że procesy przekształcenia środowiska na obszarach o podobnym przeznaczeniu terenu i sposobie zagospodarowania będą przebiegały w zbliżony sposób, różnice zaś dotyczyć będą wyłącznie stopnia intensywności zmian.

Ocena możliwości wystąpienia danych skutków środowiskowych dokonana została na podstawie aktualnego stanu środowiska i zaplanowanych zmian w zagospodarowaniu. Aktualny stan środowiska określono i oceniono na podstawie opracowania ekofizjograficznego i wyników wizji terenowej. Opracowanie ekofizjograficzne stanowi istotny dokument pomocny w ocenie potencjalnych przekształceń środowiska, jakie nastąpią na skutek realizacji dokumentu planistycznego. Stan elementów środowiska opisano w podziale na środowisko abiotyczne oraz środowisko biotyczne (z uwzględnieniem przekształceń zbiorowisk naturalnych, ich odpornością na degradację i zdolnością do regeneracji).

Ponadto w prognozie znajduje się analiza istniejących i ewentualnych problemów ochrony środowiska, co pozwoli na dostosowanie zasięgu stref planistycznych i zakresu profili funkcjonalnych do uwarunkowań środowiska przyrodniczego, dzięki czemu część problemów będzie można rozwiązać lub zminimalizować uciążliwości. Końcowym etapem prognozy jest sformułowanie wniosków, czyli ustalenie ewentualnych zmian w planie ogólnym.

Na Rys. 1 przedstawiono w postaci schematu metodykę przyjętą w niniejszym opracowaniu.

Prognozę przeprowadzono kompleksowo dla jednego wariantu ustaleń planistycznych zaproponowanych przez Wójta gminy Dzierżążnia. Punktem odniesienia dla prognozy jest istniejący stan środowiska przyrodniczego i zagospodarowania terenu oraz uwarunkowania wynikające z uzasadnienia do planu ogólnego gminy. Przy opracowaniu Prognozy przyjęto, iż procesy obecnie zachodzące w środowisku będą dalej występować, ale może zmienić się ich intensywność.

Prognozę wykonano zgodnie z wymogami określonymi w art. 51 ust. 2 ustawy OOŚ z uwzględnieniem zakresów i stopnia szczegółowości analiz określonych przez:

- Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie w piśmie z dnia 7 marca 2025 r. znak: WOOS-III.411.37.2025.ET;
- Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Płońsku w piśmie z dnia 27 stycznia 2025 r. znak: ZNSHP.9027.1.1.2025.

Ponadto uwzględniono regulacje wynikające z:

- Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. 2025 r. poz. 647 ze zm.),
- Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. 2024 r. poz. 1478 ze zm.),
- Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. 2024 r. poz. 1130 ze zm. z 2025 r. poz. 527 ze zm.),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz. U. 2014 poz.112),
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2019, poz. 2448),
- Rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 17 lutego 2020 r. w sprawie sposobów sprawdzania dotrymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2020 poz. 258),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2019 poz. 1839).
- Uchwała nr 48/24 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 26 marca 2024 r. w sprawie audytu krajobrazowego dla województwa mazowieckiego.

4. ODDZIAŁYWANIA TRANSGRANICZNE

Oddziaływanie na środowisko wskutek realizacji planu ogólnego gminy Dzierżążnia nie będzie wykraczało poza granice kraju.

5. ANALIZY I OCENY ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA

5.1. Stan środowiska – jakość, zagrożenia i sposoby przeciwdziałania

5.1.1. Środowisko abiotyczne

5.1.1.1. Rzeźba terenu i geologia

Gmina Dzierżążnia położona jest w pasie Nizin Mazowiecko-Podlaskich, stąd generalne cechy rzeźby terenu, formy, ich wielkość, pochodzenie, rozwój i wiek są typowe dla obszarów starogłacialnych. Cechują je rozległe równiny denudacyjne, brak jezior, płynące wolno rzeki tworzące meandry (o ile ich koryto nie zostało uregulowane), piaszczyste doliny rzeczne z tarasami.

Obszar gminy Dzierżążnia charakteryzuje się dość monotonną, równinną rzeźbą powstałą głównie na skutek zlodowacenia środkowopolskiego stadiału Wkry oraz zjawisk następujących w późniejszych okresach (denudacji peryglacialnej i erozji wodnej). Powierzchnia jest nachylona w kierunku północno-wschodnim, spadki terenu nie przekraczają 5%, natomiast wysokości bezwzględne wynoszą od 137 m n.p.m. (Pomianowo-Dzierki) do ok. 100 m n.p.m. (Siekłuki) – Rys. 2. Podstawową jednostką morfologiczną na omawianym terenie jest wysoczyzna morenowa płaska, rozcięta przez sieć dolin niewielkich cieków, z których najwyraźniejszymi są obniżenia dolinne rzeki Płonki, Żurawianki, Dzierżążnicy oraz powierzchnie szlaków sandrowych.

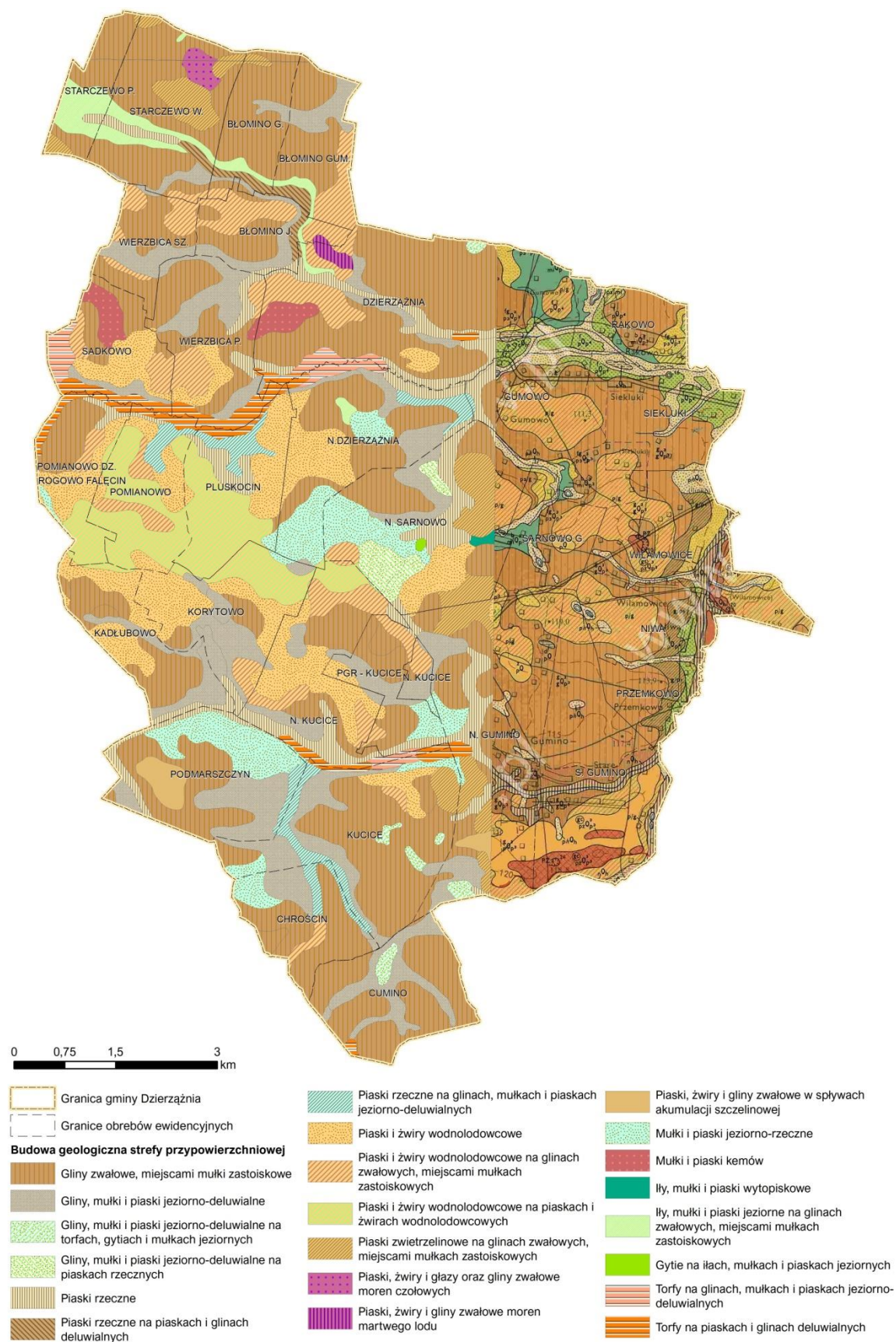
i denudacyjnych. W stadiale środkowym przed czołem wkraczającego lądolodu akumulowane były osady wodnolodowcowe. Wkraczający lądolód prawdopodobnie glaciektonicznie modelował omawiany obszar przed czołem i pod stopą. W czasie recesji lądolodu zlodowacenia Warty, w południowo-wschodnim rejonie obszaru arkusza, gdzie przez jakiś czas znajdowała się krawędź lądolodu, wykształciły się akumulacyjne moreny czołowe. Nieco później, gdy czoło lądolodu ukształtowało się bardziej na północ, miały miejsce lokalne oscylacje, co doprowadziło do powstania moren spiętrzonych. W tym też czasie na obszarze gminy, prawdopodobnie w lądolodzie stagnującym (pasywnym), rozszerzyły się szczeliny. Płynęły nimi wody roztopowe, a do szczelin spływał materiał piaszczysty i gliniasty. W tworzących się przetainach były akumulowane osady przyszłych kemów. Lądolód pasywny rozpadał się na bryły, a między nimi powstawały moreny martwego lodu. Po ustąpieniu lądolodu doszło do intensywnej erozji przez wody lodowcowe. W wielu miejscach zostały zerodowane najmłodsze gliny zwałowe, a na powierzchni odsłoniły się piaski i żwiry wodnolodowcowe dolne. Pozostałością po glinach są liczne głazy narzutowe, występujące na równinie sandrowej. W tym czasie na opisywanym obszarze znajdowały się jeszcze bryły martwego lodu, z których spływały błotniste osady morenowe. Miejscami utworzyły się wytopiskowe zbiorniki wodne. Po znacznym ociepleniu klimatu wytopiły się wszystkie bryły martwego lodu. W zagłębieniach bezodpływowych powstały jeziora i akumulowane były w nich osady bagienno-jeziorne. Jeziora interglacjału eemskiego funkcjonowały w rejonie Cumina. W czasie maksymalnego zasięgu zlodowacenia Wisły i w czasie jego recesji wody roztopowe płynęły w kierunku wschodnim. Stopniowo roztokowy, chaotyczny odpływ wodnolodowcowy nabierał coraz bardziej dojrzałego charakteru rzek peryglacialnych. Te zostały uformowane głównie w północnej części obszaru. W czasie zlodowacenia Wisły na analizowanym obszarze dość długo istniała wieloletnia marzłość. Był to czas wzmożonych procesów peryglacialnych. Po wytopieniu się wieloletniej marzłości, pod koniec zlodowacenia miały miejsce intensywne procesy denudacyjne. Na przełomie plejstocenu i holocenu, gdy następowały nawroty chłodu, wzrastała intensywność procesów erozyjnych. Był to czas wzmożonej niszczącej działalności wód spływu powierzchniowego. W obniżeniach terenu powstała mozaika zbiorników wodnych. Utworzyły się one w czasie wzmożonej degradacji wieloletniej zmarzliny i przez pewien okres były ze sobą połączone. Były one wypełniane osadami jeziornymi i jeziorno-rzecznymi. W zbiornikach tych prawdopodobnie kontynuowana była akumulacja jeziorna, rozpoczęta w czasie interglacjału eemskiego. W warunkach zmieniającego się klimatu doszło do wietrzenia glin zwałowych. Na stokach wysoczyzny akumulowane były osady deluwialne, a w istniejących jeszcze jeziorach — jeziorno-deluwialne. Znaleziona w nich makroflora świadczy o tym, że był to czas stopniowego wkraczania kompleksów leśnych na ten obszar. W holocenie całkowicie wytopiła się wieloletnia marzłość. W dolinach uformowanych wcześniej, w zlodowaceniu Wisły, i w innych wydłużonych obniżeniach rozwinęła się sieć rzeczna, a mniejsze dolinki i zagłębienia bezodpływowe były częściowo wypełniane piaskami humusowymi i namułami. W dolinach rzek, po okresie atlantyckim, lokalnie w dawnych gytioiskach, stopniowo utworzyły się torfowiska niskie.

Generalnie budowa geologiczna gminy nie wyróżnia się specjalnymi, szczególnymi cechami. Warunki dla posadowienia standardowych budowli są dobre. Ograniczenia wynikają głównie z niekorzystnych warunków wodnych.

Największy wpływ na zagospodarowanie mają osady znajdujące się płytko – około 2-5 m poniżej poziomu terenu. Wierzchnią warstwę osadów stanowią w zdecydowanej większości gliny zwałowe, piaski rzeczne oraz piaski i żwiry wodnolodowcowe. Na znacznie mniejszej powierzchni wykształciły się mułki, ropy i gytie. W obniżeniach dolinnych występują torfy (por. Rys. 3). W warstwie podłoża do 50 cm przeważają natomiast piaski gliniaste lekkie i mocne oraz gliny lekkie (Rys. 4).

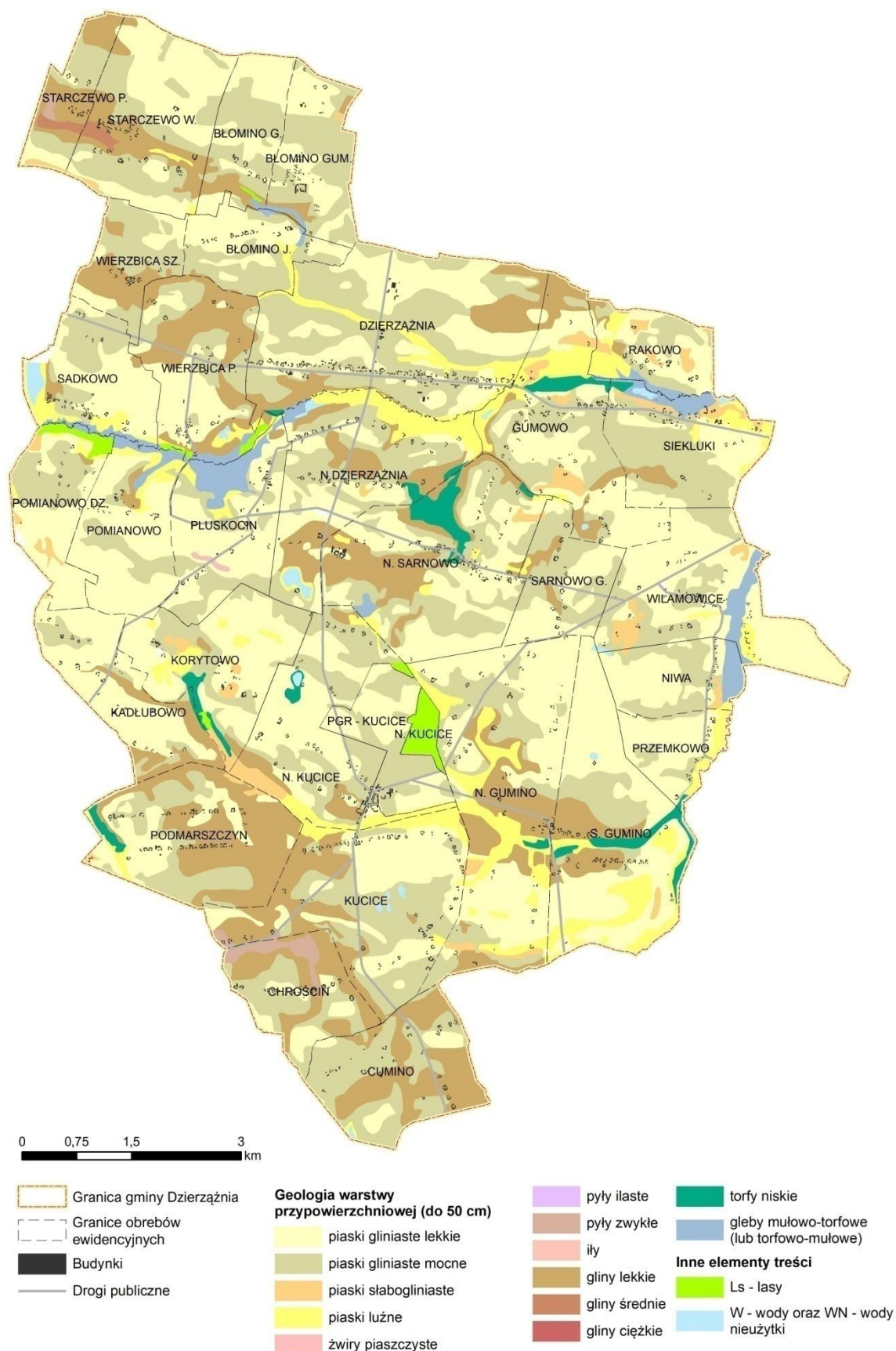
W gminie nie występują udokumentowane obszary naturalnych zagrożeń geologicznych, w tym narażonych na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych. Na terenie gminy Dzierżążnia nie dokonano rozpoznania i nie prowadzi się stałego monitoringu osuwisk.

Przekształcenia powierzchnia ziemi związane są głównie z procesami budowlanymi. Ze względu na niewielki ruch budowlany w gminie skala zjawiska jest znikoma.

Rys. 3. Budowa geologiczna w strefie przypowierzchniowej

Źródło: Opracowanie Ekofizjograficzne Podstawowe sporządzone na potrzeby planu ogólnego gminy Dzierżążnia, 2025.

Rys. 4. Geologia warstwy przypowierzchniowej (miąższość osadów do 50 cm)
Źródło: Opracowanie Ekofizjograficzne Podstawowe sporządzone na potrzeby planu ogólnego gminy Dzierżążnia, 2025.

5.1.1.2. Zasoby naturalne

Pod względem występowania surowców mineralnych gmina Dzierżążnia jest bardzo uboga. Zlokalizowane jest tu jedno udokumentowane złożo powszechnie występujących piasków i żwirów – Nowe Gumino KN 16817. Położone jest na działce o numerze ewidencyjnym 204 w obrębie Nowe Gumino. Zasoby geologiczne zatwierdzone zostały decyzją nr RŚ.6528.9.2014wg stanu na 31.12.2013 r. Złożo udokumentowano w kategorii C1 o powierzchni 1,9970 ha i eksploatowane było odkrywkowo w latach 2022 – 2023 na potrzeby budownictwa i drogownictwa. Obecnie eksploatacja złoża została zaniechana. Miąższość złoża waha się od 4,1 do 6,2 m (średnia 5,1 m), średnia grubość nakładu gliniasto-piaszczystego wynosi 0,6 m. Po zakończeniu eksploatacji rekultywację rekomenduje się wykonać w kierunku rolniczo – wodnym.

Obszar i teren górniczy dla złoża Nowe Gumino o nr w rejestrze 10-7/11/1152 został zniesiony 1 grudnia 2023 roku (dokument znoszący – decyzja nr RŚ.6522.13.2023).

5.1.1.3. Gleby

Analiza gleb w gminie Dzierżążnia przeprowadzona została w dwóch aspektach: przyrodniczym i gospodarczym. Aspekt przyrodniczy obejmuje opis i rozmieszczenie typów gleb. Bezpośrednio z przyrodniczych właściwości gleb wynika ich przydatność do funkcji produkcyjnej związanej z rolnictwem i leśnictwem. Powszechnie wykorzystywane do opisu przydatności gleb do produkcji są kompleksy glebowo-rolnicze, ustalone w oparciu o metodę ich delimitacji wypracowaną w Instytucie Upraw Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach. Innym powszechnie stosowanym sposobem opisu warunków glebowych jest odwołanie się do gleboznawczej klasyfikacji gruntów.

Typy gleb można sklasyfikować jako autogeniczne tj. utworzone bez udziału materiałów i czynników zewnętrznych oraz hydrogeniczne, czyli powstałe pod wpływem wody stojącej lub przepływowej.

Największy obszar w gminie Dzierżążnia zajmują gleby autogeniczne tj.:

- gleby brunatne wylugowane to podtyp gleb brunatnych, które charakteryzują się kwaśniejszym odczynem w górnych warstwach profilu niż w dolnych. W górnych 20-50 cm gleby wykazują wysycenie kationami zasadowymi poniżej 50%, a w dolnych warstwach powyżej 50%. Gleby te wytworzyły się głównie na glinach i piaskach gliniastych, cechuje je wysoka pojemność wodna i cieplna oraz dobra lub średnia (IIla lub IIlb) klasa bonitacyjna;
- gleby bielcowe są to gleby powstałe na piaskach sandrowych, wydmych lub z glin lekkich o dużym stopniu spiaszczenia warstwy wierzchniej. Ich stosunki wodne są prawidłowe, chociaż okresowo gleby te mogą mieć podwyższoną wilgotność;
- czarne ziemie (właściwe i zdegradowane) – zaliczane są do gleb semihydrogenicznych. Ich powstanie jest generalnie uwarunkowane długotrwałym oddziaływaniem wysokiego zwierciadła wód gruntowych. Cechuje je wysoka pojemność wodna i cieplna, zasobność w pierwiastki zasadowe oraz wysoka żyzność.

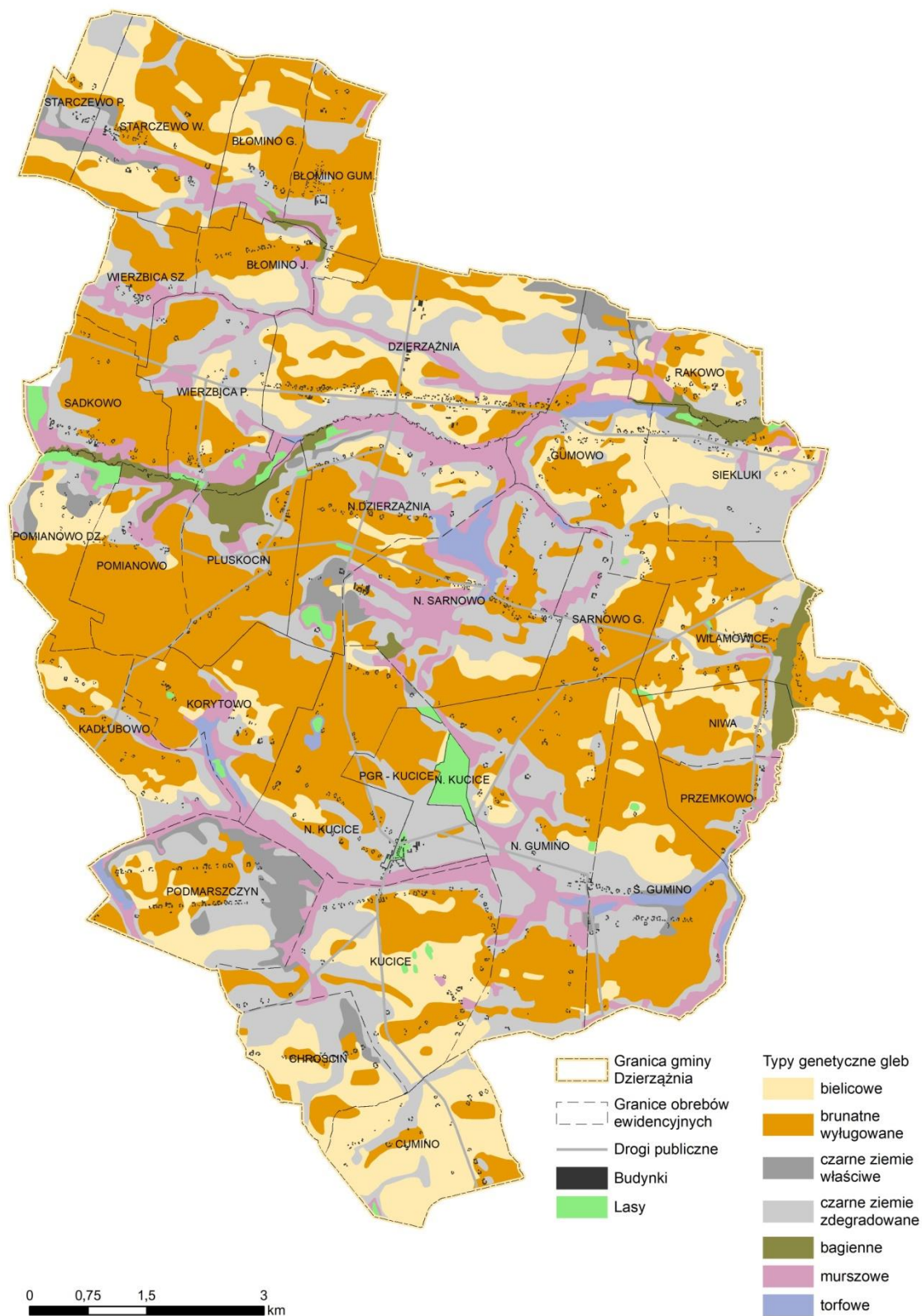
Na terenie gminy Dzierżążnia występują również gleby hydrogeniczne (organiczne):

- gleby bagienne,
- gleby murszowe,
- gleby torfowe.

Rozmieszczenie poszczególnych typów gleb przedstawia Rys. 5.

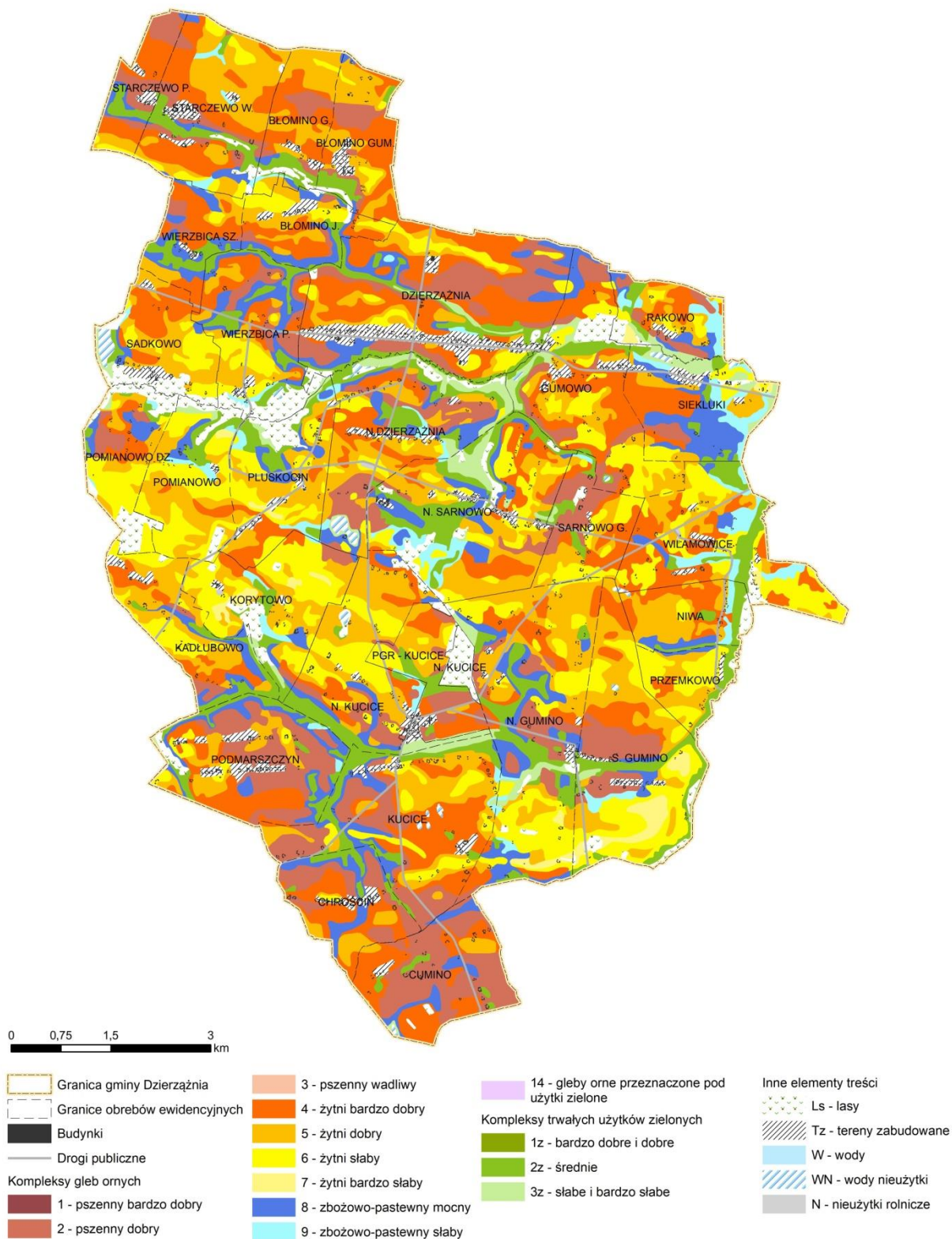
Analiza kompleksów glebowo-rolniczych w gminie Dzierżążnia, wskazuje na wysoką przydatności gleb do produkcji rolniczej (Rys. 6). Dominują kompleksy pszenno-dobry, żytni bardzo dobry i żytni dobry, które zlokalizowane są w północnej części gminy (powyżej osi wyznaczonej przez drogę krajową nr 10) oraz w sołectwach położonych na południu tj. Cumino, Chrościn, Kucice, Nowe Kucice, Podmarszczyn, Nowe Gumino, Stare Gumino. Potwierdza to także bonitacja gleb przedstawiona na Rys. 7. Najmniej korzystne z punktu widzenia gospodarczego gleby znajdują się w centralnej części gminy.

Grunty rolne podlegające ochronie w gminie Dzierżążnia (Rys. 7), zajmują łączną powierzchnię 1 862 ha, tj. grunty orne IIIa klasy – 481,0 ha, IIIb klasy – 1218,1 ha, pastwiska trwałe III klasy – 121,1 ha, łąki III klasy – 41,8 ha (18% powierzchni gminy).

Rys. 5. Typy genetyczne gleb

Źródło: Opracowanie Ekofizjograficzne Podstawowe sporządzone na potrzeby planu ogólnego gminy Dzierżążnia, 2025.

Rys. 6. Kompleksy przydatności rolniczej gleb

Źródło: Opracowanie Ekofizjograficzne Podstawowe sporządzone na potrzeby planu ogólnego gminy Dzierżążnia, 2025.

Rys. 7. Rozmieszczenie gleb III klasy bonitacyjnej w gminie Dzierżążnia

Źródło: Opracowanie Ekofizjograficzne Podstawowe sporządzone na potrzeby planu ogólnego gminy Dzierżążnia, 2025.

Z przyrodniczego punktu widzenia działania gminy powinny zmierzać do zachowania dobrych warunków glebowych poprzez minimalizację przekształceń tych terenów oraz eliminację możliwych źródeł zanieczyszczeń.

Wśród zagrożeń dla jakości gleb, wynikających głównie z prowadzonej intensywnej produkcji rolniczej wymienić należy:

- chemizację rolnictwa,
- erozję wietrzną, szczególnie na gruntach ornych, w okresach, gdy gleba nie jest chroniona przez roślinność,
- intensyfikacja upraw,
- prowadzone prace odwodnieniowe połączone z niszczeniem szaty naturalnej flory oraz regulowanie koryt cieków,
- zanieczyszczenie gleb gnojowicą,
- wprowadzanie do gleby nieoczyszczonych ścieków komunalnych.

5.1.1.4. Woda

Wody powierzchniowe

Według podziału hydrograficznego Polski obszar gminy Dzierżążnia leży w obrębie regionu wodnego Środkowej Wisły, w obszarze dorzecza Wisły oraz w granicach jednolitej części wód powierzchniowych rzecznych (JCWP RW) Płonka do Żurawianki, oznaczonej kodem RW2000102687679.

JCWP Płonka do Żurawianki nie jest przeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi oraz do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych.

Cała zlewnia JCWP Płonka do Żurawianki stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód. Głównymi źródłami presji troficznych jest nawożenie i depozycja, natomiast źródłem presji hydromorfologicznych jest prostowanie koryta oraz budowie piętrzące.

Głównym ciekim powierzchniowym odwadniającym gminę jest rzeka Płonka, której dolina na przebieg zbliżony do równoleżnikowego. Płonka jest prawobrzeżnym dopływem rzeki Wkry zasilanym przez: Żurawiankę i Dzierżążnicę. Jej długość to ok. 43 km, a powierzchnia dorzecza wynosi ok. 431 km². Tereny źródłowe Płonki leżą w okolicy miejscowości Starożreby. Objęta jest regionalnym monitoringiem poniżej oczyszczalni w Płońsku. Od tego punktu, aż do ujścia do Wkry rzeka Płonka prowadzi wody pozaklasowe.

Fot. 1. Rzeka Płonka
Autor: Piotr Fogel

Fot. 2. Rzeka Płonka
Autor: Piotr Fogel

Ponadto przez obszar gminy Dzierżążnia płyną:

- Żurawianka – jest prawobrzeżnym dopływem Płonki o długości ok. 15 km. Jej obszar źródłowy mieści się w okolicy miejscowości Srebrna. W okolicy Sosenkowa tworzy zbiornik wodny. W większości wody jej płyną przez tereny rolnicze;

- Dzierżążnica – jest lewobrzeżnym dopływem Płonki o długości ok. 13 km, który swój początek ma w okolicy miejscowości Góra. Na całej swojej długości płynie przez obszary rolnicze;
- liczne bezimienne ciek, kanały i rowy.

Poziom wody w głównych rzekach na terenie gminy nie podlega stałym pomiarom. Brak jest jezior i dużych stawów.

Rzeki i ciek gminy Dzierżążnia zakwalifikowano do reżimu rzeczno-łożonego, śnieżno-deszczowego w regionie równinnym. Powoduje to nieregularne przepływy wód, wysokie, wczesną wiosną oraz latem lub jesienią, niskie zimą.

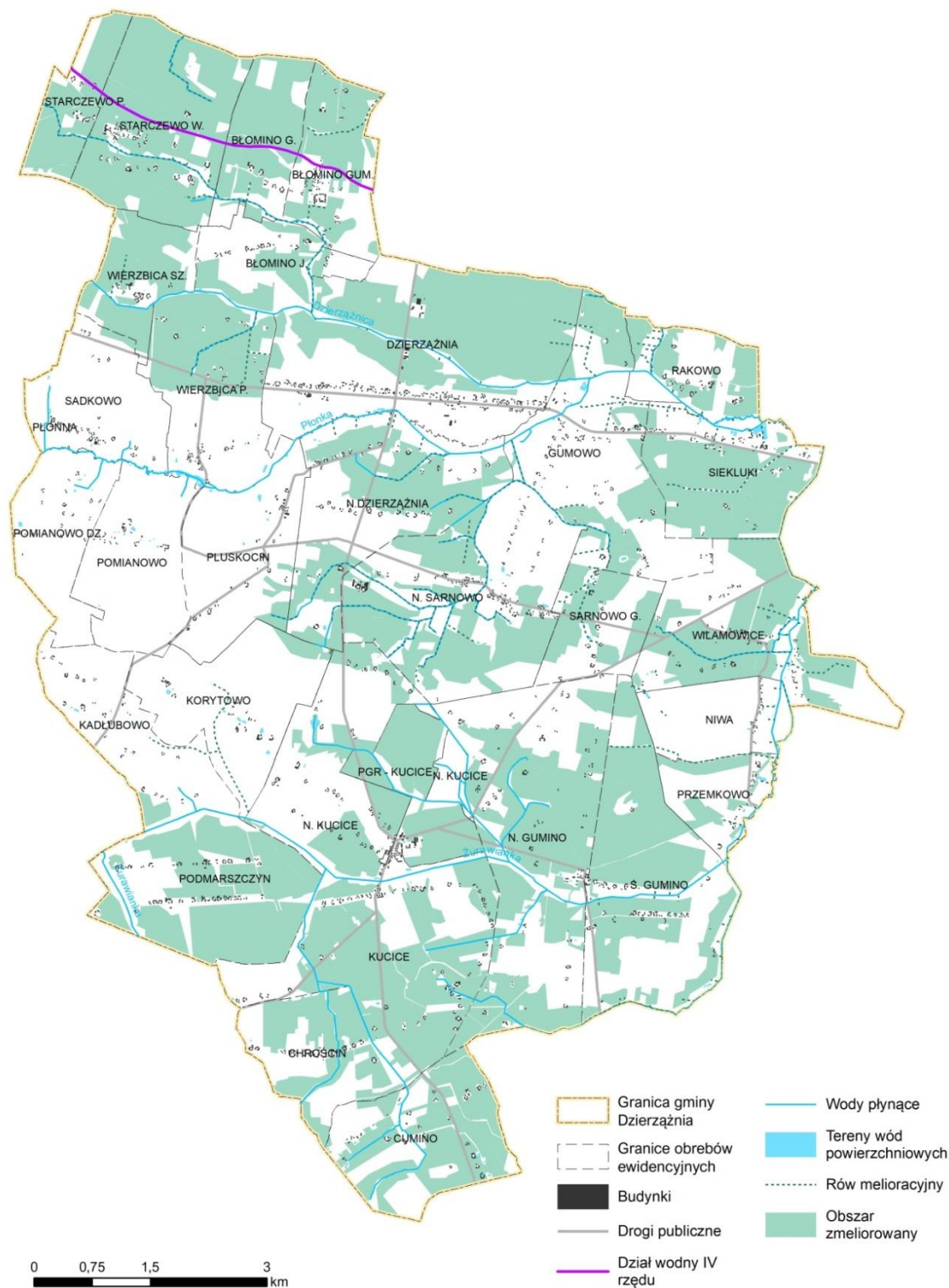
Na terenie gminy Dzierżążnia zostało zmeliorowanych 4690 ha użytków rolnych.

Niekorzystne oddziaływanie na wodę oznacza przede wszystkim zanieczyszczenie wód powierzchniowych lub podziemnych, zmianę reżimu hydrologicznego, zmianę trofii wód lub ograniczenie możliwości retencyjnych obszaru.

Na terenie gminy Dzierżążnia nie występują źródła zanieczyszczeń o charakterze przemysłowym. Wobec powyższego zidentyfikować można dwie grupy źródeł będących zanieczyszczeniami dla wód. Głównym zagrożeniem dla jakości wód powierzchniowych w gminie Dzierżążnia jest spływ azotu, fosforu oraz biogenów z pól do wód gruntowych i powierzchniowych. Kolejnym źródłem zanieczyszczeń dla wód powierzchniowych jest zabudowa, głównie zagrodowa, na terenach nie objętych systemem kanalizacji oraz programem budowy przydomowych oczyszczalni ścieków. W szczególności dotyczy to gospodarstw specjalizujących się w hodowli.

W roku 2024 w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska dokonano oceny stanu wód w rzece Płonce poprzez zebranie pomiarów wskaźników fizycznych i chemicznych w wodzie. Punkt pomiarowo-kontrolny zlokalizowano w Szerominku, na terenie gminy Płońsk. Na ocenę stanu wód składał się stan/potencjał ekologiczny oraz stan chemiczny. Stan ekologiczny jednolitych części wód klasyfikuje się w oparciu o elementy hydromorfologiczne, biologiczne i fizykochemiczne¹. Elementy biologiczne zakwalifikowane zostały do klasy IV, co oznacza stan słaby biologicznego wskaźnika jakości wód. Stan elementów fizykochemicznych oceniono poniżej dobrego. Ogólny stan/potencjał ekologiczny zakwalifikowany został jako umiarkowany.

¹Oceniając stan ekologiczny jednolitych części wód powierzchniowych klasyfikuje się przez nadanie im jednej z pięciu klas jakości: I klasa – stan bardzo dobry, II klasa - stan dobry, III klasa - stan umiarkowany, IV klasa - stan słaby, V klasa - stan zły. Sposób klasyfikacji i ocenę stanu jednolitych części wód powierzchniowych określa Rozporządzenie w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. 2021 poz. 1475).

Rys. 8. Sieć hydrograficzna gminy Dzierżążnia

Źródło: Opracowanie Ekofizjograficzne Podstawowe sporządzone na potrzeby planu ogólnego gminy Dzierżążnia, 2025.

Wody podziemne

Według podziału zwykłych wód podziemnych (Paczyński, Sadurski, 2007) gmina Dzierżążnia należy do Regionu środkowej Wisły, subregionu nizinnej (SŚWN). W obrębie nizinnej subregionu środkowej Wisły zasięgi regionalne mają cztery główne użytkowe piętra wodonośne: jurajskie – poziom górnójurajski (J3) – w osadach węglanowych, kredowo-paleoceńskie, paleogeńskie – poziom

oligoceni oraz czwartorzędu. Głównym poziomem użytkowym w gminie Dzierżążnia są śródoglinowe poziomy wodonośne w osadach czwartorzędu. Miąższości poziomów wodonośnych tej struktury wynoszą najczęściej kilkanaście metrów, przy wartościach przewodnictwa wodnego od 25 do 500 m²/d. Cechą charakterystyczną tych poziomów jest bardzo duże zróżnicowanie litologiczne: od piasków pylistych i drobnoziarnistych do piasków gruboziarnistych i żwirów. Gmina eksploatuje zasoby wód w miejscowości Nowe Sarnowo. Trzeciorzędowe piętro wodonośne nie jest głównym poziomem użytkowym. Warstwa wodonośna trzeciorzędu występuje na głębokości poniżej 15 m, a stwierdzona miąższość zawiera się w przedziale 20 – 40 m, głównie jednak 10 – 20 m. Przewodność warstwy wodonośnej jest niższa od 100 m²/24h, a wydajność potencjalna poziomu wodonośnego nie przekracza 30 m³/h.

Strefa wododziałowa jest miejscem infiltracyjnego zasilania czwartorzędowych poziomów wodonośnych. Przepływ strumienia wód podziemnych w miejscu, gdzie bazą drenażu jest rzeka Płonka odbywa się w kierunku ogólnie wschodnim.

Poziom wód gruntowych występujący w stropowej partii osadów plejstoceni zasilany jest przez bezpośrednią infiltrację opadów atmosferycznych. Wody przesiąkają z niego przez półprzepuszczalne gliny zwałowe i/lub mułkowo-ilaste osady zastoiskowe do głębiej położonych warstw wodonośnych poziomu plejstoceni oraz pięter kredowego i jurajskiego, gdzie tworzy się strumień odpływu podziemnego do głównych stref drenażu. Część wód zasila też głęboki odpływ regionalny skierowany na północ, do niecki mazowieckiej.

Poziom wód gruntowych o zwierciadle swobodnym, tylko lokalnie napiętym, istnieje w obszarach, gdzie w strefie przypowierzchniowej występują gliny zwałowe lub mady, zasilany jest infiltracją opadów atmosferycznych i dodatkowo w dolinach rzek drenażem z niżej położonych poziomów wodonośnych. Drenaż naturalny odbywa się przez rzeki, w tym nawet małe cieki i zbiorniki powierzchniowe, a poza dolinami rzek przez niżej występujący poziom wodonośny.

Poziom wód wgłębnych, utworzony z połączenia użytkowych poziomów międzyglinowych o zwierciadle napiętym, zasilany jest poza dolinami rzek poprzez przesączanie się wód z poziomu przypowierzchniowego, a w dolinach – drenowany przez większe rzeki za pośrednictwem poziomu przypowierzchniowego. Poziom ten nie jest drenowany przez rolniczą sieć drenażu melioracyjnego oraz mniejsze cieki i zbiorniki powierzchniowe, nie wcinające się głęboko w utwory czwartorzędu. Płytkie doliny małych cieków dla tego poziomu wodonośnego będą strefą przepływu tranzytowego.

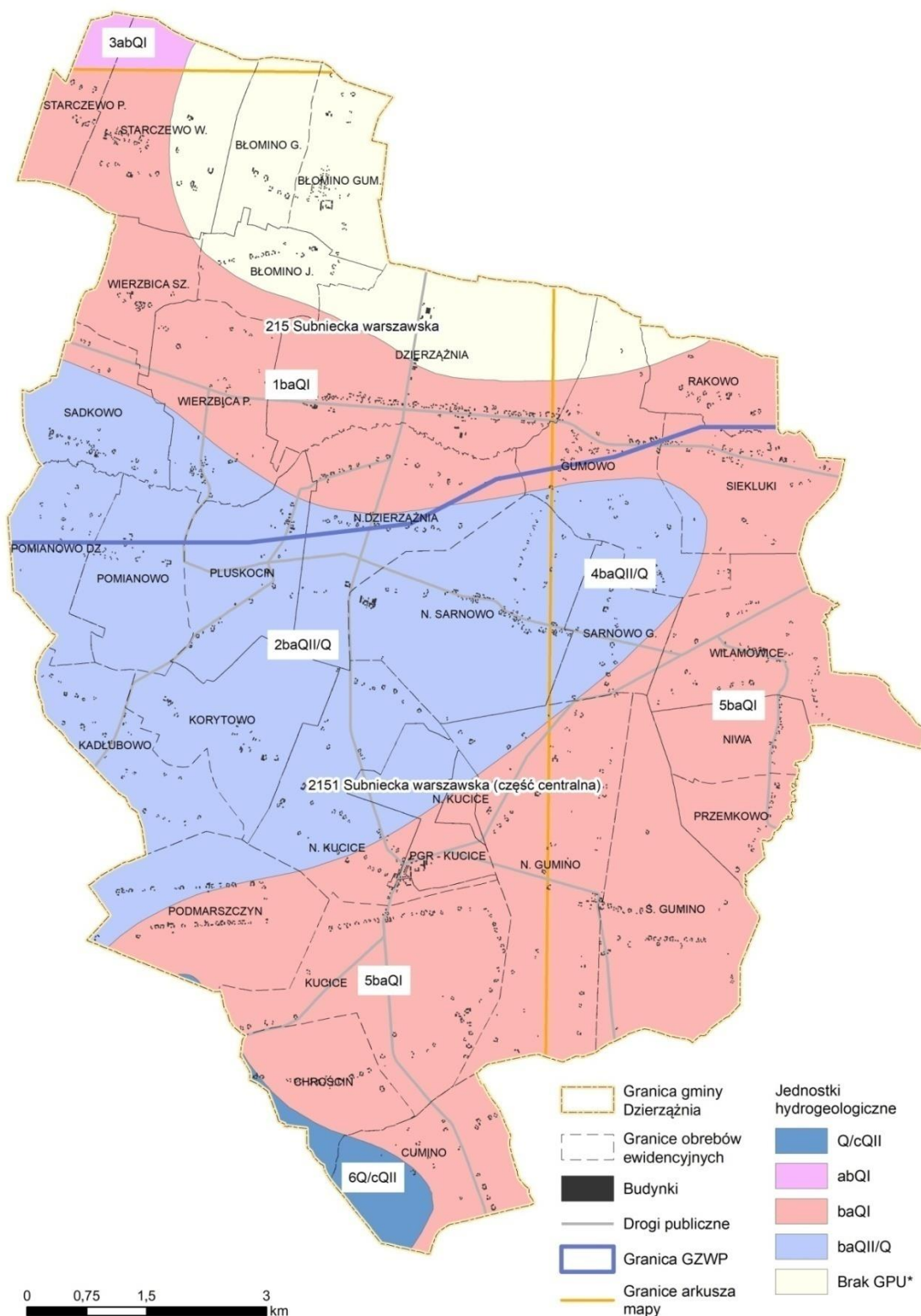
Na terenie gminy wydzielono 7 jednostek hydrogeologicznych, których granice widoczne są na Rys. 9.

Cały obszar gminy znajduje się w obrębie trzeciorzędowego paleoceni-neoceni Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 215 „Subniecka Warszawska” oraz subzbiornik GZWP nr 2151 „Subniecka warszawska część centralna” – traktowanego jako oddzielny zbiornik (Rys. 9). Są to zbiorniki o charakterze porowym, o szacunkowych zasobach dyspozycyjnych na poziomie 250 tys. m³/d dla GZWP nr 215 oraz 145 tys. m³/d dla GZWP nr 2151 i średniej głębokości ujęcia wód podziemnych 160 m dla GZWP nr 215 oraz 180 m dla GZWP nr 2151.

W związku z implementacją Ramowej Dyrektywy Wodnej osiągnięcie celów w zakresie ochrony i poprawy stanu wód podziemnych oraz ekosystemów bezpośrednio od nich zależnych i celów w zakresie zaopatrzenia ludności w dobrą wodę, mają zapewnić działania w jednostkowych obszarach, tzw. jednolitych częściach wód podziemnych (JCWPd). Są to jednocześnie jednostkowe obszary gospodarowania wodami podziemnymi. Obszar opracowania położony jest według aktualnie obowiązującego podziału (cykl planistyczny 2022-2027 r.) w zasięgu Jednolitej Części Wód Podziemnych nr 49 (PLGW200049). Ocena stanu była realizowana wg Rozporządzenia MG MiŻŚ z dnia 11.10.2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. 2019 poz. 2148). Według przyjętych kryteriów JCWPd nr 49 pod względem chemicznym, ilościowym i ogólnym oceniony został jako dobry, Jakość wody do spożycia nie powinna ulegać pogorszeniu.

W gminie Dzierżążnia brak jest dużych zakładów produkcyjnych i usługowych, których profil działalności stwarzałby zagrożenie dla wód podziemnych. Do potencjalnych ognisk zanieczyszczeń

należą stacja paliw (Dzierżążnia) oraz gazociąg wysokiego ciśnienia. Potencjalne zagrożenia dla wód podziemnych stanowi również działalność rolnicza, w tym hodowlana.

Rys. 9. Podział gminy Dzierżążnia na jednostki hydrogeologiczne

Źródło: Opracowanie Ekofizjograficzne Podstawowe sporządzone na potrzeby planu ogólnego gminy Dzierżążnia, 2025.

5.1.1.5. Klimat

Na terenie gminy Dzierżążnia nie zlokalizowano stacji lub posterunku meteorologicznego. Najbliżej położone są stacje hydrologiczno-meteorologiczne Borkowo – 30 km, Płock – 37 km, Lutocin – 50 km, Mława – 55 km, Warszawa-Bielany – 60 km.

Zgodnie z regionalizacją klimatyczną opracowaną przez Alojzego Wosia (1999), która dzieli teren Polski na 28 regionów klimatycznych, wykazujących pewne odrębne cechy klimatu wyrażone w średniej rocznej liczbie dni z poszczególnymi typami pogody, teren gminy Dzierżążnia położony jest w Regionie Środkowomazowieckim (XVIII). Jest to region, w którym jest notowana największa liczba dni z pogodą bardzo ciepłą, pochmurną, bez opadu (310). Do licznych należą także dni bardzo ciepłe, bez opadu, których jest 59 w roku, a także dni z pogodą umiarkowanie ciepłą. Nieco mniej niż w innych regionach jest tutaj dni z pogodą przymrozkową bardzo chłodną.

Warunki klimatyczne gminy Dzierżążnia są typowe dla wydzielonej przez Romera Krainy Wielkich Dolin, która obejmuje między innymi Nizinę Środkowopolską. Charakteryzuje się ona niewielkimi, najniższymi w Polsce, opadami (450-500 mm). Jest to klimat łagodny, przyjazny dla rolnictwa pod względem długości okresu wegetacyjnego.

Średnia temperatura roczna w gminie wynosi 7,8°C, przy czym temperatura lipca 18,0°C, a temperatura stycznia –3,3°C. Amplituda średnich temperatur pomiędzy najcieplejszym i najchłodniejszym miesiącem wynosi 21,3°C.

W gminie Dzierżążnia lata są komfortowe i częściowo zachmurzone, a zimy są długie, mroźne, śnieżne, wietrzne i znacznie zachmurzone. W ciągu roku, temperatura waha się od -5°C do 24°C i rzadko spada poniżej -14°C lub przekracza 30°C. Ciepła pora roku trwa od połowy maja do początku września, a średnia dobową temperatura maksymalna przekracza wtedy 20°C. Zimna pora roku trwa od połowy listopada do początku marca, a średnia dobową temperatura maksymalna kształtuje się poniżej 5°C.

Długość okresu wegetacyjnego w gminie wynosi 210 – 220 dni, co jest korzystne dla rozwoju upraw.

Średnie roczne opady mieszczą się w granicach 500 – 550 mm, co wskazują na lekki niedobór wody. Najintensywniejsze opady przypadają, jak w całym kraju, na miesiące letnie – w szczególności lipiec, najniższe zaś na styczeń, luty i marzec.

Klimat gminy Dzierżążnia cechuje się stosunkowo wysoką na tle kraju liczbą godzin nasłonecznienia. W ciągu roku wg danych z lat 1991-2020 średnie usłonecznienie w gminie Dzierżążnia waha się od 1750 do 1800 godzin. Roczna gęstość promieniowania słonecznego na płaszczyznę poziomą kształtuje się na poziomie 1100 kWh/m² (wg IMiGW). W przypadku optymalnej lokalizacji odbiornika słonecznego można uzyskać promieniowanie rzędu 3560MJ/m². Wskaźniki są zbyt małe dla budowy wysokotemperaturowych systemów fotowoltaicznych, ale wystarczające dla instalacji kolektorów i systemów solarnych w domach mieszkalnych, budynkach użyteczności publicznej, czy szklarniach.

Na omawianym obszarze dominują wiatry zachodnie i południowo-zachodnie. Średnia roczna prędkość wiatru zawiera się między 3 i 4 m/s. Gmina Dzierżążnia zalicza się do regionów uprzywilejowanych pod względem zasobów energii wiatru, do których należą rejon Morza Bałtyckiego, Suwalszczyzna, środkowa Wielkopolska i Mazowsze, Beskid Śląski i Żywiecki, Pogórze Dynowskie i Bieszczady. Gmina położona jest w strefie II (korzystnej).

Czynnikami wspomagającymi prędkość wiatru w gminie Dzierżążnia są:

- równinna rzeźba terenu,
- przewaga pól uprawnych i łąk,
- brak większych barier – lasów,
- niska, rozproszona zabudowa.

Wszystkie powyżej wymienione cech terenu wpływają na niskie parametry szorstkości, co znacząco zwiększa wydajność wiatru na potrzeby produkcji energii elektrycznej.

Jakiegokolwiek działania inwestycyjne muszą być poprzedzone ekspertyzą mającą na celu określenie: średniej rocznej i sezonowych wielkości energii wiatru oraz zasobów energii wiatru (w m/s) dla wskazanych wysokości i terenu oraz wpływu lokalnych czynników tj. rzeźba terenu, pokrycie terenu na przedsięwzięcie.

Klimat lokalny

Podstawowymi elementami kształtującymi klimat lokalny są: rzeźba terenu, pokrycie i użytkowanie terenu oraz warunki wodne (głębokość zalegania wód gruntowych, gęstość i wielkość cieków powierzchniowych). Omawiany teren nachylony jest w kierunku północno-wschodnim, zgodnie ze spadkiem terenów przydolinnych. W obrębie równiny morenowej cechuje się stosunkowo niewielkim zróżnicowaniem hipsometrycznym i deniwelacjami wynoszącymi maksymalnie 30 m, przy przeważających spadkach terenu do 30. Cały obszar opracowania, poza dolinami rzek Płonki, Żurawianki, i Dzierżążnicy, posiada korzystny układ termiczno-wilgotnościowy i dobre warunki nasłonecznienia. Na obszarach o podwyższonym poziomie zalegania wody gruntowej, występują warunki dla wydłużenia czasu stagnacji chłodnego powietrza oraz zwiększonej częstotliwości zamgleń i wychłodzeń. Pokrycie i użytkowanie terenu odgrywa mniejszą rolę w kształtowaniu klimatu lokalnego, mimo to antropogeniczna działalność człowieka wpływa na jego modyfikację. Na obszarze opracowania można wyróżnić następujące strefy modyfikacji lokalnych warunków klimatycznych:

- strefa kompleksów leśnych wraz z najbliższym otoczeniem – cechują się wyrównanym profilem termicznym i wilgotnościowym powietrza w okresie dobowym i rocznym; niższą temperaturą, wyższą wilgotnością powietrza, mniejszą prędkością wiatru w porównaniu z otaczającymi terenami otwartymi; w dolinie Płonki, Żurawianki, i Dzierżążnicy, z uwagi na podwyższony poziom wód gruntowych charakterystyczne jest występowanie wilgotnych siedlisk leśnych, są to obszary inwersyjne, narażone na zaleganie chłodnego i wilgotnego powietrza;
- strefa zabudowy – cechuje się wyższą temperaturą w stosunku do otoczenia, wyższymi amplitudami dobowymi i niższą wilgotnością. Jednak z uwagi na luźny charakter zabudowy modyfikacje klimatu w tej strefie są minimalne;
- strefa terenów otwartych – charakteryzujące się dobrym przewietrzeniem i nasłonecznieniem.

Generalnie lokalne warunki klimatyczne w obrębie równiny morenowej nie stanowią ograniczenia dla zagospodarowania terenu. Niekorzystnymi warunkami klimatu lokalnego cechują się jedynie dna dolin rzecznych Płonki, Żurawianki, Dzierżążnicy i innych cieków o płytkim zaleganiu wód gruntowych. Cechują się one gorszymi warunkami wilgotności. Ponadto tereny te stanowią główne osie przewietrzania, dlatego istotne jest ich zachowanie ze względu na zapewnienie poprawnej wentylacji terenu gminy i regionu.

5.1.1.6. Klimat akustyczny

Za główne źródła hałasu na terenie gminy należy uznać szlaki komunikacyjne oraz niewielkie, lokalne źródła hałasu.

Nasilenie hałasu ze źródeł komunikacyjnych zależy od natężenia ruchu, stanu technicznego pojazdów i dróg. W gminie Dzierżążnia najwyższe natężenie ruchu jest na drodze krajowej nr 10, a co za tym idzie emituje ona największy poziom hałasu. Na terenie gminy w ostatnich latach nie prowadzone były badania hałasu komunikacyjnego.

Badania wielkości emisji obiektów usługowych lub zakładów produkcyjnych prowadzone mogą być interwencyjnie, bez stałego monitoringu.

Projektowane w planie ogólnym strefy funkcjonalne takie jak: SU – strefa usługowa, SH – strefa handlu wielkopowierzchniowego, SP – strefa gospodarcza również będą emitować hałas. Jego natężenie zależeć będzie od rodzaju prowadzonej działalności, jednak z uwagi na wiele różnych źródeł hałasu zlokalizowanych w obszarze analizy jak i otoczeniu obszaru objętego planem ogólnym, projektowane przeznaczenie terenu nie przełoży się na znaczące pogorszenie klimatu akustycznego gminy Dzierżążnia.

5.1.1.7. Jakość powietrza

O jakości powietrza atmosferycznego na obszarze gminy decydują przede wszystkim emisje zanieczyszczeń. Główne źródła powstawania zanieczyszczeń powietrza to:

- Źródła punktowe: zakłady produkcyjne (charakteryzujące się źródłami emisji na dużej wysokości – kominy kotłowni), paleniska gospodarstw domowych, kotłownie indywidualne, niewielkie przedsiębiorstwa i zakłady produkcyjno-usługowe będące źródłem tzw. niskiej emisji. Zanieczyszczenie utrzymuje się na obszarze zainwestowanym i w jego najbliższej okolicy. Emisja niska charakteryzuje się dużą uciążliwością, zwłaszcza w okresach bezwietrznych znacznie pogarsza warunki fitosanitarne. Emisja zanieczyszczeń z tych obiektów powoduje zwiększenie obecności w powietrzu SO_2 , NO_2 i pyłu opadającego. Wzrost zanieczyszczenia notuje się w okresie grzewczym. Wysoka emisja zanieczyszczeń gazowych i pyłowych z tych źródeł jest wynikiem spalania węgla niskiej jakości, o dużej zawartości siarki i pyłów oraz niską sprawnością energetyczną palenisk. Na terenie gminy Dzierżążnia nie występują duże lub średnie zakłady przemysłowe uciążliwe dla środowiska jako źródła zanieczyszczeń powietrza. Głównym źródłem zanieczyszczeń pozostają paleniska domowe.
- Źródła liniowe o charakterze zanieczyszczeń komunikacyjnych. Wielkość emisji związanej z transportem zależy przede wszystkim od kategorii drogi, ilości poruszających się pojazdów i ich stanu technicznego. Ruch samochodowy znacznie się zwiększa w okresie wakacyjnym. Duże natężenie ruchu może powodować wzrost emisji zanieczyszczeń obejmującą tlenki azotu, węglowodory, pyły, tlenek węgla, dwutlenek siarki, ale również benzenu, formaldehydu. Duże natężenie ruchu na terenie gminy obserwuje się na drodze krajowej nr 10, dla której prowadzone są badania intensywność ruchu. Średni Dobowy Ruch Roczny (SDRR) badany w ramach Generalnego Pomiaru Ruchu (GPR) realizowanego okresowo (co 5 lat) przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad w latach 2010, 2015, 2020/21 wyniósł średnio 10 018 pojazdów/dobę, z czego 74% to samochody osobowe. Na pozostałych drogach ruch samochodowy ma znaczenie lokalne, nie generuje istotnych zanieczyszczeń powietrza.
- Źródła powierzchniowe, o charakterze zanieczyszczeń rolniczych. Wielkość emisji ta ma charakter okresowy, związany z odsłonięciem przesuszonej gleby i poddanie jej wierzchniej warstwy procesom eolicznym, głównie deflacji i akumulacji. Wzrost zanieczyszczenia dotyczy głównie pyłów. Oceny jakości powietrza atmosferycznego w województwie mazowieckim za rok 2024 dokonano z uwzględnieniem dwóch grup kryteriów²:
 - a) ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia ludzi (uwzględnione zanieczyszczenia: dwutlenek siarki (SO_2), dwutlenek azotu (NO_2), tlenek węgla (CO), benzen (C_6H_6), ozon (O_3), pył zawieszony PM_{10} , pył zawieszony $\text{PM}_{2,5}$, ołów (Pb) w pyłe zawieszonym PM_{10} , arsen (As) w pyłe zawieszonym PM_{10} , kadm (Cd) w pyłe zawieszonym PM_{10} , nikiel (Ni) w pyłe zawieszonym PM_{10} , benzo(a)piren (B(a)P) w pyłe zawieszonym PM_{10}),
 - b) ustanowionych ze względu na ochronę roślin (uwzględnione zanieczyszczenia: dwutlenek siarki SO_2 , tlenki azotu NO_x i ozon O_3).

Zgodnie z art. 89 ustawy – Prawo ochrony środowiska, kryteriami oceny i klasyfikacji stref w ocennej ocenie jakości powietrza za rok 2024 są:

- dopuszczalny poziom substancji w powietrzu (z uwzględnieniem dozwolonej liczby przypadków przekroczeń poziomu dopuszczalnego, określonej dla niektórych zanieczyszczeń),
- poziom docelowy substancji w powietrzu (z uwzględnieniem dozwolonej liczby przypadków przekroczeń, określonej w odniesieniu do ozonu),
- poziom celu długoterminowego (dla ozonu).

Według metodologii zawartej w Rocznej ocenie jakości powietrza za rok 2024 obszar gminy Dzierżążnia znajduje się w obrębie strefy mazowieckiej. Na podstawie tego dokumentu można sformułować następujące wnioski:

² Roczna ocena powietrza w województwie mazowieckim, Raport za rok 2023, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie, 2024.

- przekroczony został poziom celu długoterminowego³ dla ozonu ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin, w wyniku czego gmina Dzierżążnia zaliczona została do klasy D2;
- dla zanieczyszczeń: dwutlenku siarki, tlenku węgla, benzenu, tlenków azotu, ozonu, pyłu zawieszonego PM₁₀, pyłu zawieszonego PM_{2,5}, oraz benzo(a)pirenu, ołowiu, arsenu, kadmu i niklu w pyłe zawieszonym PM₁₀ odpowiednio poziomy dopuszczalne⁴ lub docelowe⁵ na terenie gminy Dzierżążnia zostały dotrzymane, przez co w ocenie uzyskała klasę A;
- w roku 2024 nie został dotrzymany poziom docelowy benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM₁₀ w strefie mazowieckiej,
- poziom dopuszczalny dla dwutlenku siarki w roku 2024, podobnie jak w roku 2023, został dotrzymany.

W ostatnim dziesięcioleciu można zauważyć stopniową poprawę jakości powietrza zwłaszcza w odniesieniu do zanieczyszczeń pyłowych. Poprawa jakości powietrza w roku 2024 jest wypadkową działań na rzecz ochrony powietrza wynikających m.in. z realizacji programu ochrony powietrza dla województwa mazowieckiego i uchwały antysmogowej oraz bardzo korzystnych warunków meteorologicznych. Cieplesze, w porównaniu do wielolecia, miesiące zimowe skutkowały mniejszymi emisjami zanieczyszczeń do powietrza, zwłaszcza z indywidualnych źródeł grzewczych. Jednocześnie, wystąpienie w miesiącach zimowych (styczniu i lutym) opadów przewyższających normy wieloletnie oraz częstsze występowanie okresów wietrznych, skutkowało niższymi niż w latach wcześniejszych stężeniami zanieczyszczeń.

5.1.1.8. Pola elektromagnetyczne

Głównymi źródłami promieniowania niejonizującego w granicach obszaru objętego projektem planu ogólnego są:

- elektroenergetyczne linie napowietrzne średniego napięcia,
- stacje BTS we wsi Dzierżążnia.

Większość występujących w środowisku pól elektromagnetycznych nie przekracza dopuszczalnych norm. Do przekroczenia wartości granicznych może dojść w sąsiedztwie urządzeń o dużej mocy. Obecność takich pól oraz konieczność wprowadzenia z tego tytułu ograniczeń w użytkowaniu stwierdza się po przeprowadzeniu odpowiednich pomiarów. Na terenie objętym projektem planu ogólnego znaczące pola elektromagnetyczne mogą występować w obrębie stacji bazowych telefonii komórkowej. W przypadku linii energetycznych konieczność ewentualnego wyznaczenia pasa technicznego ustala zarządca linii.

Szczegółowe zapisy odnośnie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku określa rozporządzenie Ministra Zdrowia z 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2019 poz. 2448).

5.1.2. Środowisko biotyczne

5.1.2.1. Flora

Według geobotanicznej regionalizacji Polski (J. M. Matuszkiewicz) gmina Dzierżążnia położona jest w podokręgu płońskim (E.2a.3.c), należącym do okręgu wysoczyzny płońskiej, która jest częścią podkrainy Wkry, krainy Północnomazowiecko-Kurpiowskiej, poddziału mazowieckiego, działu mazowiecko-poleskiego.

Mapa potencjalnej roślinności naturalnej Polski (J. M. Matuszkiewicz) wyznacza na terenie gminy następujące typy potencjalnych zbiorowisk roślinnych: w przeważającej części gminy – grąd subkontynentalny odmiany środkowopolskiej (seria uboga i żyzna), w dolinach rzeki Płonki,

³Poziom celu długoterminowego oznacza poziom substancji w powietrzu, który należy osiągnąć w dłuższej perspektywie – z wyjątkiem przypadków, gdy nie jest to możliwe w drodze zastosowania proporcjonalnych środków - w celu zapewnienia skutecznej ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska.

⁴Poziom dopuszczalny oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony na podstawie wiedzy naukowej, w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który powinien być osiągnięty w określonym terminie i po tym terminie nie powinien być przekraczany.

⁵Poziom docelowy oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który ma być osiągnięty tam gdzie to możliwe w określonym czasie.

Żurawianki, Dzierżążnicy – łęgi jesionowo-olszowe, oraz punktowo rozmieszczone dąbrowy świetliste (Rys. 10).

Rys. 10. Typy potencjalnych zbiorowisk roślinnych na terenie gminy Dzierżążnia

Źródło: Opracowanie Ekofizjograficzne Podstawowe sporządzone na potrzeby planu ogólnego gminy Dzierżążnia, 2025.

Największe bogactwo świata roślinnego na obszarze gminy występuje na terenach leśnych. Lasy zajmują 2,91% powierzchni gminy i odsetek ten rośnie z powodu zaprzestania użytkowania rolniczego najsłabszych gruntów i spontanicznych zalesień. W sumie lasy w gminie Dzierżążnia zajmują 297 ha⁶ ha powierzchni.

Struktura własności lasów w gminie jest następująca:

- 44 % stanowi własność Lasów Państwowych (132 ha);
- 56 % stanowią lasy prywatne (165 ha).

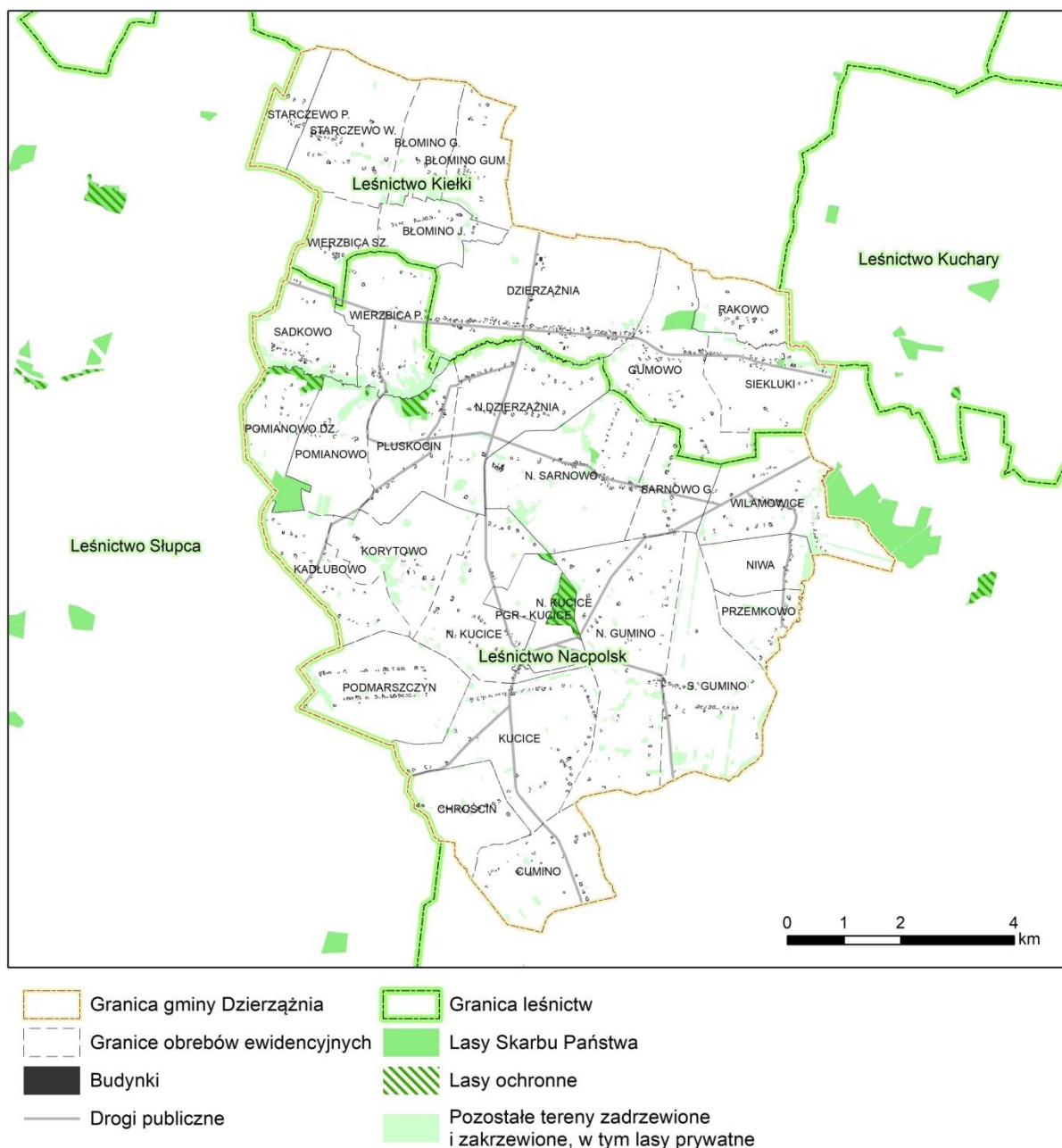
⁶ Według danych z Plan Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Płońsk sporządzonego na okres od 1 stycznia 2023 roku do 31 grudnia 2032 roku, na podstawie stanu lasu w dniu 1 stycznia 2023 roku.

Gmina Dzierżążnia leży na terenie Nadleśnictwa Płońsk i jest podzielona przez dwa leśnictwa: Nacpolsk (zajmuje 71% powierzchni gminy) i Kiełki (zajmuje 29% powierzchni gminy). Największe kompleksy leśne Lasów Państwowych znajdują się w okolicach miejscowości: Pomianowo-Dzierki, Pluskocin, Nowe Kucice, Gumowo oraz Nowe Sarnowo. Natomiast największe kompleksy lasów prywatnych znajdują się w okolicach miejscowości Wierzbica Pańska, Pomianowo i Korytowo.

W Nadleśnictwie Płońsk dominują siedliska świeże zajmując ok. 82% powierzchni. Pod względem troficznym przeważają siedliska lasowe (ok. 62%), które uzupełniają siedliska borowe (38%).

Lasy na terenie gminy Dzierżążnia są lasami wielofunkcyjnymi – obok funkcji gospodarczych spełniają funkcje: ochronne, dydaktyczne, rekreacyjno-turystyczne, ekologiczne i krajobrazowe. Tereny leśne to przeważnie siedliska typu: bory świeże sosnowe, bory mieszane świeże, lasy mieszane świeże dębowo-sosnowe oraz lasy świeże. Skład gatunkowy tych siedlisk przedstawia się następująco:

- las świeży (Lśw) – w runie występują: rokit, poziomka, szczawik, kokoryczka, orlica, fiołek, zawilec, konwalia, kupkówka, prosownica rozpierzchła, gwiazdnica, dąbrówka, tonka wonna i in. W podszybie spotykamy kruszynę, jarzab pospolity, trzmielinę, jałowiec, leszczynę, głóg, karłowaty grab, lipę, brzozę. W skład drzewostanu wchodzi dąb szypułkowy, lipa, klon jawor, brzoza;
- bór mieszany świeży (BMśw) – w runie występują przeważnie mchy gałązkowe jak rokit, modrzeczek i katarzynek, a z roślin zielnych śmiatek, mietlica, tonka wonna, kosmatka, siódmaczek, malina, poziomka, orlica, janowiec, pszeniec, konwalia i in. W drzewostanie dominuje sosna pospolita, w niewielkim udziale występują gatunki lasów liściastych: dąb oraz lipa, klon i grab;
- las mieszany świeży (LMśw) – w runie występują przeważnie trawy: kłosownica leśna, prosownica rozpierzchła, perlówka, poza tym szczawik, dąbrówka, kosmatka, orlica, jeżyna, poziomka, dziurawiec, fiołki i in. W podszybie spotkać można miejscowo kruszynę, bez czarny, jarzab pospolity, tarninę, jałowiec, karłowaty dąb, grab, brzozę. W drzewostanie przeważa sosna pospolita, występuje również dąb szypułkowy i bezszypułkowy, klon pospolity, klon jawor, lipa;
- las wilgotny (Lw) – w runie występują głównie: czyściec leśny, kostrzewa olbrzymia, pokrzywa zwyczajna, niecierpek pospolity, jaskier kosmaty, szczyr trwały, kuklik pospolity, turzyca odległokłosa, podagrycznik pospolity i in. W podszybie występują głównie: kruszyna, leszczyna, czeremcha, jarzab, bez czarny, porzeczka czarna, dereń. W drzewostanie dominuje: dąb szypułkowy oraz jesion. Gatunkami domieszkowymi są: wiąz, klon, lipa, osika, grab;
- ols (Ol) – las olchowy (olszowy) porastający bagienne siedliska, o okresowo wysokim poziomie wody stojącej i różnej żyzności. Ma zwykle charakterystyczną kępową strukturę runa - na kępach wokół szyi korzeniowej olszy rosną gatunki borowe, w dolinkach przynajmniej okresowo wypełnianych wodą - rośliny bagienne. Olsy są zazwyczaj trudno dostępne, głównie ze względu na podmokły grunt. W drzewostanie dominuje: olsza czarna, brzoza omszona, jesion wyniosły lub sosna zwyczajna.

Rys. 11. Rozmieszczenie lasów w gminie Dzierżążnia

Źródło: Opracowanie Ekofizjograficzne Podstawowe sporządzone na potrzeby planu ogólnego gminy Dzierżążnia, 2025.

Podstawowym gatunkiem lasotwórczym na obszarze leśnictw Nacpolsk i Kielki jest sosna (SO), który jest gatunkiem panującym. Drugi w kolejności jest dąb (DB). Kolejnymi znaczącymi gatunkami są olsza czarna (OL) i brzoza (BRZ).

Największy powierzchniowo obszar gminy zajmują pola uprawne (74% powierzchni gminy). Są to głównie uprawy zbóż (pszenica ozima, pszenżyto ozime, pszenica jara, kukurydza), rzepaku, roślin okopowych (m.in. ziemniaki, buraki cukrowe) oraz truskawek. Roślinność tych ekosystemów ogranicza się do nielicznych chwastów polnych. Z uwagi na intensywną gospodarkę rolną, zbiorowiska te są słabo wykształcone i ubogie pod względem gatunkowym. Bogatsza roślinność segetalna występuje na miedzach. Na poboczach dróg oraz w sąsiedztwie zabudowy zagrodowej występują zbiorowiska ruderalne. Zadrzewienia śródpolne i łąkowe składają się głównie z brzozy, olszy, sosny i topoli osiki ze śladowymi domieszkami innych gatunków. Zadrzewień i zakrzewień śródpolnych jest stosunkowo niewiele, częściej na polach występują pojedyncze drzewa. Dość liczne są szpalery drzew zwłaszcza wzdłuż dróg.

Na gruntach leśnictw Nacpolsk i Kielki występują gatunki roślin, które mimo iż objęte są ochroną, zaliczyć należy do pospolitych i dość powszechnie występujących. Wśród tych gatunków nie ma roślin zagrożonych wyginięciem (wpisanych do Polskiej Czerwonej Księgi Roślin czy Czerwonej listy roślin naczyniowych). Nie ma także gatunków wpisanych do załącznika II Dyrektywy Siedliskowej (tzw.: „gatunków naturowych”).

5.1.2.2. Fauna

Zwierzęta jakie występują lub mogą potencjalnie występować na gruntach gminy Dzierżążnia to: biegacz sp. *Carabus* spp., czerwonończyk nieparek *Lycaena dispar*, mrówka rudnica *Formica rufa*, pachnica dębowa *Osmoderma eremita*, traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*, traszka zwyczajna *Triturus vulgaris*, kumak nizinny *Bombina bombina*, grzebiuszka ziemna *Pleobates fuscus*, ropucha szara *Bufo bufo*, ropucha zielona *Bufo viridis*, żaba wodna *Rana esculenta*, żaba jeziorkowa *Rana lessonae*, żaba trawna *Rana temporaria*, żaba moczarowa *Rana arvalis*, rzekotka drzewna *Hyla arborea*, jaszczurka zwinka *Lacerta agilis*, jaszczurka żyworodna *Lacerta vivipara*, padalec zwyczajny *Anguis fragilis*, zaskroniec zwyczajny *Natrix natrix*, żmija zygzakowata *Vipera Berus*, bocian czarny *Ciconia nigra*, bogatka *Parus major*, cierniówka *Sylvia communis*, czajka *Vanellus vanellus*, czarnogłówek *Poecile montanus*, czubotka *Lophophanes cristatus*, czyż *Carduelis spinus*, derkacz *Crex crex*, dudek *Upupa epos*, dzięcioł czarny *Dryocopus martius*, dzięcioł duży *Dendrocopos major*, dzięcioł zielony *Picus viridis*, dzięciołek *Dendrocopos minor*, dziwonia *Carpodacus erythrinus*, dzwonek *Chloris chloris*, gajówka *Sylvia borin*, gawron *Corvus frugilegus*, gągoł *Bucephala clangula*, gąsiorek *Lanius collurio*, gil *Pyrrhula pyrrhula*, grubodziób *Coccothraustes coccothraustes*, jarzębka *Sylvia nisoria*, jastrząb *Accipiter gentili*, jemiółuszka *Bombycilla garrulus*, kapturka *Sylvia atricapilla*, kobuz *Falco subbuteo*, kos *Turdus merula*, kowalik *Sitta europaea*, krętogłów *Jynx torquilla*, krogulec *Accipiter nisus*, kruk *Corvus corax*, kszysk *Gallinago gallinago*, kukłka *Cuculus canorus*, kulczyk *Serinus serinus*, kwiczoł *Turdus pilaris*, lelek *Caprimulgus europaeus*, lerk *Lullula arborea*, makolągwa *Carduelis cannabina*, modraszka *Cyanistes caeruleus*, muchołówka szara *Muscicapa striata*, muchołówka żałobna, muchołówka mała *Ficedula parva*, mysikrólik *Regulus regulus*, myszołów *Buteo buteo*, nurogęs *Mergus merganser*, ortolan *Emberiza hortulana*, pełzacz leśny *Certhia familiaris*, piecuszek *Phylloscopus trochilus*, piegża *Sylvia curruca*, pierwiosnek *Phylloscopus collybita*, pleszka *Phoenicurus phoenicurus*, pokrzywnica *Prunella modularis*, puszczyk *Strix aluco*, raniuszek *Aegithalos caudatus*, rudzik *Erithacus rubecula*, samotnik *Tringa ochropus*, sikora uboga *Poecile palustris*, słowik szary *Luscinia luscinia*, sosnówka *Periparus ater*, sówka *Garrulus glandarius*, strzyżuk *Troglodytes troglodytes*, szczygieł *Carduelis carduelis*, śpizak *Sturnus vulgaris*, śpiewak *Turdus philomelos*, świergotek drzewny *Anthus trivialis*, świstunka leśna *Phylloscopus sibilatrix*, uszatka *Asio otus*, turkawka *Streptopelia turtur*, wilga *Oriolus oriolus*, zaganiacz *Hippolais icterina*, zięba *Fringilla coelebs*, zimorodek *Alcedo atthis*, żuraw *Grus grus*, bóbr europejski *Castor fiber*, gronostaj *Mustela erminea*, jeż zachodni *Erinaceus europaeus*, łasica *Mustela nivalis*, wiewiórka pospolita *Sciurus vulgaris*, wydra *Lutra lutra*, nietoperze.

Lista ww. zwierząt powstała w oparciu o dostępne dane o konkretnych stanowiskach gatunków, jak również na podstawie wysokiego prawdopodobieństwa występowania pewnych gatunków, zazwyczaj licznych i pospolitych w środowiskach leśnych.

W gminie nieinwentaryzowano gatunków wymienionych w załączniku do dyrektywy ptasiej UE (tzw. gatunki z listy Natura 2000).

5.1.2.3. System przyrodniczy gminy

System przyrodniczy gminy Dzierżążnia został wyodrębniony poprzez celowe wskazanie tych fragmentów gminy, które pełnią nadrzędne funkcje przyrodnicze (głównie hydrologiczną, biologiczną, krajobrazową, klimatyczną) oraz współistniejące z nimi funkcje pozaprzyrodnicze (na przykład mieszkaniową, wypoczynkową czy estetyczną). Założenia metodyczne wyznaczenia systemu przyrodniczego gminy opierają się na uproszczonych założeniach koncepcji dla sieci ECONET. Głównymi elementami systemu są:

- Obszary węzłowe – strefy występowania unikalnych, charakterystycznych lub w inny sposób najbardziej wartościowych form krajobrazu i siedlisk, których zachowanie przyczynia się w istotny sposób do zachowania różnorodności biologicznej i walorów estetycznych przyrody i krajobrazu.

- Korytarze ekologiczne – elementy krajobrazu, które ze względu na usytuowanie są ważne dla utrzymania łączności między poszczególnymi obszarami węzłowymi sieci, a przede wszystkim dla utrzymania migracji gatunków i wymiany materiału genetycznego.

Zgodnie z przyjętymi założeniami system przyrodniczy gminy jest swoistą kombinacją obszarów węzłowych oraz korytarzy, które zapewniają też zewnętrzne powiązania przyrodnicze.

Analiza komponentów środowiska oraz ich znaczenie i rozmieszczenie przestrzenne wskazują, że system przyrodniczy gminy Dzierżążnia tworzą:

- doliny rzek Płonki, Dzierżążnicy, Żurawianki oraz ich dopływów,
- zwarte kompleksy leśne – kompleksy leśne Lasów Państwowych znajdujące się w okolicach miejscowości: Pomianowo-Dzierki, Pluskocin, Nowe Kucice, Gumowo oraz Nowe Sarnowo; kompleksy lasów prywatnych znajdujące się w okolicach miejscowości Wierzbita Pańska, Pomianowo i Korytowo;
- parki w zespołach dworskich – Cumino, Kucice.

Tereny rolnicze, w tym o wysokiej jakości gleb oraz szpalery drzew wspomagają podstawowy system przyrodniczy gminy.

Należy również zwrócić uwagę na występujące na obszarze gminy bariery ekologiczne, które stanowią poważne utrudnienie dla migracji zwierząt. Są to przede wszystkim bariery liniowe – drogi o znacznej szerokości przekroju poprzecznego i równocześnie dużym natężeniu ruchu. Najpoważniejszą z nich jest droga krajowa nr 10, która przecina dolinę rzeki Płonki. Inną barierą jest zabudowa, szczególnie rozmieszczona liniowo wzdłuż dróg, która utrudnia przemieszczanie się małych ssaków oraz gadów.

5.1.2.4. Stan środowiska ludzi

Na obszarze objętym projektem planu ogólnego występują tereny zabudowy mieszkaniowej, zarówno w istniejącym stanie zagospodarowania jak i w planowanym przeznaczeniu w formie ustalenia następujących stref planistycznych: SW – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną, SJ – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną, SZ – strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową.

Oddziaływanie konkretnych inwestycji z zakresu produkcji, w tym rolniczej, usług, handlu wielkopowierzchniowego, komunikacji oraz infrastruktury, które istnieją i potencjalnie mogą powstać w obszarze opracowania regulowane jest przepisami odrębnymi, normami i standardami zapewniając bezpieczeństwo dla życia i zdrowia ludzi.

5.1.2.5. Odporność zbiorowisk roślinnych na degradację i zdolność do regeneracji

Degradacja środowiska to proces prowadzący do pogarszania się stanu poszczególnych jego elementów, szczególnie gleb, wód, rzeźby terenu oraz szaty roślinnej. Prowadzi on do przekształcenia środowiska w stopniu przekraczającym jego zdolność kompensacji. Degradacja środowiska następuje głównie na skutek jego zanieczyszczenia. Tereny o wysokim stopniu degradacji (o zmienionym chemizmie lub właściwościach fizycznych), nawet przy strukturze środowiska bardzo zbliżonej do występującej na terenach nieprzeobrażonych (posiadających podobną rzeźbę terenu, warunki wodne, glebowe i geologiczne) mogą cechować się znacznymi różnicami w odporności na antropopresję. Z reguły tereny zdegradowane są na nią bardziej wrażliwe.

Z problemem odporności środowiska wiąże się jego zdolności do regeneracji. Generalnie można stwierdzić, że im wyższa jest odporność środowiska, tym większe są także jego możliwości regeneracyjne. Zdolność do regeneracji wyrażona jest długością czasu, jaki musi upłynąć między momentem ustania działania czynników odkształcających środowisko, a powrotem środowiska do stanu, który wystąpił przed rozpoczęciem działania tych czynników. Uzupełniającym miernikiem jest różnica stanów środowiska w punkcie początkowym (przed oddziaływaniem) i końcowym (po regeneracji), gdyż środowisko rzadko wraca do stanu w pełni zgodnego z wyjściowym. Należy przy tym przyjąć założenie, że regeneracja następuje wyłącznie pod wpływem procesów naturalnych, gdyż celowe działania człowieka mogą znacznie przyspieszyć regenerację, zaburzając jednak naturalny cykl odnawiania przyrody.

Biorąc pod uwagę uwarunkowania przyrodnicze gminy należy stwierdzić, że najbardziej wrażliwymi terenami na degradację są tereny torfowisk, bagien, lasów i trwałych użytków zielonych znajdujących się w obrębie dolin rzecznych. Są to podstawowe tereny do utrzymania funkcji przyrodniczych, gdzie niezbędne jest minimalizowanie zakresu podejmowanych przedsięwzięć.

Kolejną grupę terenów o dużej wrażliwości na degradację stanowią obszary rolnicze – pola, łąki i pastwiska. Zagrożenie dla tych terenów wynika z prowadzonej gospodarki rolnej poprzez niewłaściwe stosowanie nawozów mineralnych i pestycydów, uchybienia w projektowaniu i użytkowaniu melioracji (zbyt szybkie odprowadzenie wody z pól uprawnych), nieracjonalna gospodarka rolna, wzrost zagęszczenia (ugniecenia) wierzchnich warstw gleby i podglebia na skutek przejazdu ciężkiego sprzętu uprawowego, trakcyjnego i kombajnów. Ponadto degradacja obszarów rolniczych następuje w wyniku procesów naturalnych takich jak nadmierne wysychanie pokrywy glebowej, erozja wodna czy wywiewanie warstwy próchniczej. Regeneracja tych terenów z uwagi na różnorodność biologiczną oraz warunki gruntowo-wodne jest ograniczona. Bardzo ważne dla funkcjonowania powiązań przyrodniczych i ochrony gruntów jest pozostawienie tych terenów bez ingerencji w przeznaczenie terenu.

Tereny upraw rolnych cechują się małym stopniem naturalności, mimo to również narażone są na degradację, przy czym ich zdolności regeneracji są niewielkie. Gleby poddawane są wielu zabiegom agrotechnicznym oraz czasowo całkowicie odślaniane na dużych powierzchniach, przez co mogą w przyspieszonym stopniu ulegać erozji. Ponadto na obszarze opracowania znajdują się tereny z glebami III klas bonitacyjnych, dla których niezbędna jest ochrona poprzez zachowanie jako rolnicze w maksymalnie możliwym stopniu.

Na analizowanym terenie dominuje zabudowa zagrodowa, której towarzyszą ogrody i sady. Tu regeneracja naturalnych ekosystemów jest właściwie niemożliwa.

Do głównych i potencjalnych zagrożeń dla szaty roślinnej terenu gminy Dzierżążnia można zaliczyć: urbanizację, komunikację i rolnictwo. Największym zagrożeniem dla flory jest zmiana warunków siedliskowych lub ich bezpośrednie niszczenie.

Zarówno dla flory jak i dla fauny największe znaczenie mają zmiany w poziomie i trofizmie wód gruntowych i powierzchniowych oraz ich jakość. Obniżanie poziomu wód gruntowych powoduje ubożenie i degradację środowiska ich występowania, a co za tym idzie zbiorowisk roślinnych i poszczególnych gatunków.

Zbiorowiska roślinne narażone są na:

- wypieranie zbiorowisk półnaturalnych przez zbiorowiska synantropijne,
- zanik gatunków rzadkich i chronionych,
- introdukcję – wprowadzanie nowych, obcych, konkurencyjnych gatunków.

Dużym zagrożeniem dla zwierząt na terenie gminy jest wprowadzanie barier ekologicznych w postaci ciągów komunikacyjnych. Do najważniejszych należą drogi krajowa nr 10.

5.2. Walory krajobrazowe

Gmina Dzierżążnia charakteryzuje się średnimi walorami krajobrazowymi. Rzeźba terenu jest mało urozmaicona, miejscami całkowicie równinna. Przeważają tu uprawy rolnicze urozmaicone kompleksami leśnymi. Duże obszary lasy Lasów Państwowych znajdują się w okolicach miejscowości: Pomianowo-Dzierki, Pluskocin, Nowe Kucice, Gumowo oraz Nowe Sarnowo. Natomiast największe kompleksy lasów prywatnych znajdują się w okolicach miejscowości Wierzbica Pańska, Pomianowo i Korytowo. Krajobraz urozmaicają doliny rzek Płonki, Żurawianki i Dzierżążnicy.

Krajobraz gminy Dzierżążnia wpisuje się w obraz typowego krajobrazu rolniczego tj. występują tu duże, otwarte przestrzenie, rozproszona zabudowa wsi, zarysowane łąny pól oraz sezonowa zmienność pokrycia terenu. Ponadto obszar ten porożcinany jest licznymi ciekami i kanałami. W największym zakresie teren odwadniają rzeki: Płonka, Żurawianka, Dzierżążnica oraz ich dopływy. Większe skupiska zabudowy, głównie zagrodowej znajdują się we wsiach Dzierżążnia, Kucice, Kucice Nowe, Gumowo, Gumino Stare, Podmarszczyn, Sadkowo, Błotno Gumowskie, Starczewo, Siekluki,

Rakowo, Wilamowice, Niwa, Przemkowo, Cumino, Chrościn. Pozostałe wsie cechuje rozproszona zabudowa.

Na terenie gminy nie ma parków krajobrazowych oraz obszarów chronionego krajobrazu.

Na walory krajobrazowe wpływają również elementy środowiska kulturowego. Najcenniejszymi obiektami są zespoły kościołów parafialnych w Kuciach, Skołatowie, Nowym Guminie (obiekty wpisane do rejestru zabytków), zespoły dworskie w Cuminie, Wilamowicach, Sieklukach i Skołatowie oraz młyn wodny drewniano – murowany w Wierzbicy Pańskiej.

Dbałość o dziedzictwo kulturowe jest obowiązkiem społecznym, w związku z czym wszystkie zabytki zarówno nieruchome, jak również ruchome znajdujące się w przestrzeni publicznej powinny być monitorowane i zabezpieczane przed zniszczeniem. Niektóre zagrożenia dla zabytku są niezależne od człowieka i trudno je przewidzieć. Są to katastrofy naturalne, najczęściej pożar lub powódź. Jednak duża część zagrożeń dla dziedzictwa kulturowego ma pochodzenie antropogeniczne. Głównym problem jest wykonywanie robót budowlanych bez pozwolenia i nadzoru organu konserwatorskiego, co często prowadzi do utraty walorów zabytkowych. Dużym zagrożeniem dla zabytku jest również zaniedbanie obiektu przez brak sprawowania nad nim opieki, zaniechanie wykonania koniecznych zabezpieczeń i konserwacji, co w efekcie może doprowadzić do jego degradacji.

Zabudowa gminy, w zdecydowanej większości zagrodowa, poprzez swoje niewielkie gabaryty nie wpływa dysharmonizująco na krajobraz. Prawie w każdej miejscowości zachowały się historyczne domy drewniane.

Audyt krajobrazowy

Audyt krajobrazowy to opracowanie identyfikujące, charakteryzujące, waloryzujące oraz wskazujące sposoby kształtowania i ochrony krajobrazu (w tym kulturowego). Audyt krajobrazowy województwa mazowieckiego został przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Mazowieckiego nr 48/24 z dnia 26 marca 2024 r.

W audycie krajobrazowym wskazuje się krajobrazy występujące na obszarze województwa i lokalizację krajobrazów priorytetowych oraz granice:

- parków kulturowych,
- parków narodowych, rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu,
- obiektów znajdujących się na listach Światowego Dziedzictwa UNESCO, obszarów Sieci Rezerwatów Biosfery UNESCO (MaB) lub obszarów i obiektów proponowanych do umieszczenia na tych listach.

Na terenie gminy Dzierżążnia zidentyfikowano następujące typy krajobrazów (por. Rys. 12):

- 2. Bagienno-łaskowe - głównie bezleśne – podtyp 2b z dominacją szuwarów i turzycowisk (14-318.61-011);
- 3. Leśne – podtyp 3c z przewagą siedlisk łągowych, bagiennych i olsowych (14-318.61-096);
- 6. Wiejskie – podtyp 6d z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych tworzących pola średniej wielkości (14-318.61-024),
- 6. Wiejskie – podtyp 6g z przewagą terenów zabudowanych o charakterze wiejskim (14-318.61-029).

Wskazania co do kształtowania i ochrony tych krajobrazów należy uwzględnić w aktach planowania przestrzennego szczebla gminnego, w tym POG.

Wśród powyżej wymienionych krajobrazów brak jest krajobrazów priorytetowych.

Na obszarze gminy Dzierżążnia nie występują parki kulturowe, obiekty znajdujące się na listach Światowego Dziedzictwa UNESCO, obszary Sieci Rezerwatów Biosfery UNESCO (MaB) oraz obszary i obiekty proponowane do umieszczenia na tych listach. Przez teren gminy nie przebiega

również żadna z granic wielkopowierzchniowych form ochrony przyrody takich jak obszar chronionego krajobrazu, park krajobrazowy czy rezerwat przyrody.

Rys. 12. Wynik audytu krajobrazowego województwa mazowieckiego na obszarze gminy Dzierżążnia
Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://mbpr.pl/audyt-krajobrazowy>.

W Audycie krajobrazowym województwa mazowieckiego dla terenów położonych na obszarze gminy Dzierżążnia nie wskazano rekomendacji i wniosków dotyczących form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony.

Rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania i ochrony krajobrazu nr 14-318.61-024 – tj. krajobraz wiejski z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych tworzących pola średniej wielkości (6d) prezentuje Tabela 1. Dla pozostałych krajobrazów występujących na terenie gminy Dzierżążnia w Audycie krajobrazowym województwa mazowieckiego nie sformułowano rekomendacji.

Tabela 1. Rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania i ochrony krajobrazu nr 14-318.61-024 (6d)

Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu:	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:			
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej:	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej:	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, oraz form ochrony zabytków	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych:
• Prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz uwzględnieniem walorów tradycyjnego krajobrazu rolniczego; • Ochrona terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy; • Realizacja inwestycji celu publicznego wyłącznie z uwzględnieniem walorów przyrodniczo-krajobrazowych; • Utrzymanie charakteru krajobrazu rolniczego z zachowaniem charakterystycznych układów przestrzennych miejscowości; • Ochrona przestrzeni rolniczej oraz ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III; • Prowadzenie racjonalnej gospodarki surowcowej; • Ograniczanie zainwestowania terenów osuwiskowych; • Gospodarowanie terenem z uwzględnieniem możliwości wystąpienia poważnej awarii przemysłowej; • Zachowanie i ochrona wartości historyczno-kulturowych i krajobrazowych obszarów i obiektów zabytkowych, m.in. poprzez wspieranie prac konserwatorskich, rewitalizację obiektów i obszarów zabytkowych oraz kulturowych, a także adaptację obiektów zabytkowych do nowych funkcji; • Ochrona i kształtowanie krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii, z uwzględnieniem obiektów i obszarów zabytkowych, a także kształtowanie estetyki przestrzeni, w tym podejmowanie tzw. "uchwał krajobrazowych"; • Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego; • Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju; • Ochrona jakości krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji z zachowaniem zwartej zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia; • Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne; • Zachowanie i zwiększanie terenów zielonych; • Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu.	• Prowadzenie upraw w dobrej kulturze rolnej; • Zachowanie i ochrona seminaturalnych siedlisk śródpolnych oraz trwałych użytków zielonych; • Rozwój odnawialnych źródeł energii z uwzględnieniem wpływu inwestycji na krajobraz; • Odpowiednie gospodarowanie gruntami będącymi w zasięgu oddziaływania dominant wysokościowych i obszarowych, w celu ograniczenia ich niekorzystnego wpływu, w tym na krajobraz; • Przeciwdziałanie fragmentacji środowiska poprzez stosowanie najlepszych dostępnych technik łagodzących niekorzystny efekt barier ekologicznych.	• Umożliwienie naturalnej sukcesji ekologicznej na tereny porolne, nieobjęte zabiegami agrotechnicznymi; • Po zakończeniu eksploatacji złoża przeprowadzenie rekultywacji terenu; • Po zakończeniu eksploatacji przeprowadzenie rekultywacji składowiska.	• Prowadzenie wszelkiej działalności w sposób zrównoważony, minimalizujący negatywne oddziaływania w stosunku do obiektów i obszarów podlegających ochronie; • Podejmowanie działań dla osiągnięcia celów dotyczących obszarów i obiektów chronionych; • Prowadzenie monitoringu poeksploatacyjnego zrehabilitowanych składowisk odpadów; • Monitoring procesów osuwiskowych; • Zachowanie prawnych form ochrony zabytków oraz ustanawianie nowych form; • Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań.	• Ochrona obszarów o korzystnych warunkach dla bytowania i migracji zwierząt; • Zachowanie powiązań między istniejącymi siedliskami w celu ochrony bioróżnorodności; • Przeciwdziałanie suszy na obszarach rolniczych poprzez stosowanie zabiegów ukierunkowanych na zatrzymanie lub spowolnienie odpływu wód; • Wdrażanie rozwiązań technologicznych minimalizujących negatywny wpływ na środowisko; • Prowadzenie działalności inwestycyjnej z zachowaniem drożności korytarzy ekologicznych.

Źródło: <https://mbpr.pl/audyt-krajobrazowy>.

5.3.2. Formy ochrony przyrody ustanowione na podstawie Ustawy o ochronie przyrody

Z wymienionych w art. 6 ustawy o ochronie przyrody form ochrony przyrody na terenie gminy Dzierżążnia występują: 2 użytki ekologiczne oraz 4 pomniki przyrody.

Użytki ekologiczne

Tabela 2. Wykaz użytków ekologicznych

Nazwa	Akt prawny obowiązujący	Lokalizacja	Kod Inspire	Szczególny cel ochrony
Użytek 439	Rozporządzenie Nr 35 Wojewody Maz. z dn. 13.07.2007 zmieniające rozporządzenie w sprawie użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Maz. z dn. 19.07.2007 Nr 138 poz. 3651)	Gmina Dzierżążnia, nr ewid. działki 183, Nowe Kunice	PL.ZIPOP.1393.UE.1420052.420	bagno o pow. 0,2500 ha
Użytek 440	Rozporządzenie Nr 35 Wojewody Maz. z dn. 13.07.2007 zmieniające rozporządzenie w sprawie użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Maz. z dn. 19.07.2007 Nr 138 poz. 3651)	Gmina Dzierżążnia, nr ewid. działki 71, lokalizacja: Siekluki	PL.ZIPOP.1393.UE.1420052.421	nieużytek pokopalniany i bagno o pow. 0,6100 ha

Źródło: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody – crfop.gdos.gov.pl wg stanu na 07.09.2025 r.

Pomniki przyrody

Na obszarze gminy Dzierżążnia znajdują się 4 obiekty objęte ochroną w formie pomników przyrody, których charakterystykę przedstawiono w Tabeli 3. Wykaz pomników zawiera Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, który zgodnie z art. 113 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 ze zm.), prowadzony jest przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

Tabela 3. Wykaz pomników przyrody

Lp.	Nazwa	Obwód [cm]	Wys. [m]	Opis lokalizacji	
				Miejscowość	Bliższa lokalizacja
1.	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	383	24	Dzierżążnia	Działka nr ewid. 67 (przy drodze krajowej nr 10, obok działki 41)
2.	Klon srebrzysty - <i>Acer saccharinum</i>	459	19	PGR-Kunice	Działka nr ewid. 24 (rośnie przy drodze biegnącej od szosy do parku we wsi Nowe Kunice, po prawej stronie przy wjeździe do dawnego Zakładu Usług Mechanizacyjnych)
3.	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	368	25	Nowe Kunice	Działka nr ewid. 20/50
4.	Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	361	-	Pomianowo-Dzierki	Działka nr ewid. 57 (na terenie pozostałości parku wiejskiego, obok zabytkowej kapliczki)

Źródło: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody – crfop.gdos.gov.pl wg stanu na 07.09.2025 r.

5.3.3. Obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów odrębnych

5.3.3.1. Obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów o ochronie zabytków

W gminie Dzierżążnia, 6 zabytków nieruchomych zostało objętych formą ochrony konserwatorskiej w postaci wpisu do rejestru zabytków (jeden z obiektów już nie istnieje), co przedstawia Tabela 4.

Tabela 4. Obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków

Lp.	Miejscowość	Nazwa obiektu	Nr rejestru	Data wpisu
1.	Dzierżążnia	Dom nr 45, drewn., 1871 (nie istnieje)	A-208	8.06.1980
2.	Kucice	Kościół fil. pw. św. Michała Archaniola, drewn., XVIII	A-120	30.03.1962
3.	Kucice	Park dworski, 2 poł. XIX	A-271	16.04.1993
4.	Nowe Gumino	Zespół kościoła parafialnego: - kościół pw. św. Pankracego, XVI, 1618, 1915 - dzwonnica-brama, 1918-20 - cmentarz przy kościele, XIII - poł. XIX	A-1264	22.09.2014
5.	Stare Gumino	Szkoła, 1950	A-1506	13.06.2019:
6.	Skołatowo	Zespół kościoła parafialnego pw. św. Achacjusza i Towarzyszy: - kościół parafialny pw. św. Achacjusza i Towarzyszy - cmentarz kościelny - ogrodzenie z krużgankami i bramą-dzwonnica	A-375	7.02.2005

Źródło: <https://nid.pl/zasoby/rejestr-zabytkow-zasoby>, dostęp: 21.09.2025 r.

Z kolei w gminnej ewidencji zabytków ujęto 39 obiektów, które scharakteryzowano w Tabeli 5.

Tabela 5. Obiekty wpisane do gminnej ewidencji zabytków

Lp.	Bliższa lokalizacja	Nazwa	Czas powstania	Źródło
1.	Kucice, dz. ewid. nr. 23, ob. ewid. nr. 10	Kościół filialny pw. Św. Michała Archaniola drewniany wraz z otaczającym drzewostanem (nr rej. A-120)	1783 rok	GEZ Gminy Dzierżążnia
2.	Cumino, dz. ewid. nr. 12, ob. ewid. nr. 5	Zespół dworski, dwór ob. szkoła oraz park podworski	1926 rok	GEZ Gminy Dzierżążnia
3.	Skołatowo	Zespół Kościoła Parafialnego Rzymsko-Katolickiego p.w. św. Achacjusza wraz z cmentarzem przykościelnym, neobarokową dzwonnica z krużgankami (nr rej. A-375)	1927 rok	GEZ Gminy Dzierżążnia
4.	Nowe Gumino, dz. ewid. nr. 59, ob. ewid. nr. 13	Zespół Kościoła Parafialnego pw. św. Pankracego (nr rej. A-1264)	XVI wiek	GEZ Gminy Dzierżążnia
5.	Stare Gumino, dz. ewid. nr. 150/3, ob. ewid. nr. 28	Budynek dawnej szkoły (nr rej. A-1506)	1950 rok	GEZ Gminy Dzierżążnia
6.	Wierzbica Pańska, dz. ewid. nr. 160, ob. ewid. nr. 29	Młyn wodny drewniano - murowany	początek XX wieku	GEZ Gminy Dzierżążnia
7.	Siekluki, dz. ewid. nr. 64, ob. ewid. nr. 25	Dwór	I połowa XIX wieku	GEZ Gminy Dzierżążnia
8.	Wilamowice, dz. ewid. nr. 130, ob. ewid. nr. 31	Dwór	ok. 1900 r.	GEZ Gminy Dzierżążnia
9.	Dzierżążnia, dz. ewid.	Dawny Urząd Gminy	ok. 1920 r.	GEZ Gminy

Prognoza oddziaływania na środowisko
do Planu Ogólnego Gminy Dzierżążnia

Lp.	Bliższa lokalizacja	Nazwa	Czas powstania	Źródło
	nr. 176, ob. ewid. nr. 6			Dzierżążnia
10.	Dzierżążnia, dz. ewid. nr. 67, ob. ewid. nr. 6	Kamień Pamiątkowy	ok. 1930 r.	GEZ Gminy Dzierżążnia
11.	Dzierżążnia	Krzyż przydrożny granit/żelazo	ok. XIX w.	GEZ Gminy Dzierżążnia
12.	Błomino Jeże	Krzyż przydrożny kamień/żelazo	ok. 1930 r.	GEZ Gminy Dzierżążnia
13.	Pomianowo	Głaz narzutowy różowy gruboziarnisty	-	GEZ Gminy Dzierżążnia
14.	Pomianowo	Kapliczka	1863 r.	GEZ Gminy Dzierżążnia
15.	Sadkowo	Krzyż przydrożny, murowany	2 poł. XIW w.	GEZ Gminy Dzierżążnia
16.	Sadkowo	Figurka przydrożna	2 poł. XIW w.	GEZ Gminy Dzierżążnia
17.	Gumino	Kapliczka przydrożna	XIX w.	GEZ Gminy Dzierżążnia
18.	Wierzbica Pańska	Krzyż przydrożny granit-żelazo	1907 r.	GEZ Gminy Dzierżążnia
19.	Wierzbica Pańska	Figurka przydrożna z figurą MB, granit/blacha	1904-1906 r.	GEZ Gminy Dzierżążnia
20.	Wierzbica Pańska	Krzyż przydrożny, drewno	ok. 1900 r.	GEZ Gminy Dzierżążnia
21.	Wierzbica Pańska	Krzyż przydrożny granit-żelazo	pocz. XX w.	GEZ Gminy Dzierżążnia
22.	Pluskocin, dz. ewid. nr. 124, ob. ewid. nr. 17	Budynek mieszkalny nr 21 w miejscowości Pluskocin	ok. 1900 r.	GEZ Gminy Dzierżążnia
23.	Skołatowo, dz. ewid. nr. 48, ob. ewid. nr. 17	Dwór	1937 r.	GEZ Gminy Dzierżążnia
24.	Błomio-Gule	Budynek mieszkalny nr 3, drewniany w stylu ludowym, w miejscowości Błomio-Gule	1908 r.	Dane z zasobów NID
25.	Dzierżążnia	Budynek mieszkalny nr 38, drewniany w stylu ludowym, w miejscowości Dzierżążnia	1880 r.	Dane z zasobów NID
26.	Korytowo	Drewniana stodoła	1900 r.	Dane z zasobów NID
27.	Dzierżążnia	Budynek mieszkalny nr 41, drewniany w stylu ludowym, w miejscowości Dzierżążnia	1860 r.	Dane z zasobów NID
28.	Błomio-Jeże	Budynek mieszkalny nr 1, drewniany w stylu ludowym, w miejscowości Błomio-Jeże	1880 r.	Dane z zasobów NID
29.	Błomio-Gule	Drewniana stodoła	1900 r.	Dane z zasobów NID
30.	Wierzbica Pańska	Dawna zagroda składająca się z: - chlewu, datowanego na 1910 r., - obory, datowanej na 1910 r., - stodoły, - budynku mieszkalnego, drewnianego z XIX w.	1910 r.	Dane z zasobów NID
31.	Dzierżążnia	Budynek mieszkalny nr 44, drewniany w stylu ludowym, w miejscowości Dzierżążnia	1860 r.	Dane z zasobów NID
32.	Błomio-Gule	Drewniana stodoła	1900 r.	Dane z zasobów

Lp.	Bliższa lokalizacja	Nazwa	Czas powstania	Źródło
				NID
33.	Kucice	Cmentarz rzymskokatolicki z 2. poł. XIX w. (Karta cmentarza z 1986-06-16)	2. poł. XIX w.	Dane z zasobów NID
34.	Nowe Gumino	Cmentarz rzymskokatolicki z XIX w. (Karta cmentarza z 1986-06-17)	XIX w.	Dane z zasobów NID
35.	Pluskocin	Cmentarz rzymskokatolicki z XIX w. (Karta cmentarza z 1986-05-21)	1. poł. XIX w.	Dane z zasobów NID
36.	Nowe Gumino	Cmentarz rzymskokatolicki z XIX w. (Karta cmentarza z 1986-06-17)	2. poł. XIX w.	Dane z zasobów NID
37.	PGR-Kucice	Park dworski z przełomu XIX/XX w. (nr rej. A-27)	przełom XIX/XX w.	Dane z zasobów NID
38.	Dzierżążnia	Budynek mieszkalny nr 42, drewniany w stylu ludowym, w miejscowości Dzierżążnia	1870 r.	Dane z zasobów NID
39.	Sarnowo-Góry	Obora	1900 r.	Dane z zasobów NID

Pozycje pogrubione, to obiekty wpisane do Rejestru Zabytków

Źródło: Gminna Ewidencja Zabytków, UG Dzierżążnia oraz dane z zasobów Narodowego Instytutu Dziedzictwa <https://nid.pl/zasoby/rejestr-zabytkow-zasoby/>.

Stanowiska archeologiczne

Na obszarze gminy Dzierżążnia zewidencjonowano 45 stanowisk archeologicznych. Do najcenniejszych obiektów archeologicznych można zaliczyć te, wpisane do rejestru zabytków:

- cmentarzysko szkieletowe z XI wieku (wczesne średniowiecze), położone na gruntach ornych w Podmarszczynie (nr rej. 202/79-815/68WA; decyzja o wpisie do rejestru nr 815 z 14 grudnia 1968);
- cmentarzysko neolityczne sprzed około 2000 lat p.n.e., położone w Nowych Kucicach (nr rej. 198/79-790/68WA; decyzja o wpisie do rejestru nr 790 z 1968-12-16).

Rozmieszczenie stanowisk archeologicznych jest w zasadzie równomierne, co świadczy o szybkim i stabilnym osadnictwie na terenie gminy oraz o tym, że w pradziejach większa część tego obszaru była łatwo dostępna, a także stanowiła dogodne warunki do zakładania swoich siedzib przez ludność różnych kultur archeologicznych. Największe nagromadzenie stanowisk obserwuje się we północnej części gminy, wzdłuż cieków – Płonki, Dzierżążnicy oraz Żurawianki. Ilość śladów osadnictwa na terenie gminy świadczy o bogatych tradycjach osadniczych tego terenu.

Stopień zachowania stanowisk archeologicznych występujących na obszarze gminy uznają należy za średni, a miejscami nawet poniżej klasyfikacji. Główne zagrożenia dla istniejących stanowisk archeologicznych na terenie gminy występują wskutek prac polowych.

Według danych pozyskanych z zasobów Narodowego Instytutu Dziedzictwa wszystkie stanowiska archeologiczne wpisane zostały do gminnej ewidencji zabytków oraz 2 z nich również do Rejestru Zabytków.

5.3.3.2. Obszary chronione na podstawie przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych

Według ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 3 lutego 1995 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 82) ochronie podlegają grunty stanowiące użytki rolne klas I-III, wymagają one zgody ministra właściwego do spraw rozwoju wsi na zmianę przeznaczenia na cele nie rolnicze.

Ochroną przed zmianą przeznaczenia na cele nierolnicze objęte są w gminie Dzierżążnia grunty III klasy bonitacyjnej. Na podstawie danych z Ewidencji Gruntów i Budynków (stan na maj 2024 r.) grunty podlegające ochronie stanowią łącznie 18% powierzchni gminy (1 862 ha), z czego grunty orne IIIa klasy – 481,0 ha, IIIb klasy – 1218,1 ha, pastwiska trwałe III klasy – 121,1 ha, łąki III

klasy – 41,8 ha. Gleby III klasy występują przede wszystkim w środkowej i północnej części gminy. Największe powierzchnie zajmują w północnej części gminy (powyżej osi wyznaczonej przez drogę krajową nr 10) oraz w sołectwach położony na południu tj. Cumino, Chrościn, Kucice, Nowe Kucice, Podmarszczyn, Nowe Gumino, Stare Gumino. Ochrona tych gruntów polega na konieczności uzyskania zgody Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze.

Ochrona gleb przed przeznaczeniem na cele nierolnicze obejmuje również gleby organiczne torfowe, murszowe i bagienne, na użytkach rolnych klas IV, IVa, IVb, V, VI. Całkowita powierzchnia gleb pochodzenia organicznego w gminie wynosi 9088 ha. Są to obszary położone obniżeniach dolinnych – por. Rys. 7. Złożenie wniosku o wyłączenie z produkcji ww. użytków jest wiążący, a decyzja ma charakter deklaratoryjny.

Ochroną przed zmianą przeznaczenia na cele nieleśne objęte są w gminie Dzierżążnia wszystkie grunty leśne stanowiące własność Skarbu Państwa (132 ha) oraz grunty leśne nie stanowiące własności Skarbu Państwa (165 ha). Ochrona tych gruntów polega na konieczności uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na nieleśne od ministra ds. środowiska w przypadku gruntów Skarbu Państwa, bądź marszałka województwa w przypadku lasów prywatnych.

5.3.3.3. Obszary chronione na podstawie przepisów o lasach

Na terenie gminy ok. 75 ha lasów stanowiących własność Skarbu Państwa pełni funkcję lasów ochronnych – wodochronnych. Lasy te chronią zasoby wód powierzchniowych i podziemnych, regulują stosunki hydrologiczne w zlewni oraz na obszarach wododziałów. Ustanowiono je Decyzją Ministra Środowiska z dnia 29 listopada 2002 r. znak: DL.Ip.-611-9/02. Lasy wodochronne występują w obrębie największego kompleksu leśnego tj. w Kucicach oraz w dolinie rzeki Płonki tj. Pluskocin, Pomianowo i Pomianowo-Dzierki.

5.3.3.4. Obszary chronione na podstawie przepisów o ochronie wód

W gminie Dzierżążnia znajdują się dwa miejsca ujmowania wód do picia i potrzeb gospodarstw domowych oraz do produkcji artykułów żywnościowych i farmaceutycznych w Kucicach i Nowym Sarnowie. Spełniają one kryteria określone Rozporządzeniem Ministra gospodarki morskiej i żeglugi Śródlądowej z dnia 29 sierpnia 2019 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody powierzchniowe wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi. Warunki geologiczne otoczenia ujęcia wody są korzystne i nie stwarzają obowiązku ustanawiania stref ochronny pośredniej.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2017 r. w sprawie sposobu ustalenia i ewidencjonowania przebiegu granic obszarów dorzeczy, regionów wodnych oraz zlewni (Dz.U. 2017 poz. 2505) cały obszar gminy Dzierżążnia znajduje się w obrębie trzeciorzędowego paleogeńsko-neogeńskiego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 215 „Subniecka Warszawska” oraz subzbiornik GZWP nr 2151 „Subniecka warszawska część centralna” – traktowanego jako oddzielny zbiornik. Warstwy wodonośne tworzące ten zbiornik są stosunkowo dobrze izolowane od powierzchni, co przekłada się na niewielki udział obszarów ONO i OWO w stosunku do całej powierzchni GZWP. Na obszarze GZWP Nr 215 i GZWP Nr 2151 w granicach gminy Dzierżążnia nie wyróżniono obszarów ochrony typu ONO i OWO.

W ramach projektu Informatycznego Systemu Osłony Kraju wykonuje się wstępną ocenę ryzyka powodziowego, której celem jest wyznaczenie obszarów, na których istnieje znaczące ryzyko powodziowe lub na których wystąpienie dużego ryzyka jest prawdopodobne. Dla wyżej wspomnianych obszarów sporządza się mapy zagrożenia powodziowego oraz ryzyka powodziowego.

Na terenie gminy Dzierżążnia zagrożenie powodziowe związane jest z rzeką Płonką. Obszar szczególnego zagrożenia powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q 1%) oraz obszar szczególnego zagrożenia powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q 10%) uwidocznił na **Błąd! Nie można odnaleźć źródła odwołania..**

Zgodnie z ustawą Prawo Wodne lokalizowanie na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią nowych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko i nowych obiektów budowlanych wymaga pozwolenia wodnoprawnego.

5.3.4. Projektowane formy ochrony przyrody

Na omawianym terenie nie wskazuje się obszarów i obiektów do objęcia formami ochrony przyrody.

5.3.5. Cele ochrony środowiska na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia niniejszego opracowania oraz sposoby ich uwzględnienia

Ochrona środowiska i idea zrównoważonego rozwoju powinny być uwzględniane w dokumentach planistycznych szczebla gminnego. Obliguje do tego zarówno ustawodawstwo krajowe, jak i wspólnotowe. Według art. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej: *Rzeczpospolita Polska (...) strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju.* Do ochrony środowiska obligują Polskę również ratyfikowane umowy. Do najważniejszych umów międzynarodowych oraz dyrektyw Unii Europejskiej należą:

1. W zakresie ochrony przyrody i bioróżnorodności:

- Konwencja o różnorodności biologicznej z Rio de Janeiro z 1992 r.,
- Konwencję Berneńską o ochronie dzikiej fauny i flory europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych z 1979 r.,
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa,
- Dyrektywa Rady 92/43/EEG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony naturalnych siedlisk oraz dzikiej fauny i flory,

2. W zakresie ochrony powietrza i klimatu:

- Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Rio de Janeiro z 1992r.,
- Protokół z Kioto w sprawie zmian klimatu z 1997 r.,
- Dyrektywa Rady 96/62/WE z dnia 27 września 1997 roku w sprawie oceny i zarządzania jakością otaczającego powietrza,
- Dyrektywa 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promocji wykorzystania energii z OZE,

3. W zakresie ochrony wód:

- Dyrektywa 2006/11/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 lutego 2006 r. w sprawie zanieczyszczenia spowodowanego przez niektóre substancje niebezpieczne odprowadzane do środowiska wodnego Wspólnoty,
- Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej
- Dyrektywa 91/271/EEG z dnia 21 maja 1991 r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych,

4. W zakresie ochrony powierzchni ziemi:

- Strategia tematyczna w sprawie ochrony gleb,
- Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 28 kwietnia 2021 r. w sprawie ochrony gleb (2021/2548(RSP)),

5. W zakresie ochrony krajobrazu kulturowego i zasobów kulturowych:

- Europejska Konwencja Krajobrazowa, sporządzona we Florencji dnia 20 października 2000 r.

6. W zakresie ochrony ludzi, ich mienia i warunków bytowania:

- Dyrektywa 2000/14/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 maja 2000 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do emisji hałasu do środowiska przez urządzenia używane na zewnątrz pomieszczeń,

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych i emisji pochodzących z chowu zwierząt gospodarskich (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola),

7. Odnosnie procedury oceny oddziaływania na środowisko

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2001/42/WE z 27 czerwca 2001 r. W sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko,
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko.

Ponadto najważniejszymi ustaleniami w zakresie ochrony środowiska na szczeblu państw członkowskich są dyrektywy:

- Dyrektywa Rady 79/40/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikich ptaków ze zmianami (Dyrektywa Ptasia);
- Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dyrektywa Siedliskowa).

Obie dyrektywy są podstawą prawną tworzenia sieci NATURA 2000, której celem jest zachowanie zagrożonych wyginięciem siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt w skali Europy.

Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu europejskim mają odzwierciedlenie w ustawodawstwie polskim. Za jeden z najważniejszych należy uznać ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, na podstawie której sporządzona została niniejsza prognoza. Do innych ustaw należą:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska,
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne,
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach,
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 roku o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Z punktu widzenia niniejszego opracowania szczególnej wagi nabiera aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym ujęty w Polityce Ekologicznej Państwa 2030 (PEP2030). Głównym jej celem jest rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców, realizowany poprzez trzy cele środowiskowe (środowisko i zdrowie, środowisko i gospodarka, środowisko i klimat) oraz dwa cele horyzontalne (środowisko i edukacja, środowisko i administracja). PEP2030 stanowi kluczowy dokument dla inwestycji ze środków europejskich i wspiera realizację krajowych oraz międzynarodowych zobowiązań, w tym celów Agendy 2030 na rzecz Zrównoważonego Rozwoju ONZ.

Natomiast w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju 2030 nacisk położony jest na ideę zrównoważonego rozwoju (ustrojowa zasada zrównoważonego rozwoju), którą definiuje się jako integrację działań politycznych, społecznych i gospodarczych w układach przestrzennych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności oraz obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń. Koncepcja przedmiotowa wywodzi się z innego dokumentu ustalonego na szczeblu unijnym. Dokumentem tym jest Rezolucja Zgromadzenia Ogólnego A/RES/70/1: Agenda Na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030. Obejmuje ona 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju i powiązanych z nimi 169 zadań, które mają doprowadzić do pozytywnych zmian w skali globalnej.

Istotna z punktu widzenia projektu planu ogólnego jest Polityka Energetyczna Polski do 2040 r. (PEP2040), w której zawarto m.in. postulat wzrostu udziału OZE w końcowym zużyciu energii do 23% do 2030 roku oraz zmniejszenie udziału węgla w miksie energetycznym (w 2040 roku ma to być od 11% do 28%, w zależności od ceny uprawnień do emisji CO₂). Istotna jest również Polityka Energetyczna Polski do 2040 r. (PEP2040). Głównymi celami dla sektora energetycznego jest budowa nowego systemu elektroenergetycznego, opierającego się w dużym stopniu na źródłach nisko-

i zeroemisyjnych oraz wdrożenie energetyki jądrowej zgodnie z Programem polskiej energetyki jądrowej.

Podsumowując wiodącymi zasadami zagospodarowania przestrzennego winny być: zrównoważony rozwój oraz ład przestrzenny.

Specyfika dokumentu jakim jest plan ogólny gminy powoduje, że cele ochrony środowiska są uwzględniane pośrednio w trakcie ustanawia stref planistycznych. Część normatywna POG zawiera wyłącznie dane przestrzenne, które zostały stworzone obowiązkowo przy uwzględnieniu uwarunkowań, w tym środowiskowych, wymienionych w art. 13b upzp. W związku z czym zakres uwzględnienia celów ochrony środowiska jest na tym etapie niemożliwy do wyegzekwowania wprost. Dopiero na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, opracowanych na podstawie planu ogólnego możliwe jest zapisanie, w formie prawa miejscowego, zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu; zasad kształtowania krajobrazu; czy zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym krajobrazów kulturowych, oraz dóbr kultury współczesnej.

Przy sporządzaniu planu ogólnego gminy Dzierżążnia uwzględniono następujące uwarunkowania:

- formy ochrony przyrody oraz ich otuliny – POG wyznacza strefy planistyczne w sposób umożliwiający utrzymanie ich funkcji przyrodniczych, co najmniej poprzez zapewnienie drożności lokalnych korytarzy ekologicznych;
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią, wały przeciwpowodziowe oraz pasy o szerokości 50 m od stopy wału – POG Dzierżążnia nie wyznacza stref planistycznych umożliwiających realizację zabudowy na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią;
- obszary gruntów zmeliorowanych – Strefy planistyczne umożliwiające realizację nowej zabudowy zostały wyznaczone w sposób minimalizujący wystąpienie ewentualnych kolizji z podziemną siecią drenarską;
- udokumentowane złoża kopalin, kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla i podziemne bezzbiornikowe magazyny substancji,
- zabytki objęte formami ochrony, o których mowa w ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r. poz. 840 oraz z 2023 r. poz. 951, 1688 i 1904), lub ujęte w wojewódzkiej lub gminnej ewidencji zabytków oraz dobra kultury współczesnej – Parametry zabudowy określone w gminnym katalogu stref planistycznych dla stref, w sąsiedztwie obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków, zostały ustalone na podstawie istniejącego zagospodarowania przestrzennego tych obszarów z uwzględnieniem ochrony ekspozycji obiektów zabytkowych. Strefy planistyczne umożliwiające realizację nowej zabudowy, zostały wyznaczone z uwzględnieniem lokalizacji wskazanych stanowisk archeologicznych, w sposób maksymalizujący zapewnienie ochrony dziedzictwa archeologicznego. POG Dzierżążnia nie wyznacza stref planistycznych umożliwiających realizację zabudowy na obszarach stanowisk archeologicznych, z wyjątkiem obszarów już zabudowanych lub wskazanych do zabudowy w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
- grunty rolne stanowiące użytki rolne klas I–III oraz grunty leśne – POG Dzierżążnia wyznacza strefy planistyczne umożliwiające realizację zabudowy na obszarach użytków rolnych wysokich klas bonitacyjnych, wyłącznie na obszarach obowiązujących planów miejscowych oraz obszarach uzupełnienia zabudowy (wyznaczonych zgodnie z § 1 ust. 1 pkt. 1–3 rozporządzenia OUZ oraz położonych w odległości nie większej niż 50 m od granicy pasa drogowego drogi publicznej tj. zgodnie z § 1 ust. 6 rozporządzenia OUZ). POG Dzierżążnia nie wyznacza stref planistycznych umożliwiających realizację zabudowy na obszarach gruntów leśnych.

5.3.6. Analiza i ocena istniejących problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia projektu planu ogólnego

Według art. 1 ust. 2 upzp w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym uwzględnia się zwłaszcza m.in. wymagania ładu przestrzennego, w tym urbanistyki i architektury; potrzeby zrównoważonego rozwoju, walory architektoniczne i krajobrazowe, wymagania ochrony środowiska, w tym: gospodarowania wodami, ochrony gruntów rolnych i leśnych, ochrony złóż kopalin oraz

zmniejszania podatności na zmiany klimatu. Wobec tego wszystkie zaproponowane cele rozwiązywać mają ważne dla utrzymania wysokiej jakości środowiska problemy.

Ustalenia planu ogólnego określa się, uwzględniając uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy, w szczególności znajdujące się na obszarze gminy:

1. formy ochrony przyrody oraz ich otuliny,
2. obszary szczególnego zagrożenia powodzią, wały przeciwpowodziowe oraz pasy o szerokości 50 m od stopy wału,
3. obszary gruntów zmeliorowanych,
4. tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi oraz tereny, na których występują te ruchy,
5. strefy ochronne ujęć wody,
6. obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych,
7. tereny górnicze i obszary górnicze wraz z filarami ochronnymi,
8. udokumentowane złoża kopalin, kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla i podziemne bezzbiornikowe magazyny substancji,
9. obszary uzdrowisk oraz obszary ochrony uzdrowiskowej,
10. zabytki objęte formami ochrony, o których mowa w ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r. poz. 840 oraz z 2023 r. poz. 951, 1688 i 1904), lub ujęte w wojewódzkiej lub gminnej ewidencji zabytków oraz dobra kultury współczesnej,
11. obszary pomników zagłady i ich strefy ochronne,
12. tereny zamknięte i ich strefy ochronne,
13. obszary ograniczonego użytkowania,
14. obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji,
15. obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji,
16. obszary ciche w aglomeracji oraz obszary ciche poza aglomeracją,
17. grunty rolne stanowiące użytki rolne klas I–III oraz grunty leśne,
18. zakłady o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej,
19. obszary pasa nadbrzeżnego, w tym w szczególności pasa technicznego;

Nie wszystkie te uwarunkowania występują na obszarze gminy Dzierżążnia. Ich wykaz prezentuje Tabela 6.

Tabela 6. Obszary chronione i szczególnego zagospodarowania

Lp.	RODZAJ	STAN
1	Formy ochrony przyrody oraz ich otuliny	występują
2	Obszary szczególnego zagrożenia powodzią, wały przeciwpowodziowe oraz pasy o szerokości 50 m od stopy wału	występują
3	Obszary gruntów zmeliorowanych	występują
4	Tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi oraz tereny, na których występują te ruchy	nie występują
5	Strefy ochronne ujęć wody	nie występują ⁷
6	Obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych	nie występują
7	Tereny górnicze i obszary górnicze wraz z filarami ochronnymi	nie występują
8	Udokumentowane złoża kopalin, kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla i podziemne bezzbiornikowe magazyny substancji	występują
9	Obszary uzdrowisk oraz obszary ochrony uzdrowiskowej	nie występują
10	Zabytki objęte formami ochrony, o których mowa w przepisach odrębnych, lub ujęte w wojewódzkiej lub gminnej ewidencji zabytków oraz dobra kultury współczesnej	występują
11	Obszary pomników zagłady i ich strefy ochronne	nie występują

⁷ Na terenie gminy Dzierżążnia nie wyznaczono stref ochrony pośredniej ujęć wody.

12	Tereny zamknięte i ich strefy ochronne	nie występują
13	Obszary ograniczonego użytkowania	nie występują
14	Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji	nie występują
15	Obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji	nie występują
16	Obszary ciche w aglomeracji oraz obszary ciche poza aglomeracją	nie występują
17	Grunty rolne stanowiące użytki rolne klas I–III oraz grunty leśne	występują
18	Zakłady o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej	nie występują
19	Obszary pasa nadbrzeżnego, w tym w szczególności pasa technicznego	nie występują

Ad. 1 – POG wyznacza strefy planistyczne w sposób umożliwiający ochronę przedmiotowych obszarów oraz obiektów. Użytki ekologiczne zawierają się w strefie otwartej, natomiast pomniki przyrody w różnych strefach, w których zapewnienie ochrony będzie możliwe do wyegzekwowania na etapie sporządzania planu miejscowego.

Doliny rzek Płonki, Dzierżążnicy, Żurawianki oraz ich dopływów stanowią powiązania przyrodnicze o znaczeniu lokalnym. Sieć powiązań gminy Dzierżążnia z otoczeniem dopełniają kompleksy leśne oraz rozległe obszary rolnicze. Żaden ze wskazanych obszarów nie zawiera się w wielkopowierzchniowych formach ochrony przyrody.

Mając na uwadze walory przyrodnicze przedmiotowych obszarów, jak również pozostałe uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy, POG wyznacza strefy planistyczne w sposób umożliwiający utrzymanie ich funkcji przyrodniczych, co najmniej poprzez zapewnienie drożności lokalnych korytarzy ekologicznych.

Ad. 2 – Na podstawie map zagrożenia powodziowego, sporządzonych przez Wody Polskie, ustalono, że obszar gminy Dzierżążnia:

częściowo znajduje się na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34 lit. a) ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2017 r. poz. 1566, ze zm.), tj. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat),

- częściowo znajduje się na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34 lit. b) ustawy Prawo wodne, tj. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat),
- częściowo znajduje się na obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% (raz na 500 lat), o którym mowa w art. 169 ust. 2 ustawy Prawo wodne.
- Przedmiotowe obszary wyznaczone zostały wzdłuż rzeki Płonki, która przecina obszar gminy w jej północnej części. Położenie ww. obszarów, wskazanych na mapach zagrożenia powodziowego, przedstawiono w części graficznej uzasadnienia planu ogólnego.

POG Dzierżążnia nie wyznacza stref planistycznych umożliwiających realizację zabudowy na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią.

Ad. 3 – Na terenie gminy Dzierżążnia zostało zmeliorowanych 4690 ha użytków rolnych, co stanowi 46% powierzchni gminy. Praktycznie nie obejmują one wyłącznie doliny Płonki oraz obszarów położonych na południe od niej, położonych w obrębach: Pomianowo-Dzierki, Pomianowo, Pluskocin, Kadłubowo, Korytowo.

Strefy planistyczne umożliwiające realizację nowej zabudowy zostały wyznaczone w sposób minimalizujący wystąpienie ewentualnych kolizji z podziemną siecią drenarską.

Ad. 8 – W gminie Dzierżążnia zlokalizowane jest jedno udokumentowane złożo powszechnie występujących piasków i żwirów – Nowe Gumino KN 16817. Złożo znajduje się na działce o numerze ewidencyjnym 204 w obrębie Nowe Gumino. Zasoby geologiczne zatwierdzone zostały decyzją nr RŚ.6528.9.2014 wg stanu na 31.12.2013 r. Złożo udokumentowano w kategorii C1 o powierzchni 1,9970 ha, eksploatowane było odkrywkowo w latach 2022–2023 na potrzeby budownictwa i drogownictwa. Obecnie eksploatacja złoża została zaniechana. Miąższość złoża waha się od 4,1 do 6,2 m (średnia 5,1 m), średnia grubość nakładu gliniasto-piaszczystego wynosi 0,6 m.

Obszar i teren górniczy dla złoża Nowe Gumino o nr w rejestrze 10-7/11/1152 został zniesiony 1 grudnia 2023 roku (dokument znoszący – decyzja nr RŚ.6522.13.2023).

Ad. 10 – Parametry zabudowy określone w gminnym katalogu stref planistycznych dla stref, w sąsiedztwie obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków, zostały ustalone na podstawie istniejącego zagospodarowania przestrzennego tych obszarów z uwzględnieniem ochrony ekspozycji obiektów zabytkowych.

Strefy planistyczne umożliwiające realizację nowej zabudowy, zostały wyznaczone z uwzględnieniem lokalizacji wskazanych stanowisk archeologicznych, w sposób maksymalizujący zapewnienie ochrony dziedzictwa archeologicznego.

POG Dzierżążnia nie wyznacza stref planistycznych umożliwiających realizację zabudowy na obszarach stanowisk archeologicznych, z wyjątkiem obszarów już zabudowanych lub wskazanych do zabudowy w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

W gminie Dzierżążnia nie obowiązują formy ochrony zabytków ustalone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

Ad. 17 – Niemalże na całym obszarze gminy Dzierżążnia występują użytki rolne klasy III, które podlegają ochronie na podstawie obowiązujących przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Nie występują włącznie w obrębie Pomianowo.

Na terenie gminy Dzierżążnia gleby najwyższych klas bonitacyjnych zajmują 1 930 ha, co stanowi prawie 19% jej całkowitej powierzchni. Gleby te wyraźnie koncentrują się w północnych oraz południowych obrębach gminy.

Grunty leśne występują na całym obszarze gminy w postaci rozproszonych, niewielkich powierzchniowo obszarów. Łącznie zajmują 278 ha, co stanowi ok. 3% powierzchni gminy.

POG Dzierżążnia wyznacza strefy planistyczne umożliwiające realizację zabudowy na obszarach użytków rolnych wysokich klas bonitacyjnych, wyłącznie na obszarach obowiązujących planów miejscowych oraz obszarach uzupełnienia zabudowy (wyznaczonych zgodnie z § 1 ust. 1 pkt. 1–3 rozporządzenia OUZ oraz położonych w odległości nie większej niż 50 m od granicy pasa drogowego drogi publicznej tj. zgodnie z § 1 ust. 6 rozporządzenia OUZ).

POG Dzierżążnia nie wyznacza stref planistycznych umożliwiających realizację zabudowy na obszarach gruntów leśnych.

Problemy ochrony środowiska w gminie Dzierżążnia w związku z przyjęciem planu ogólnego mogą być związane z dopuszczeniem dużego udziału powierzchni terenów zasklepionych (maksymalnie do 50% dla terenów SW, SZ, SU, SH, SP, SR, SC, 30% dla terenu SJ) oraz wpływem wód powierzchniowych. Ponadto problemy ochrony środowiska W gminie Dzierżążnia dotyczą głównie:

- niskiej emisji z terenów komunikacyjnych i gospodarstw domowych;
- przekroczenia norm hałasu na drogach powiatowych i drodze krajowej;
- wtórnej emisji zanieczyszczeń pyłowych z powierzchni odkrytych;
- lokalnie niekorzystnych warunków związanych z przewietrzaniem;
- zagrożenia dla jakości i stanu gleb oraz wód podziemnych spowodowane działalnością rolniczą;
- istniejących barier migracyjnych dla dzikich zwierząt m.in. drogi czy zwarta zabudowa wsi.

W zasięgu następujących stref mogą być realizowane inwestycje mogące zawsze lub potencjalnie oddziaływać na środowisko:

- w strefie 65SR projekt planu ogólnego dopuszcza realizacji terenu biogazowni;
- w strefach 17SO, 59SO, 67SO, 96SO oraz 79SR projekt planu ogólnego dopuszcza realizację terenu elektrowni słonecznej;
- w strefie 76SO projekt planu ogólnego dopuszcza realizację terenu elektrowni wiatrowej i elektrowni słonecznej;

- w strefach 1SU-3SU, 5SU-17SU, 20SU-24SU, 27SU-31SU oraz 1SH projekt planu ogólnego dopuszcza realizację terenu składów i magazynów i terenu elektrowni słonecznej.

Wartość normatywna planu ogólnego to informacje zawarte w danych przestrzennych. Załącznik jakim jest uzasadnienie do planu ogólnego pełni rolę suplementu dokumentacji projektowej, zwiększa przejrzystość uchwały, wyjaśnia metodologię wyznaczania stref planistycznych oraz daje szerszą perspektywę w rozumieniu całego procesu planistycznego. Nie ma natomiast w nim zapisach ustaleń wiążących, zasad zagospodarowania czy ochrony różnych komponentów przestrzeni.

5.3.7. Ocena środowiska obszaru objętego planem ogólnym

Zmiany w środowisku przyrodniczym gminy Dzierżążnia są następstwem setek lat użytkowania tego terenu przez człowieka. W jego wyniku powstała sieć osadnicza. Antropopresja na tym terenie jest niewielka, jednak mimo to niesie za sobą zagrożenia dla środowiska w szczególności naturalnego. Najbardziej zagrożonymi terenami są grunty orne III klasy bonitacyjnej w pobliżu zwartej zabudowy, na które wkracza zabudowa, wody oraz jakość powietrza.

Stan środowiska oceniany jest na podstawie analizy danych dotyczących jakości poszczególnych komponentów środowiska, przyrody ożywionej i nieożywionej, a także walorów krajobrazowych. Poszczególne elementy środowiska przyrodniczego gminy Dzierżążnia są przekształcone w różnym w stopniu. Znajdują się tu zarówno ekosystemy charakteryzujące się stosunkowo niewielkim przekształceniem i znacznym stopniem naturalności krajobrazu jak i ekosystemy w różnym stopniu zdegradowane.

Na terenie gminy Dzierżążnia, dominuje krajobraz wiejski. Dotychczasowe użytkowanie i zagospodarowanie terenu są zgodne z cechami i uwarunkowaniami przyrodniczymi, a charakter i intensywność zmian zachodzących w środowisku nie oddziaływały destrukcyjnie na jego stan.

Ten stan rzeczy potwierdza liczba wydawanych decyzji o pozwoleniu na budowę, która obrazuje rzeczywistą skalę ruchu budowlanego w gminie. W celu ukazania trendu jaki obecnie się kształtuje przywołano wnioski z Analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy Dzierżążnia (2025), które obejmują zakres czasowy 2020 – 2024 roku. W omawianym okresie dla obszaru gminy Dzierżążnia wydano łącznie 122 decyzje o pozwoleniu na budowę. Najwięcej wydano ich w 2020 roku (36 pozwoleń), najmniej zaś w 2023 roku (12 pozwoleń) – średnio 24. Wśród wszystkich analizowanych pozwoleń na budowę 76% dotyczyło posadowienia nowego obiektu budowlanego, z czego blisko 80% to decyzje zezwalające na budowę budynków mieszkalnych.

W wyniku szacowania faktycznego wykorzystania nowych terenów na cele zabudowy mieszkaniowej, która stanowi główny cel uzyskiwanych pozwoleń okazało się, że potencjalny przyrost tych terenów w gminie w latach 2020 – 2024 wyniósł zaledwie 4,4 ha.

Aby jeszcze mocniej uwidocznić skalę presji budowlanej w gminie Dzierżążnia, można powołać się na dane dotyczące liczby nowych mieszkań oddanych do użytkowania w ostatnich 10 latach (2014 – 2023). Liczba ta oscylowała między 1 a 13 (średnio 5) rocznie. Stagnacja w aspekcie budownictwa mieszkaniowego wynika w dużej mierze z negatywnego trendu demograficznego gminy oraz znacznego oddalenia od dużych ośrodków miejskich.

Z punktu widzenia środowiskowego ten stan rzeczy można określić jako pozytywny. Zasklepanie terenów otwartych przebiega powoli, związku z czym wszystkie komponenty środowiska mają czas na adaptację do nowych uwarunkowań.

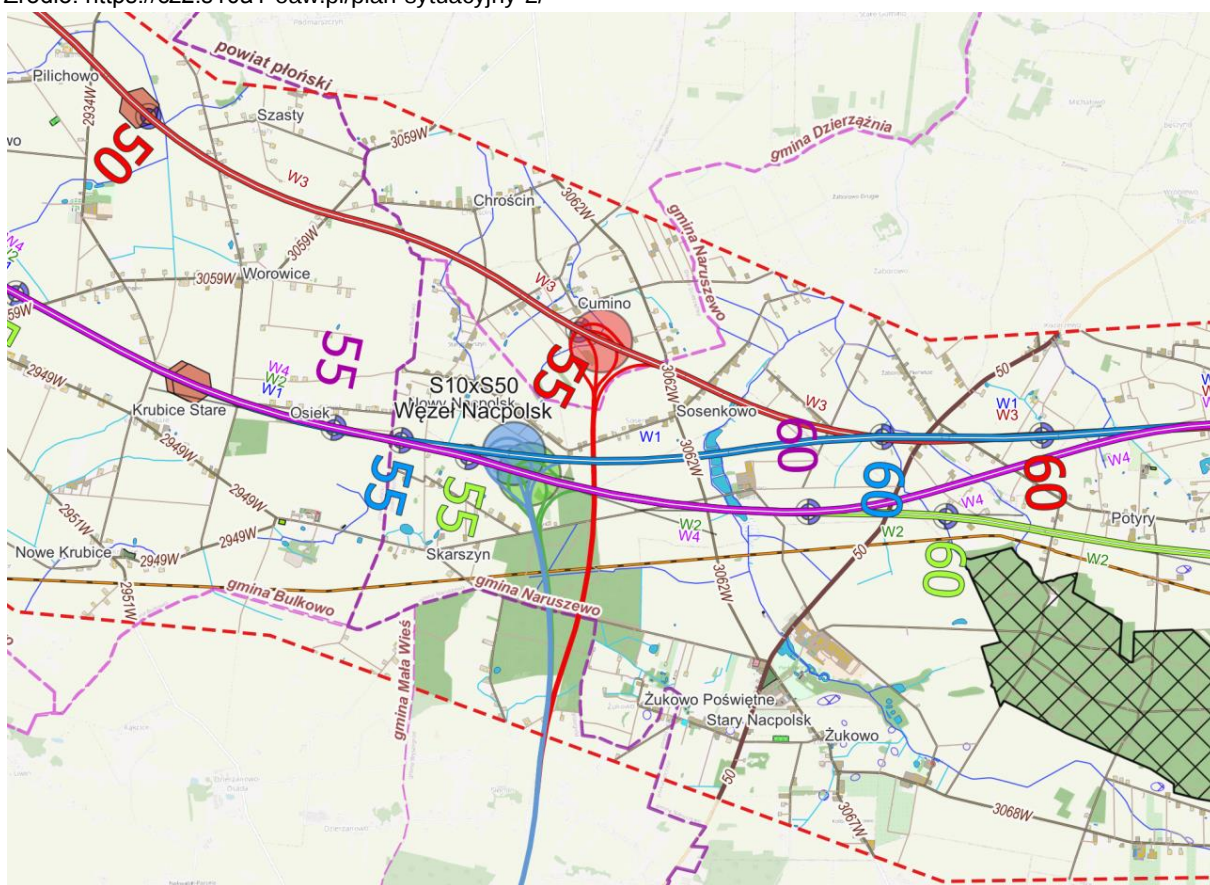
Do obszarów kolizji zagospodarowania i warunków środowiskowych zaliczyć należy zabudowę powstałą na gruntach wysokich klas bonitacyjnych oraz w ciągu lokalnych korytarzy ekologicznych. Rozproszona zabudowa również nie sprzyja zachowaniu walorów przyrodniczych ze względu na fragmentaryzację i rozdrabnianie siedlisk.

Ponadto do najbardziej newralgicznych kwestii, które potencjalnie mogą wpłynąć na środowisko gminy Dzierżążnia jest projekt przebiegu drogi ekspresowej S10 wraz z węzłem w miejscowości Cumino. Realizacja tej drogi w przebiegu zgodnym z wariantem nr 3 (Rys. 14, Rys. 15) przyczyni się do rozwoju południowej części gminy, tworząc równowagę względem północnej

strefy urbanizującej się na bazie drogi krajowej nr 10, jednak będzie miała niewątpliwie negatywny wpływ na większość komponentów środowiska.

Rys. 14. Wariant nr 3 przebiegu drogi ekspresowej S10/S50 – fragment planu sytuacyjnego
Źródło: <https://cz2.s10a1-oaw.pl/plan-sytuacyjny-2/>

Rys. 15. Warianty przebiegu drogi ekspresowej S10/S50 – fragment planu orientacyjnego
Źródło: <https://cz2.s10a1-oaw.pl/plan-orientacyjny-2/>

Na zmiany zachodzące w środowisku gminy ma wpływ również zjawisko zaniechania rolniczego użytkowania, czego efektem jest przede wszystkim sukcesja wtórna i pojawienie się

zbiorowisk synantropijnych i ruderalnych. Oba zjawiska nie powodują znaczących negatywnych zmian w funkcjonowaniu środowiska przyrodniczego. Wobec tego presja na środowisko będzie na niezmiennym poziomie, a zmiany zachodzące w środowisku mogą być niedostrzegalne.

W zakresie szaty roślinnej obecne zagospodarowanie gminy nie jest w rażący sposób sprzeczne z walorami przyrodniczymi terenu. Nie występują tu inwestycje prowadzące do degradacji wartościowej szaty roślinnej terenów leśnych. Tereny niezabudowane nie są często grodzone, co pozwala na swobodne przemieszczanie się zwierząt.

6. USTALENIA PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO

Projekt ogólnego gminy Dzierżążnia został sporządzony na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym w trybie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Jego zawartość jest zgodna z zakresem przedmiotowym określonym w art. 13a ust. 4 i 13b powołanej wyżej ustawy oraz Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów oraz rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 22 listopada 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów.

Plan ogólny gminy to akt planowania przestrzennego, który jest aktem prawa miejscowego. Plan ogólny uchwała się dla obszaru gminy z wyłączeniem: terenów zamkniętych (innych niż ustalone przez ministra właściwego do spraw transportu) oraz obszarów morskich wód wewnętrznych. Ustalenia planu ogólnego są wiążące dla planów miejscowych oraz decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Do planu ogólnego obligatoryjnie sporządza się, w postaci elektronicznej, uzasadnienie składające się z części tekstowej i graficznej.

Zarówno część tekstowa jak i graficzna uzasadnienia planu ogólnego gminy nie mają wartości normatywnej, a jedynie poglądową, prezentującą informacje dla osób zainteresowanych ustaleniami planu ogólnego. Ustalenia planu ogólnego gminy przyjmuje się wyłącznie w postaci elektronicznej, w formie ustandaryzowanych danych przestrzennych (stanowiących załącznik do uchwały przyjmującej POG, czyli integralną część normatywną POG).

Przedmiotem niniejszego opracowania jest plan ogólny gminy Dzierżążnia. Opracowanie obejmuje obszar gminy w jej granicach administracyjnych. Ustalenia POG Dzierżążnia sporządzono uwzględniając uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy wynikające m.in. z:

- ustaleń planu zagospodarowania województwa,
- regulacji w zakresie obszarów chronionych, obszarów szczególnego zagospodarowania,
- rozmieszczenia istniejących i planowanych obiektów infrastruktury społecznej, transportowej i technicznej, znajdujących się na obszarze opracowania,
- rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym oraz krajobrazów priorytetowych,
- opracowania ekofizjograficznego,
- ustaleń obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- istniejącego zagospodarowania przestrzennego,
- zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową oraz
- otrzymanych wniosków i uwag, które wpłynęły w trakcie prowadzonej procedury planistycznej.

Ustalenia POG Dzierżążnia obejmują:

- Podział obszaru gminy na **strefy planistyczne** (lista dopuszczalnych stref planistycznych jest ściśle wskazana w art. 13c ust. 1 upzp).
- **Gminne standardy urbanistyczne**, w których dla każdej strefy planistycznej został określony profil funkcjonalny, czyli ogólny katalog dopuszczalnych przeznaczeń terenów (katalogi przeznaczeń przypisanych do poszczególnych stref są wskazane w rozporządzeniu POG).Doprecyzowanie przeznaczenia dla poszczególnych nieruchomości w danej strefie

nastąpi poza przedmiotowym opracowaniem, tzn. w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o warunkach zabudowy. W ramach gminnych standardów urbanistycznych, dla wybranych stref planistycznych określono również parametry zagospodarowania terenu, tj. wartości maksymalne: nadziemnej intensywności zabudowy, wysokości zabudowy, udziału powierzchni zabudowy oraz minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej.

Na podstawie obliczonej chłonności wyznaczonych terenów mieszkaniowych, które są niezabudowane, z uwzględnieniem aktualnych prognoz demograficznych, nie zakłada się aby w gminie wystąpiło ograniczenie w dostępności do obiektów lub obszarów realizujących najbardziej powszechne, codzienne potrzeby społeczne, takich jak: edukacja oraz wypoczynek i rekreacja. Wobec tego w POG odstąpiono od określenia gminnych standardów dostępności infrastruktury społecznej, w rozumieniu upzp.

- Wyznaczone **obszary uzupełnienia zabudowy**, czyli obszary w zdecydowanym stopniu już zainwestowane wraz z ich najbliższym otoczeniem. W przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania, tylko na tych obszarach będzie możliwe ustalanie warunków zabudowy, w formie decyzji administracyjnych.

Uwarunkowania rozwoju przestrzennego oraz ustalenia planu ogólnego gminy Dzierżążnia prezentuje również część graficzna uzasadnienia planu ogólnego, którą opracowano w postaci elektronicznej w rozdzielczości przestrzennej odpowiadającej skali 1:10 000.

Ustalenia planu ogólnego zostały zapisane w postaci elektronicznej w formie danych przestrzennych. Przy czym plan ogólny ustala podział obszaru gminy Dzierżążnia na następujące strefy planistyczne (lista dopuszczalnych stref planistycznych jest ściśle wskazana w art. 13c ust. 1 upzp):

1. SW – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną,
2. SJ – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną,
3. SZ – strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową,
4. SU – strefa usługowa,
5. SH – strefa handlu wielkopowierzchniowego,
6. SP – strefa gospodarcza,
7. SR – strefa produkcji rolniczej,
8. SI – strefa infrastrukturalna,
9. SN – strefa zieleni i rekreacji,
10. SC – strefa cmentarzy,
11. SO – strefa otwarta,
12. SK – strefa komunikacyjna.

Dla każdej z wymienionych stref planistycznych, z wyjątkiem strefy komunikacji i strefy otwartej określono wartości minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej, nie mniejsze niż wynika to z przepisów rozporządzenia POG.

Dla stref planistycznych wymienionych w pkt od 1 do 7 określono obowiązkowo wartości maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy oraz maksymalnego udziału powierzchni zabudowy.

Dla poszczególnych stref określono również profile dodatkowe.

Wyznaczając wymienione strefy planistyczne wraz z ich charakterystyką (gminny katalog stref planistycznych) uwzględniono przede wszystkim:

- obszary, dla których w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej,
- obszary uzupełnienia zabudowy w ramach istniejącej zabudowy,
- obszary istniejącej, rozproszonej zabudowy mieszkaniowej,
- obliczone zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową, oraz
- otrzymane wnioski i uwagi dotyczące prowadzonej procedury planistycznej.

Plan ogólny gminy Dzierżążnia ustala następujące strefy funkcjonalne i parametry zabudowy:

- Strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną:

- **Profil podstawowy:** teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej.

Dla terenów **1SW – 5SW:**

- **Profil dodatkowy:** teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.
- **Dopuszczalne parametry zabudowy:**
 - Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: 1,5.
 - Maksymalny udział powierzchni zabudowy [%]: 50.
 - Maksymalna wysokość zabudowy [m]: 14.
 - Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%]: 30.
- Strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodziną:
 - **Profil podstawowy:** teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej.

Dla terenów **SJ z wyłączeniem wyróżnionych poniżej:**

- **Profil dodatkowy:** teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.
- **Dopuszczalne parametry zabudowy:**
 - Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: 0,6.
 - Maksymalny udział powierzchni zabudowy [%]: 30.
 - Maksymalna wysokość zabudowy [m]: 10.
 - Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%]: 50.

Dla terenów **55SJ:**

- **Profil dodatkowy:** teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.
- **Dopuszczalne parametry zabudowy:**
 - Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: 0,9.
 - Maksymalny udział powierzchni zabudowy [%]: 50.
 - Maksymalna wysokość zabudowy [m]: 15.
 - Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%]: 40.
- Strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową:
 - **Profil podstawowy:** teren zabudowy zagrodowej, teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej.

Dla terenów **SZ z wyłączeniem wyróżnionych poniżej:**

- **Profil dodatkowy:** teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.
- **Dopuszczalne parametry zabudowy:**
 - Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: 0,9.
 - Maksymalny udział powierzchni zabudowy [%]: 50.
 - Maksymalna wysokość zabudowy [m]: 15.
 - Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%]: 40.

Dla terenów **212SZ:**

- **Profil dodatkowy:** teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.
- **Dopuszczalne parametry zabudowy:**
 - Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: 0,9.
 - Maksymalny udział powierzchni zabudowy [%]: 50.
 - Maksymalna wysokość zabudowy [m]: 15.
 - Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%]: 30.

- Strefa usługowa:

- **Profil podstawowy:** teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej.

Dla terenów **SU** z wyłączeniem wyróżnionych poniżej:

- **Profil dodatkowy:** teren składów i magazynów, teren elektrowni słonecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.
- **Dopuszczalne parametry zabudowy:**
 - Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: 0,9.
 - Maksymalny udział powierzchni zabudowy [%]: 50.
 - Maksymalna wysokość zabudowy [m]: 12.
 - Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%]: 30.

Dla terenów **7SU, 12SU, 25SU:**

- **Profil dodatkowy:** teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.
- **Dopuszczalne parametry zabudowy:**
 - Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: 0,9.
 - Maksymalny udział powierzchni zabudowy [%]: 50.
 - Maksymalna wysokość zabudowy [m]: 30.
 - Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%]: 30.

Dla terenów **13SU, 26SU:**

- **Profil dodatkowy:** teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.
- **Dopuszczalne parametry zabudowy:**
 - Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: 0,9.
 - Maksymalny udział powierzchni zabudowy [%]: 50.
 - Maksymalna wysokość zabudowy [m]: 10.
 - Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%]: 30.

- Strefa handlu wielkopowierzchniowego:

- **Profil podstawowy:** teren handlu wielkopowierzchniowego, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej.

Dla terenu **1SH:**

- **Profil dodatkowy:** teren składów i magazynów, teren elektrowni słonecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.
- **Dopuszczalne parametry zabudowy:**
 - Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: 1.
 - Maksymalny udział powierzchni zabudowy [%]: 50.
 - Maksymalna wysokość zabudowy [m]: 12.
 - Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%]: 20.

- Strefa gospodarcza:

- **Profil podstawowy:** teren produkcji, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej.

Dla terenów **1SP – 8SP:**

- **Profil dodatkowy:** teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.
- **Dopuszczalne parametry zabudowy:**
 - Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: 1.
 - Maksymalny udział powierzchni zabudowy [%]: 50.
 - Maksymalna wysokość zabudowy [m]: 12.
 - Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%]: 20.

Dla terenu **9SP:**

- **Profil dodatkowy:** teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.
- **Dopuszczalne parametry zabudowy:**
 - Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: 1.

- Maksymalny udział powierzchni zabudowy [%]: 50.
- Maksymalna wysokość zabudowy [m]: 10.
- Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%]: 20.

- Strefa produkcji rolniczej:

- **Profil podstawowy:** teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej.

Dla terenów **SR z wyłączeniem wyróżnionych poniżej:**

- **Profil dodatkowy:** teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.
- **Dopuszczalne parametry zabudowy:**
 - Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: 0,9.
 - Maksymalny udział powierzchni zabudowy [%]: 50.
 - Maksymalna wysokość zabudowy [m]: 15.
 - Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%]: 30.

Dla terenu **65SR:**

- **Profil dodatkowy:** teren biogazowni, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.
- **Dopuszczalne parametry zabudowy:**
 - Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: 0,9.
 - Maksymalny udział powierzchni zabudowy [%]: 50.
 - Maksymalna wysokość zabudowy [m]: 15.
 - Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%]: 30.

Dla terenu **225SR:**

- **Profil dodatkowy:** teren elektrowni słonecznej, teren elektrowni wiatrowej, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.
- **Dopuszczalne parametry zabudowy:**
 - Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: 0,9.
 - Maksymalny udział powierzchni zabudowy [%]: 50.
 - Maksymalna wysokość zabudowy [m]: 280.
 - Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%]: 30.

Dla terenu **294SR:**

- **Profil dodatkowy:** teren elektrowni słonecznej, teren elektrowni wiatrowej, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.
- **Dopuszczalne parametry zabudowy:**
 - Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: 0,9.
 - Maksymalny udział powierzchni zabudowy [%]: 50.
 - Maksymalna wysokość zabudowy [m]: 280.
 - Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%]: 40.

- Strefa infrastrukturalna:

- **Profil podstawowy:** teren infrastruktury technicznej, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych.

Dla terenów **1SI – 4SI:**

- **Profil dodatkowy:** teren usług, teren produkcji, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.
- **Dopuszczalne parametry zabudowy:**
 - Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: 0,5.
 - Maksymalny udział powierzchni zabudowy [%]: 40.
 - Maksymalna wysokość zabudowy [m]: 6.
 - Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%]: 30.

- Strefa zieleni i rekreacji:

- **Profil podstawowy:** teren zieleni urządzonej, teren plaży, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej.

Dla terenów **1SN – 5SN:**

- **Profil dodatkowy:** teren usług sportu i rekreacji, teren usług kultury i rozrywki, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren usług nauki, teren usług edukacji, teren usług zdrowia i pomocy społecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu
- **Dopuszczalne parametry zabudowy:**
 - Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: 0,1.
 - Maksymalny udział powierzchni zabudowy [%]: 20.
 - Maksymalna wysokość zabudowy [m]: 6.
 - Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%]: 50.

- Strefa cmentarzy:

- **Profil podstawowy:** teren cmentarza, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej.

Dla terenów **1SC – 3SC:**

- **Profil dodatkowy:** teren usług kultu religijnego, teren usług handlu detalicznego, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.
- **Dopuszczalne parametry zabudowy:**
 - Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: 0,5.
 - Maksymalny udział powierzchni zabudowy [%]: 50.
 - Maksymalna wysokość zabudowy [m]: 12.
 - Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%]: 40.

- Strefa otwarta:

- **Profil podstawowy:** teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej.

Dla terenów **SO z wyłączeniem wyróżnionych poniżej:**

- **Profil dodatkowy:** –.
- **Dopuszczalne parametry zabudowy:**
 - a) Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: –.
 - b) Maksymalny udział powierzchni zabudowy [%]: –.
 - c) Maksymalna wysokość zabudowy [m]: –.
 - d) Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%]: –.

Dla terenów **19SO, 65SO, 73SO, 86SO, 103SO:**

- **Profil dodatkowy:** teren elektrowni słonecznej, teren zieleni urządzonej.
- **Dopuszczalne parametry zabudowy:**
 - a) Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: –.
 - b) Maksymalny udział powierzchni zabudowy [%]: –.
 - c) Maksymalna wysokość zabudowy [m]: 3.
 - d) Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%]: 80.

Dla terenu **45SO, 60SO, 82SO, 83SO:**

- **Profil dodatkowy:** teren elektrowni wiatrowej, teren elektrowni słonecznej, teren zieleni urządzonej.
- **Dopuszczalne parametry zabudowy:**
 - Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: –.
 - Maksymalny udział powierzchni zabudowy [%]: –.
 - Maksymalna wysokość zabudowy [m]: 280.
 - Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%]: 80.

- Strefa komunikacyjna:

- **Profil podstawowy:** teren autostrady, teren drogi ekspresowej, teren drogi głównej ruchu przyspieszonego, teren drogi głównej, teren komunikacji kolejowej i szynowej, teren komunikacji kolei linowej, teren komunikacji wodnej, teren komunikacji lotniczej, teren obsługi komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej.

Dla terenów **1SK – 19SK**:

- **Profil dodatkowy:** teren drogi zbiorczej, teren zieleni urządzonej, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód.
- **Dopuszczalne parametry zabudowy:**
 - a) Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: –.
 - b) Maksymalny udział powierzchni zabudowy [%]: –.
 - c) Maksymalna wysokość zabudowy [m]: –.
 - d) Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%]: –.

W strefach oznaczonych symbolami: SW, SJ, SZ, SU, SH, SP, SR, SN, SC, SO i SK, teren infrastruktury technicznej w profilu podstawowym dotyczy terenów telekomunikacji oraz innych terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m².

6.1. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu planu ogólnego

Aktualnie trwająca reforma planowania przestrzennego w Polsce wprowadza nowy porządek prawny. Punktem wyjścia dla prowadzenia polityki przestrzennej w gminie było dotychczas studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. W nowych realiach planistycznych to plan ogólny gminy przejmuje tę rolę. Głównym założeniem zmian jest wymagalność zgodności planu ogólnego z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego oraz decyzjami o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

W przypadku nieuchwalenia przedstawionego do oceny projektu planu ogólnego w gminie całkowicie zostanie wstrzymana możliwość wydawania decyzji o pozwoleniu na budowę. W związku z powyższym brak realizacji projektowanego dokumentu będzie mieć ogromny wpływ na sytuację gospodarczo-społeczną gminy oraz całkowicie uniemożliwi zagospodarowanie zaplanowanych w planie ogólnym terenów, określonych w poszczególnych strefach planistycznych.

Z punktu widzenia środowiskowego brak realizacji planu ogólnego wyeliminowałby wszelkie potencjalne zmiany środowiska związane z lokalizacją jakichkolwiek nowych przedsięwzięć mogących oddziaływać na środowisko. Z drugiej strony może również doprowadzić do pogorszenia np. stanu sanitarnego wód podziemnych i powierzchniowych poprzez brak inwestycji w system odprowadzania i oczyszczania ścieków.

Ponadto:

- nie zmniejszy się powierzchnia upraw rolnych – w perspektywie kilkudziesięciu lat nie będzie konieczności rekultywacji gleb;
- nie pojawią się elementy powodujące potencjalnie śmiertelność pojedynczych ptaków i nietoperzy (w szczególności elektrownie wiatrowe);
- w najbliższych latach nie poprawi się jakość dróg;
- nie pojawią się nowi inwestorzy z powodu braku możliwości wydawania decyzji o pozwoleniu na budowę;
- nie będzie zmian w rzeźbie terenu spowodowanych realizacją inwestycji infrastrukturalnych, komunikacyjnych i budowlanych.

7. ANALIZA STANU ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWALNYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2019 poz. 1839) określa, które przedsięwzięcia mogą znacząco oddziaływać na środowisko. Przedsięwzięcia zostały podzielone na dwie kategorie: mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

Przez teren gminy, na długości ok. 10 km, przebiega linia przesyłowa gazociągu wysokiego ciśnienia 2xDN 500 PN 6,3 MPa relacji Rembelszczyzna-Włocławek. W rejonie urządzenia zaporowo-upustowego nr 45 w zachodniej części miejscowości Dzierżążnia zlokalizowana jest stacja redukcyjno-pomiarowa I-ego stopnia, od której poprowadzona jest sieć rozdzielcza średniego ciśnienia zaopatrująca odbiorców na terenie Dzierżążni, od miejscowości Gumowo do skrzyżowania z drogą powiatową Kucice-Baboszewo. Budowane, montowane lub przebudowywane tłocznie lub stacje redukcyjnych przy istniejących instalacjach przesyłowych nie są przedsięwzięciami mogącymi znacząco oddziaływać na środowisko (§ 2 ust. 1 pkt 20 lit. c). W sytuacji zaistnienia potrzeby rozbudowy instalacji do przesyłu gazu – o średnicy zewnętrznej nie mniejszej niż 800 mm i długości nie mniejszej niż 40 km – przedsięwzięcie uzyska status mogącego zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Z kolei instalacje do przesyłu gazu inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt. 20 oraz towarzyszące im tłocznie lub stacje redukcyjne (z wyłączeniem gazociągów o ciśnieniu nie większym niż 0,5 MPa i przyłączy do budynków) zakwalifikowane zostaną jako mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

W gminie Dzierżążnia funkcjonują dwa ujęcia wód:

- w skład ujęcia Nowe Sarnowo (dz. ewid. 321/2) wchodzi dwie studnie głębinowe. Zatwierdzone zasoby wodne dla ww. ujęcia wynoszą: dla studni nr 1 $Q_e = 16,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $S=4,0 \text{ m}$; dla studni nr 2 $Q_e = 77,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s= 8,0 \text{ m}$. Przy czym roczny pobór maksymalny wynosi $292\,000 \text{ m}^3/\text{rok}$. Ustala się odprowadzanie oczyszczonych wód popłucznych ze stacji uzdatniania wody do rowu melioracyjnego R-1 w km 0+675 na działce ewidencyjnej nr 322/3 ob. Nowe Sarnowo.
- ujęcie Kucice również składa się z dwóch studni, które położone są na działce ewidencyjnej nr 21/1 ob. Kucice. Zatwierdzone zasoby wodne dla ww. ujęcia wynoszą: dla studni nr 1 $Q_{\text{max h}} = 37,0 \text{ m}^3/\text{h}$; dla studni nr 2 $Q_{\text{max h}} = 26,75 \text{ m}^3/\text{h}$. Przy czym dobowy pobór maksymalny wynosi $473 \text{ m}^3/\text{d}$. Ustala się odprowadzanie oczyszczonych wód popłucznych ze stacji uzdatniania wody do rzeki Żurawianki w km od 12+080 do 12+580 w ilości $Q_{\text{max d}} = 8 \text{ m}^3/\text{d}$.

W odniesieniu w planu ogólnego jako całości do przedsięwzięć mogących potencjalnie oddziaływać na środowisko zalicza się realizację:

- rurociągów wodociągowych magistralnych do przesyłania wody oraz przewodów wodociągowych magistralnych doprowadzających wodę od stacji uzdatniania do przewodów wodociągowych rozdzielczych (z wyłączeniem ich przebudowy metodą bezwykopową) (§ 3 ust. 1 pkt. 71);
- urządzeń lub zespołów urządzeń umożliwiających pobór wód podziemnych lub sztucznych systemów zasilania wód podziemnych o zdolności poboru wody nie mniejszej niż 10 m^3 na godzinę (§ 3 ust. 1 pkt. 73);
- urządzeń lub zespołów urządzeń umożliwiających pobór wód podziemnych z tej samej warstwy wodonośnej, o zdolności poboru wody nie mniejszej niż 1 m^3 na godzinę, inne niż wymienione w pkt 73, jeżeli w odległości mniejszej niż 500 m znajdują się inne urządzenia lub inny zespół urządzeń umożliwiający pobór wód podziemnych o zdolności poboru wody nie mniejszej niż 1 m^3 na godzinę, z wyłączeniem zwykłego korzystania z wód (§ 3 ust. 1 pkt. 74).

Ponadto do przedsięwzięć mogących potencjalnie oddziaływać na środowisko zalicza się realizację sieci kanalizacyjnej o całkowitej długości przedsięwzięcia nie mniejszej niż 1km, z wyłączeniem jej przebudowy metodą bezwykopową, sieci kanalizacji deszczowej zlokalizowanych w pasie drogowym i obszarze kolejowym oraz przyłączy do budynków. Wg ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, sieci kanalizacyjne to przewody kanalizacyjne wraz z uzbrojeniem i urządzeniami, którymi odprowadzane są ścieki. Potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko będą te sieci, gdzie całkowita długość przedsięwzięcia jest nie mniejsza niż 1 km. Oznacza to, że nawet działanie polegające na budowie dwóch krótszych odcinków, których zsumowana długość wyniesie co najmniej 1 km, zostanie zakwalifikowanie jako przedsięwzięcia mogącego potencjalnie oddziaływać na środowisko. Budowa sieci kanalizacyjnej będzie wiązała się z robotami ziemnymi, naruszającymi strukturę gruntu. Jednak funkcjonowanie infrastruktury kanalizacyjnej będzie miało wymiar pozytywny zarówno w zakresie jakości życia mieszkańców, jak i ochrony wód oraz ziemi. To zagadnienie dotyczy przyszłych zamierzeń inwestycyjnych, ponieważ obecnie w gminie Dzierżążnia brak jest sieci kanalizacyjnej. Gospodarka

ściekowa odbywa się w oparciu o bezodpływowe zbiorniki na nieczystości ciekłe (722 szt.) oraz przydomowe oczyszczalnie ścieków (237 szt.).⁸

Plan ogólny ustala strefę produkcji rolniczej (SR) o profilu podstawowym: teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej. Tereny te wpisują się zakres przedsięwzięć mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko wg ww. rozporządzenia:

- § 2 ust. 1 pkt 51: chów lub hodowla: a) norek w liczbie nie mniejszej niż 105 dużych jednostek przeliczeniowych (DJP), b) zwierząt innych niż wymienione w lit. a w liczbie nie mniejszej niż 210 DJP – przy czym za liczbę DJP przyjmuje się maksymalną możliwą obsadę zwierząt; współczynniki przeliczeniowe sztuk zwierząt na DJP są określone w załączniku do rozporządzenia;

Ponadto można przewidzieć, iż w tej strefie mogą powstawać również przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko wg ww. rozporządzenia tj.:

- § 3 ust. 1 pkt. 103: chów lub hodowla norek:
 - a) w liczbie nie mniejszej niż 20 DJP i mniejszej niż 105 DJP – jeżeli ta działalność będzie prowadzona:
 - w odległości mniejszej niż 210 m od:
 - terenów lub gruntów, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków, tj. mieszkaniowych, rolnych zabudowanych zajętych pod budynki mieszkalne, innych zabudowanych z wyłączeniem cmentarzy i grzebowisk dla zwierząt, zurbanizowanych niezabudowanych lub w trakcie zabudowy, rekreacyjno-wypoczynkowych z wyłączeniem kurhanów, pomników przyrody oraz terenów zieleni nieurządzonej niezaliczonej do lasów oraz gruntów zadrzewionych i zakrzewionych, nie uwzględniając nieruchomości gospodarstwa, na terenie którego chów lub hodowla będą prowadzone,
 - zrealizowanego, realizowanego lub planowanego przedsięwzięcia chowu lub hodowli norek w liczbie nie mniejszej niż 20 DJP,
 - na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy,
 - b) w liczbie nie mniejszej niż 30 DJP i mniejszej niż 105 DJP – na obszarach innych niż wymienione w lit. a;
- § 3 ust. 1 pkt. 104: chów lub hodowla zwierząt, inne niż wymienione w pkt 103:
 - a) w liczbie nie mniejszej niż 40 DJP i mniejszej niż 210 DJP – jeżeli ta działalność będzie prowadzona:
 - w odległości mniejszej niż 210 m od:
 - terenów lub gruntów, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków, tj. mieszkaniowych, rolnych zabudowanych zajętych pod budynki mieszkalne, innych zabudowanych z wyłączeniem cmentarzy i grzebowisk dla zwierząt, zurbanizowanych niezabudowanych lub w trakcie zabudowy, rekreacyjno-wypoczynkowych z wyłączeniem kurhanów, pomników przyrody oraz terenów zieleni nieurządzonej niezaliczonej do lasów oraz gruntów zadrzewionych i zakrzewionych, nie uwzględniając nieruchomości gospodarstwa, na którego terenie chów lub hodowla będą prowadzone,
 - zrealizowanego, realizowanego lub planowanego przedsięwzięcia chowu lub hodowli zwierząt innych niż norki, w liczbie nie mniejszej niż 40 DJP,

⁸ Na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stan na dzień 31.12.2024 r.

- na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy,
- b) w liczbie nie mniejszej niż 60 DJP i mniejszej niż 210 DJP – na obszarach innych niż wymienione w lit. a;
- § 3 ust. 1 pkt. 105: chów lub hodowla obcych rodzimej faunie zwierząt innych niż zwierzęta gospodarskie w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 czerwca 2007 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2017 r. poz. 2132), w liczbie nie mniejszej niż 4 matki lub 20 sztuk, z wyłączeniem ryb oraz skorupiaków;
- § 3 ust. 1 pkt. 106: chów lub hodowla ryb w stawach typu:
 - a) a) karpiego, jeżeli produkcja ryb będzie większa niż 4 t z 1 ha powierzchni użytkowej stawu,
 - b) b) pstrągowego, jeżeli produkcja ryb będzie większa niż 1 t przy poborze 1 l wody na sekundę w miejscu ujęcia wody.

Ponadto w strefie 65SR projekt planu ogólnego dopuszcza realizacji terenu biogazowi.

W POG Dzierżążnia zaprojektowano teren 1SH tj. strefę handlu wielkopowierzchniowego. Jeśli powierzchnia użytkowa tej inwestycji przekroczy powierzchnię 2 ha zaliczona ona zostanie do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (§ 3 ust. 1 pkt. 56 lit. b).

Plan ogólny dopuszcza w profilu dodatkowym następujących stref planistycznych: 19SO, 65SO, 73SO, 86SO, 103SO, SU z wyłączeniem numerów 7, 12, 13, 25, 26, 225SR oraz 1SH tereny elektrowni słonecznej. Zabudowa przemysłowa, w tym zabudowa systemami fotowoltaicznymi, lub magazynowa, wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż 1 ha zalicza się do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko (§ 3 ust. 1 pkt. 54 lit. b).

W strefie 45SO, 60SO, 82SO, 83SO, 294SR projekt planu ogólnego dopuszcza realizację terenu elektrowni wiatrowej. Instalacje wykorzystujące do wytwarzania energii elektrycznej energię wiatru o łącznej mocy nominalnej elektrowni nie mniejszej niż 100 MW są inwestycjami zaliczanymi do mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko (§ 2 ust. 1 pkt. 5 lit. a). Instalacje wykorzystujące do wytwarzania energii elektrycznej energię wiatru o całkowitej wysokości nie niższej niż 30 m są natomiast o przedsięwzięciami mogącymi potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (§ 3 ust. 1 pkt. 6 lit. b).

Reasumując należy stwierdzić, że w przyszłości na analizowanym terenie mogą wystąpić przedsięwzięcia zaliczane do mogących potencjalnie lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. W wymienionych przypadkach na etapie projektu planu ogólnego nie można precyzyjnie określić, czy dany obiekt będzie znacząco oddziaływał na środowisko. Będzie to możliwe dopiero na etapie szczegółowego planowania konkretnej inwestycji.

8. PRZEWIDYWANY WPŁYW ORAZ ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO USTALEŃ PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO

Określenie oddziaływania na komponenty środowiska przez projekt planu ogólnego wyznacza Art. 51 ust. 1 pkt. 2 lit. e ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko. Ustawa w sposób szczególny nakazuje zwrócić uwagę na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby materialne, zabytki, dobra materialne oraz uwzględnienie zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy. Należy również uwzględnić oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne.

Jako znaczące oddziaływanie rozumie się działania mogące pozytywnie lub negatywnie znacząco oddziaływać na stan i różnorodność siedlisk przyrodniczych, integralność powiązań przyrodniczych oraz czystość środowiska.

Ze względu na brak opracowania ujednoliconych metod ocen wpływu na środowisko ustaleń POG wykorzystano metodę waloryzacji bez uwzględnienia metod matematycznych, których nie można zastosować ze względu na dużą ilość zmiennych i niewiadomych wynikających z realizacji zapisów planu ogólnego. Plan ogólny jest dokumentem ustalającym podział gminy na strefy planistyczne (lista dopuszczalnych stref planistycznych jest ściśle wskazana w art. 13c ust. 1 upzp) poprzez dopuszczenie odpowiednich dla danej strefy form zagospodarowania terenu, a nie przesądzającym o lokalizacji konkretnej inwestycji.

Zakres kompleksowej oceny wpływu na środowisko ustaleń POG określono metodą waloryzacji punktowej, przypisując terenom o różnym przeznaczeniu wielkość, wyrażoną w punktach, przewidywanego oddziaływania na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego oraz kulturowego:

- „2” – dla oddziaływania pozytywnego silnego
- „1” – dla oddziaływania pozytywnego
- „0” – dla braku oddziaływania negatywnego bądź też śladowego
- „-1” – dla oddziaływania negatywnego
- „-2” – dla oddziaływania negatywnego silnego.

W ocenie oddziaływania na środowisko zsumowano poszczególne oceny uzyskane dla poszczególnych elementów środowiska. Wynik oceny prezentuje tabela nr 1. W zależności od końcowego wyniku nadano oceny:

- Ocena silnie pozytywna - < +24 : +15 >
- Ocena pozytywna - < +14 : +4 >
- Ocena neutralna lub nieznacząca - < +3 : -3 >
- Ocena negatywna - < -4 : -14 >
- Ocena silnie negatywna - < -15 : -24 >

Tab. 1. Sumaryczne oceny oddziaływania stref funkcjonalnych na poszczególne elementy środowiska

Strefy funkcjonalne	Elementy środowiska												Suma < -24 : +24 >	Ocena oddziaływania na środowisko
	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Dobra naturalne	Zabytki	Dobra materialne		
SW	0	2	-1	1	-1	-1	-1	0	-1	0	0	1	-1	Neutralna lub nieznacząca
SJ	0	2	-1	1	-1	-1	-1	0	-1	0	0	1	-1	Neutralna lub nieznacząca
SZ	-1	1	-1	1	-1	-1	-1	0	-1	0	0	1	-3	Neutralna lub nieznacząca
SU	0	1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	0	0	1	-5	Negatywna
SH	-1	2	-1	-2	-1	-1	-1	-1	0	0	0	1	-5	Negatywna
SP	-1	-1	-1	-2	-2	-1	-1	-1	-1	0	0	1	-10	Negatywna
SR	-2	-2	-1	-1	-2	-2	-1	-2	-1	0	0	0	-14	Negatywna
SI	-1	2	-1	-1	0	0	-1	-1	0	0	0	1	-2	Neutralna lub nieznacząca
SN	2	2	2	2	2	2	1	2	2	1	0	1	19	Silnie pozytywna
SC	0	0	0	0	0	2	-1	1	2	0	2	1	7	Pozytywna

SO	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	0	20	Silnie pozytywna
SK	-2	2	-2	-2	-1	-1	-2	-1	-1	0	0	1	-9	Negatywna

* SW – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną, SJ – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną, SZ – strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową, SU – strefa usługowa, SH – strefa handlu wielkopowierzchniowego, SP – strefa gospodarcza, SR – strefa produkcji rolniczej, SI – strefa infrastrukturalna, SN – strefa zieleni i rekreacji, SC – strefa cmentarzy, SO – strefa otwarta, SK – strefa komunikacyjna.

Źródło: opracowanie własne

Powyższa analiza ustaleń przedmiotowego projektu planu ogólnego wykazała brak występowania silnie negatywnego oddziaływania na środowisko oraz zdrowie ludzi. Projektowane strefy planistyczne mogą jednak negatywnie oddziaływać na środowisko. Z terenami o dominującej funkcji mieszkaniowej, aktywności gospodarczej (SU, SH, SP, SR), komunikacji i infrastruktury, potencjalnie mogą być związane:

- emisja zanieczyszczeń do atmosfery (wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza);
- emisja hałasu i pól elektromagnetycznych;
- wytwarzanie odpadów komunalnych oraz pochodzących z etapu budowy, eksploatacji i demontażu inwestycji;
- wprowadzenie ścieków i innych zanieczyszczeń do wód lub do gruntu;
- przekształcenie naturalnego ukształtowania terenu;
- zmiany w krajobrazie;
- zmiany szaty roślinnej i składu gatunkowego fauny;
- ryzyko wystąpienia awarii.

Ponieważ plan ogólny wyznacza kierunki możliwego rozwoju i nieznane są jeszcze konkretne inwestycje oraz ich parametry techniczne, a także technologiczne, niemożliwe jest więc stwierdzenie i określenie czy ustalenia analizowanego dokumentu zaliczane są do przedsięwzięć, które potencjalnie znacząco mogą oddziaływać na środowisko, czy też będą zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, w kontekście oddziaływań na poszczególne komponenty szeroko rozumianego środowiska.

W projekcie planu ogólnego znajdują się strefy planistyczne, które są zgodne z istniejącym stanem zagospodarowania terenu, w związku z czym oddziaływanie na środowisko nie zmieni się w przypadku realizacji projektu analizowanego dokumentu.

Dla terenów w strefach planistycznych **SW, SJ, SZ** prognozuje się kolejno:

różnorodność biologiczna, zwierzęta, rośliny, system przyrodniczy	• pozytywnym, długoterminowym, pośrednim oddziaływaniem stałym będzie ustalenie odpowiedniego minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej - 50% dla strefy SJ, 40% dla strefy SZ i 30% dla strefy SW, • negatywne oddziaływanie krótkoterminowe, chwilowe bezpośrednie będzie związane z dopuszczeniem zmiany zagospodarowania terenu – wprowadzenie nowej dodatkowej lub wymiana istniejącej zabudowy w strefach uzupełnienia zabudowy – w wyniku prac budowlanych zostanie zniszczona częściowo szata roślinna (która następnie może zostać częściowo odbudowana jako urządzona, ogrodowa, przydrożne pasy zieleni po zakończeniu procesu budowlanego), prace budowlane będą powodowały wypłaszanie drobnych zwierząt – oddziaływanie to zaistnieje każdorazowo w przypadku zainicjowania robót budowlanych, bez względu na istniejący stan zagospodarowania przestrzeni; • lokalne, bezpośrednie zubożenie lub zlikwidowanie istniejącej roślinności w miejscu powstania nowych obiektów kubaturowych. Naturalne i seminaturalne zbiorowiska roślinne zastępowane będą roślinnością ruderalną ogrodową. Zmniejszenie terenu biologicznie czynnego do 50% w strefie SJ, do 40% w strefie SZ i do 30% w strefie SW będzie negatywnym oddziaływaniem pośrednim, długoterminowym i stałym wpływającym na zmniejszenie bioróżnorodności; • negatywnym oddziaływaniem długoterminowym, pośrednim, stałym dla zwierząt będzie wydzielanie działek budowlanych i ich ogradzanie, co znacznie
---	---

	zmniejszy możliwość migracji zwłaszcza dla większych ssaków. Mimo to POG wyznacza strefy planistyczne w sposób umożliwiający utrzymanie funkcji przyrodniczych korytarzy ekologicznych, co najmniej poprzez zapewnienie drożności lokalnych korytarzy ekologicznych; • oddziaływaniem negatywnym, bezpośrednim, chwilowym będą roboty budowlane w wyniku dopuszczenia realizacji zabudowy i uciążliwości akustyczne z nimi związane, co będzie powodowało płoszenie zwierząt (zwłaszcza ptaków); • minimalne negatywne, chwilowe, długotrwałe i stałe oddziaływanie na korytarze ekologiczne, wynikające z zawężenia go przez ogrodzenia oraz obiekty kubaturowe zabudowy mieszkaniowej i usługowej – ustalenia POG nie wpłyną jednak znacząco na stan i funkcjonowanie poszczególnych elementów systemu przyrodniczego gminy;
ludzie	• negatywnym oddziaływaniem pośrednim i długoterminowym, stałym będzie zmniejszenie terenów otwartych i biologicznie czynnych co wpłynie w niewielkim stopniu na topoklimat szczególnie na nagrzewanie i wilgotność powietrza; • POG nie dopuszcza lokalizacji zakładów o zwiększonym czy też dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. W ocenianych strefach planistycznych nie występuje też zagrożenie ruchami osuwiskowymi oraz powodzią.; • stałym, pozytywnym oddziaływaniem ustaleń POG będzie poprawa jakości życia, dostępność do nowych usług i przestrzeni o nowym standardzie zagospodarowania;
woda	• negatywnym oddziaływaniem długoterminowym i stałym będzie zwiększenie powierzchni nieprzepuszczalnych co będzie powodowało ograniczenie infiltracji, odwadnianie terenu i okresowe przesuszanie. Dotychczasowy system obiegu wody może ulec dalszemu przekształceniu w kierunku typowym dla terenów zurbanizowanych, choć z racji na brak zwartości zabudowy może to być niezauważalne; • negatywnym oddziaływaniem długoterminowym, pośrednim i stałym będzie przyrost zabudowy, co zwiększy zapotrzebowanie na wodę, a co za tym idzie pośrednio przyczyni się do minimalnego obniżania poziomu wód podziemnych. Ze względu na negatywny trend demograficzny gminy Dzierżążnia, a co za tym idzie powolny przyrost roczny zabudowy oddziaływanie ta będzie się odbywać na niewielką skalę; • pozytywnym oddziaływaniem bezpośrednim, długoterminowym, stałym będzie docelowe podłączenie wszystkich terenów w strefach SW, SJ i SZ do zbiorczej sieci wodociągowej co ograniczy realizację indywidualnych, niekontrolowanych ujęć wód; • chwilowe, bezpośrednie zanieczyszczenie wód podziemnych może nastąpić jedynie w pojedynczych, incydentalnych wypadkach podczas realizacji ustaleń POG, ale mimo to nie powinno to wpłynąć na pogorszenie dotychczasowego stanu jednolitych części wód podziemnych.
powietrze	• lokalne, minimalne zwiększenie rozmiarów zanieczyszczeń powietrza (negatywne oddziaływanie bezpośrednie, krótkoterminowe), wiążące się ze wzrostem natężenia ruchu samochodowego i ilością domów (będących emitorami szczególnie w sezonie grzewczym), a także placów budowy. Nie powinno jednak dojść do przekroczenia dopuszczalnych norm, określonych w przepisach odrębnych ze względu na niski ruch budowlany w gminie Dzierżążnia;
powierzchnia ziemi	• oddziaływanie bezpośrednie (stałe, ale jedynie lokalne) to przekształcenia powierzchniowej warstwy ziemi opisywanego obszaru związane głównie z wykopami pod fundamenty nowych budynków (prace te nie będą naruszać głębokich warstw podłoża); • negatywne, okresowe, lokalne oddziaływanie może być związane z gromadzeniem ścieków komunalnych w nieszczelnych bezodpływowych zbiornikach. Problem jest marginalny, gdyż w większość gospodarstw domowych

	korzysta z przydomowych oczyszczalni ścieków; • negatywnym oddziaływaniem długoterminowym bezpośrednim i stałym zwiększającym jej degradację będą wszelkie roboty ziemne związane z budową budynków szczególnie z kondygnacjami podziemnymi (podpiwniczeniami) lub sieci potrzebnej im infrastruktury technicznej;
krajobraz	• pozytywny skutek długoterminowy bezpośredni będzie się wiązał z zastosowaniem określonych w POG dopuszczalnych parametrów zabudowy; • oddziaływaniem stałym i bezpośrednim będzie pojawianie się obiektów kubaturowych w niezabudowanych dotychczas przestrzeniach - ich skala i rodzaj oddziaływania związany będzie z indywidualnym zagospodarowaniem poszczególnych działek; • pozytywny wpływ długoterminowy, bezpośredni i stały będzie miało wyeliminowanie niekontrolowanego rozprzestrzeniania się zabudowy poprzez ograniczenie nowej zabudowy stref SW, SJ, SZ wyłącznie do zasięgu obszarów uzupełniania zabudowy;
klimat	• zaliczane do skumulowanych zmiany w klimacie lokalnym będą minimalne i nieodczuwalne dla człowieka i ograniczą się do zmiany warunków termiczno - wilgotnościowych i minimalnie anemologicznych; • negatywnym oddziaływaniem pośrednim i długoterminowym, stałym będzie zmniejszenie terenów biologicznie czynnych co wpłynie w niewielkim stopniu na topoklimat – szczególnie nagrzewanie i wilgotność powietrza. Podwyższenie temperatury powietrza na skutek emisji ciepła antropogenicznego, pochodzącego ze spalania paliw i przyrostu powierzchni sztucznych powodujących podwyższenie temperatury radiacyjnej podłoża będzie mało istotne; • nowe obiekty kubaturowe wpłyną też w mikroskali na warunki przewietrzania terenu, a powierzchnie sztuczne zmienią nagrzewanie podłoża, co będzie oddziaływaniem stałym lub czasowym; • bezpośrednim, chwilowym, krótkoterminowym, stałym (eksploatacja) lub chwilowym, krótkoterminowym (realizacja POG) oddziaływaniem będzie emisja hałasu. Na terenie opracowania głównym źródłem hałasu stałego będzie ruch komunikacyjny, czy bliżej nieokreślona na tym etapie eksploatacja terenów mieszkaniowo-usługowych (dotyczy to szczególnie potencjalnej lokalizacji usług w strach SW i SJ, których działalność wymaga częstych dostaw towarów oraz powoduje wzmożony ruch klientów, czy też usług z grupy hałaśliwych jak np. warsztaty mechaniczne); • W strefach SW, SJ, SZ nie przewiduje się terenów dających podstawy do prognozowania przekroczeń poziomów pól elektromagnetycznych;
dobra naturalne	• pozytywnym oddziaływaniem bezpośrednim, długoterminowym, stałym na wody podziemne jako dobro naturalne będzie zachowanie znacznych terenów biologicznie czynnych, gdzie wody opadowe będą swobodnie mogły zasilać warstwy wodonośne;
zabytki	• pozytywnym oddziaływaniem bezpośrednim długoterminowym, stałym na zabytki są projektowane w POG parametry zabudowy określone w gminnym katalogu stref planistycznych. Dla stref, w sąsiedztwie obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków, parametry zostały ustalone na podstawie istniejącego zagospodarowania przestrzennego tych obszarów, tak by uwzględniać ochronę ekspozycji obiektów zabytkowych; • pozytywnym oddziaływaniem bezpośrednim długoterminowym, stałym na zabytki, jest to, że strefy planistyczne umożliwiające realizację nowej zabudowy, zostały wyznaczone z uwzględnieniem lokalizacji wskazanych stanowisk archeologicznych, w sposób maksymalizujący zapewnienie ochrony dziedzictwa archeologicznego (z wyjątkiem obszarów już zabudowanych lub wskazanych do zabudowy w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego);

dobra materialne	• oddziaływanie na istniejącą zabudowę pozytywne, długoterminowe i stałe gdyż POG zakłada utrzymanie istniejącej zabudowy; • pozytywny, długotrwały lub stały wpływ poprzez powstanie nowych domów, zakładów usługowych i infrastruktury zaspokajających potrzeby mieszkańców. Ustalenia POG służą rozwojowi gminy, a więc wzbogaceniu dóbr materialnych przy wykorzystaniu już istniejących. Będą to zatem w przewadze pozytywne oddziaływania bezpośrednie, długotrwałe i stałe.
------------------	---

Dla terenów w strefach planistycznych **SU, SH, SP, SI i SR** prognozuje się kolejno:

różnorodność biologiczna, zwierzęta, rośliny, system przyrodniczy	• negatywnym, stałym, długotrwałym i bezpośrednim oraz pośrednim oddziaływaniem jest możliwa lokalizacja nowych obiektów usług, handlu wielkopowierzchniowego, produkcji, składów i magazynów, infrastruktury technicznej, produkcji w gospodarstwach rolnych, wielkotowarowej produkcji rolnej, akwakultury i obsługi rybactwa, elektrowni słonecznej (w strefach SU z wyłączeniem numerów 7, 12, 13, 25, 26, 225SR oraz 1SH) oraz biogazowni (w strefie 74SR), które mogą być zaliczone do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko; • pozytywne oddziaływanie długoterminowe, pośrednie będzie się wiązało z faktem, iż tereny wskazane pod zabudowę dotyczą terenów już częściowo zainwestowanych (przekształconych) i stanowić będą ich kontynuację; • pozytywnym, długoterminowym, pośrednim oddziaływaniem stałym będzie ustalenie odpowiedniego minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej: 20% - SH i SP, 30% - SU i SR w celu wzmocnienia roli systemu przyrodniczego gminy; • negatywnym, bezpośrednim, długoterminowym i stałym oddziaływaniem będzie zmniejszenie terenów otwartych i biologicznie czynnych dla terenów położonych w strefach oznaczonych symbolem: SU, SH, SP i SR. Przyczyni się do zubożenia bioróżnorodności oraz utraty możliwości świadczenia usług ekosystemowych. Działania inwestycyjne, w tym budowlane, mające na celu zmianę pokrycia terenów otwartych będą wiązały się z utratą istniejących siedlisk, wymieraniem gatunków oraz zmniejszaniem się zróżnicowania genowego w populacjach; • negatywnym oddziaływaniem długoterminowym, pośrednim, stałym dla zwierząt będzie ogradzanie terenu, co znacznie zmniejszy możliwość migracji zwłaszcza dla większych ssaków. Mimo to POG wyznacza strefy planistyczne w sposób umożliwiający utrzymanie funkcji przyrodniczych korytarzy ekologicznych, co najmniej poprzez zapewnienie drożności lokalnych korytarzy ekologicznych; • negatywnym oddziaływaniem długoterminowym, pośrednim, stałym dla zwierząt będzie miała potencjalna realizacja instalacji fotowoltaicznych (w strefach SU z wyłączeniem numerów 7, 12, 13, 25, 26, 225SR oraz 1SH), które to powodują występowania refleksów świetlnych, mogących negatywnie oddziaływać na awifaunę oraz generują ciepło zagrażające wielu gatunkom owadów; • oddziaływaniem negatywnym, bezpośrednim, chwilowym będą roboty budowlane w wyniku dopuszczenia realizacji zabudowy, co będzie powodowało płoszenie zwierząt, zwłaszcza ptaków; • oddziaływaniem negatywnym, długoterminowym i chwilowym będzie okresowy wzmożony ruch samochodowy w rejonie, co może zagrażać życiu drobnych zwierząt; • negatywne oddziaływanie krótkoterminowe, chwilowe bezpośrednie będzie związane z dopuszczeniem zmiany zagospodarowania terenu – wprowadzenie nowej zabudowy – w wyniku prac budowlanych zostanie zniszczona częściowo szata roślinna (która następnie może zostać częściowo odbudowana jako urządzona, ogrodowa, przydrożne pasy zieleni po zakończeniu procesu budowlanego), prace budowlane będą powodowały wypłaszanie drobnych
---	--

	zwierząt – oddziaływanie to zaistnieje każdorazowo w przypadku zainicjowania robót budowlanych, bez względu na istniejący stan zagospodarowania przestrzeni; • lokalne, bezpośrednie zubożenie lub zlikwidowanie istniejącej roślinności w miejscu powstania nowych obiektów kubaturowych. Naturalne i seminaturalne zbiorowiska roślinne zastępowane będą roślinnością urządzoną czy ruderalną; • oddziaływaniem negatywnym, pośrednim, chwilowym będzie wprowadzenie głównie zieleni urządzonej oraz w przypadku strefy SR monokultur uprawnych chronionych środkami chemicznymi, co będzie powodowało dużą śmiertelność szczególnie wśród bezkręgowców; • oddziaływaniem negatywnym, bezpośrednim, chwilowym będą roboty budowlane w wyniku dopuszczenia realizacji zabudowy i uciążliwości akustyczne z nimi związane co będzie powodowało płoszenie zwierząt, zwłaszcza ptaków; • minimalne negatywne, chwilowe, długotrwałe i stałe oddziaływanie na korytarze ekologiczne, wynikające z zawężenia go przez ogrodzenia oraz obiekty kubaturowe zabudowy mieszkaniowej i usługowej – ustalenia POG nie wpłyną jednak znacząco na stan i funkcjonowanie poszczególnych elementów systemu przyrodniczego gminy;
ludzie	• oddziaływaniem pozytywnym, bezpośrednim, długoterminowym, stałym będzie wzrost liczby oraz różnorodność dostępnych dla ludności usług na części terenów SU, SH, SP; • negatywnym, bezpośrednim, tymczasowym oddziaływaniem dla osób przebywających w granicach terenu może być emisja hałasu na etapie realizacji inwestycji (uzależniona od rodzaju prac i prowadzonej później działalności usługowej czy produkcyjnej); • pozytywnym, stałym, długotrwałym oddziaływaniem jest brak lokalizowania na terenie gminy Dzierżążnia zakładów o dużym lub zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii; • negatywnym oddziaływaniem długoterminowym, pośrednim, stałym dla zdrowia i życia ludzi będzie miała potencjalna realizacja instalacji fotowoltaicznych (w strefach SU z wyłączeniem numerów 7, 12, 13, 25, 26, 225SR oraz 1SH), które to emitują pola elektromagnetyczne. Badaniem potwierdzają, że generowane przez elektrownie słoneczne promieniowanie ma charakter niejonizujący, czyli taki, który nie wywołuje uszkodzeń komórkowych i nie wpływa negatywnie na środowisko;
woda	• negatywnym, stałym, długotrwałym i bezpośrednim oraz pośrednim oddziaływaniem jest możliwość zaistnienia przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko lub mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko; • pozytywnym oddziaływaniem bezpośrednim, długoterminowym, stałym będzie docelowe podłączenie wszystkich terenów budowlanych do zbiorczej sieci wodociągowej, co ograniczy realizację indywidualnych, niekontrolowanych ujęć wód; • negatywnym oddziaływaniem długoterminowym i stałym będzie zwiększenie powierzchni nieprzepuszczalnych co będzie powodowało ograniczenie infiltracji, odwadnianie terenu i okresowe przesuszanie. Dotychczasowy system obiegu wody może ulec dalszemu przekształceniu w kierunku typowym dla terenów zurbanizowanych, choć ze względu na małe powierzchnie przeznaczone pod zabudowę może to być niezauważalne; • chwilowe, bezpośrednie zanieczyszczenie wód podziemnych może nastąpić jedynie w pojedynczych, incydentalnych wypadkach podczas realizacji ustaleń POG, ale mimo to nie powinno to wpłynąć na pogorszenie dotychczasowego stanu jednolitych części wód podziemnych; • negatywny wpływ bezpośredni, stały będzie miało funkcjonowanie systemu melioracji na terenach SR;

powietrze	• w zależności od rodzaju usług lub produkcji oraz stosowanej technologii mogą się pojawić inne zagrożenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery – oddziaływanie negatywne chwilowe (dostawa, przeładunek towaru) lub krótkoterminowe (faza realizacji); • negatywnym, stałym, długotrwałym i bezpośrednim oraz pośrednim oddziaływaniem jest możliwość lokalizowania przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko lub mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko; • negatywnym, stałym, długotrwałym i bezpośrednim oraz pośrednim oddziaływaniem jest istnienie oraz możliwość budowy nowych i rozbudowy już istniejących ferm hodowlanych oraz biogazowi (w strefie 74SR), emitujących zanieczyszczenia zapachowe do atmosfery; • elektrownie słoneczne (w strefach SU z wyłączeniem numerów 7, 12, 13, 25, 26, 225SR oraz 1SH) nie zwiększają zanieczyszczenia powietrza jak i nie emitują żadnych zanieczyszczeń do atmosfery, w związku z czym w tym aspekcie są całkowicie neutralne dla zdrowia i życia ludzi oraz środowiska. Oddziaływanie na powietrze będzie miało miejsce w trakcie prac inwestycyjnych, jednak będzie to oddziaływanie chwilowe i krótkotrwałe;
powierzchnia ziemi	• negatywnym oddziaływaniem długoterminowym bezpośrednim i stałym zwiększającym jej degradację będą wszelkie roboty ziemne (wyrównywanie oraz zasklepienie) związane z budową budynków i budowli szczególnie z kondygnacjami podziemnymi lub sieci potrzebnej im infrastruktury technicznej. Inwestycje związane z elektrowniami słonecznymi (w strefach SU z wyłączeniem numerów 7, 12, 13, 25, 26, 225SR oraz 1SH), ze względu na swój punktowy charakter oraz brak konieczności budowy fundamentów pod obiekty towarzyszące, nie będą wymagały ingerencji w głębokie partie powierzchni ziemi; • negatywnym, stałym, długotrwałym i bezpośrednim oraz pośrednim oddziaływaniem jest możliwość lokalizowania przedsięwzięć mogących zawsze znacząco lub mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko;
krajobraz	• bezpośrednim, długotrwałym lub stałym oddziaływaniem będą obiekty wielkopowierzchniowe - zwykle obiekty kubaturowe o znikomych walorach estetycznych, mające istotny wpływ na krajobraz w kontekście wartości wizualnych. Oddziaływanie to zależne będzie od stylu i standardów w jakich ewentualnie powstanie czy rozbudowany lub zmodernizowany zostanie dany obiekt i zagospodarowany zostanie teren wokół niego, jednak jest to uwarunkowane wyłącznie wolą właściciela nieruchomości; • negatywnym oddziaływaniem długoterminowym bezpośrednim będzie lokalizacja stref planistycznych na działkach niezabudowanych, mających dotychczas w większości charakter otwarty; • pozytywny bezpośredni skutek długoterminowy będzie się wiązał z zastosowaniem określonych w POG dopuszczalnych parametrów zabudowy dotyczących nowopowstającej zabudowy; • pozytywny wpływ długoterminowy, bezpośredni i stały będzie miało ograniczenie rozprzestrzeniania się zabudowy;
klimat	• negatywnym oddziaływaniem pośrednim i długoterminowym, stałym będzie zmniejszenie terenów biologicznie czynnych co wpłynie na topoklimat - szczególnie nagrzewanie i spadek wilgotności powietrza. Co do terenów elektrowni słonecznych to w skali lokalnej ogniwa fotowoltaiczne mogą przyczynić się go ocieplenia mikroklimatu poprzez oddawanie ciepła, jednak w szerszym ujęciu funkcjonowanie farm fotowoltaicznych jest jednym z aspektów dążenia do neutralności klimatycznej; • nowe obiekty kubaturowe wpłyną też w mikroskali na warunki przewietrzania terenu, co będzie oddziaływaniem stałym lub czasowym; • negatywnym oddziaływaniem długoterminowym bezpośrednim będzie emisja hałasu od terenów usług, handlu wielkopowierzchniowego, produkcji,

	składów i magazynów, infrastruktury technicznej, produkcji w gospodarstwach rolnych, wielkotowarowej produkcji rolnej, akwakultury i obsługi rybactwa - im większy teren przeznaczony pod usługi tym więcej potencjalnych użytkowników i tym wyższe natężenie hałasu; • negatywnym, stałym, długotrwałym i bezpośrednim oraz pośrednim oddziaływaniem jest dopuszczenie lokalizowania niektórych przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko;
zasoby naturalne	• oddziaływaniem pośrednim, długoterminowym, stałym na lasy będzie ich sąsiedztwo z zabudową terenów SU, SH, SP i SR oraz możliwość ich degradacji w związku z prowadzoną działalnością;
zabytki	• pozytywnym oddziaływaniem bezpośrednim długoterminowym, stałym na zabytki są projektowane w POG parametry zabudowy określone w gminnym katalogu stref planistycznych. Dla stref, w sąsiedztwie obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków, parametry zostały ustalone na podstawie istniejącego zagospodarowania przestrzennego tych obszarów, tak by uwzględniać ochronę ekspozycji obiektów zabytkowych; • pozytywnym oddziaływaniem bezpośrednim długoterminowym, stałym na zabytki, jest to, że strefy planistyczne umożliwiające realizację nowej zabudowy, zostały wyznaczone z uwzględnieniem lokalizacji wskazanych stanowisk archeologicznych, w sposób maksymalizujący zapewnienie ochrony dziedzictwa archeologicznego (z wyjątkiem obszarów już zabudowanych lub wskazanych do zabudowy w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego);
dobro materialne	• oddziaływanie na zabudowę, jako dobro materialne będzie pozytywne, długoterminowe i stałe, podobnie jak na zaspokajanie potrzeb mieszkańców poprzez nowe tereny usług, handlu i produkcji jako miejsca pracy.

Dla terenów w strefach planistycznych **SN, SO, SC** prognozuje się kolejno:

różnorodność biologiczna, zwierzęta, rośliny, system przyrodniczy	• bezpośredni, stały, pozytywny wpływ przyniesie zachowanie istniejących terenów zwartych kompleksów leśnych bez możliwości zmiany ich przeznaczenia na cele nieleśne i wprowadzania nowej zabudowy, z wyłączeniem strefy SN; • negatywny wpływ bezpośredni, stały będzie miało intensywne wykorzystanie rolnicze terenów w strefie SO poprzez stosowanie nawozów sztucznych lub chemicznych środków ochrony roślin; • potencjalnie znaczące oddziaływanie bezpośrednie może być związane z koniecznością budowy dróg dojazdowych do elektrowni słonecznych (w strefach 19SO, 65SO, 73SO, 86SO, 103SO) oraz elektrowni wiatrowej (w strefie 45SO, 60SO, 82SO, 83SO) będących w fazie budowy i demontażu. Może się to wiązać z miejscową likwidacją roślinności wycinką drzew i krzewów, będących nierzadko siedliskiem zwierząt; • negatywnym, stałym, długotrwałym i bezpośrednim oraz pośrednim oddziaływaniem jest możliwa lokalizacja nowych obiektów elektrowni słonecznej (w strefach 19SO, 65SO, 73SO, 86SO, 103SO) oraz elektrowni wiatrowej (w strefie 45SO, 60SO, 82SO, 83SO), które mogą być zaliczone do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko; • negatywnym oddziaływaniem długoterminowym, pośrednim, stałym dla zwierząt będzie miała potencjalna realizacja instalacji fotowoltaicznych (w strefach 19SO, 65SO, 73SO, 86SO, 103SO), które to powodują występowanie refleksów świetlnych, mogących negatywnie oddziaływać na awifaunę oraz generują ciepło zagrażające wielu gatunkom owadów, natomiast w przypadku elektrowni wiatrowej (w strefie 45SO, 60SO, 82SO, 83SO) może
--	--

	dochodzić do kolizji z turbinami - ptaki, zwłaszcza drapieżne, mogą zderzać się z obracającymi się łopatomy turbin; pozytywnym, długoterminowym, pośrednim oddziaływaniem stałym będzie ustalenie odpowiedniego minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej: 40% - SC, 50% - SN w celu wzmocnienia roli systemu przyrodniczego gminy;
ludzie	- pozytywny wpływ długoterminowy, bezpośredni i stały będzie miało zachowanie znacznych terenów biologicznie czynnych; - negatywnym, bezpośrednim, tymczasowym oddziaływaniem dla osób przebywających w granicach terenu może być emisja hałasu na etapie realizacji inwestycji (uzależniona od rodzaju prac i prowadzonej później działalności usługowej czy produkcyjnej); - negatywnym oddziaływaniem długoterminowym, pośrednim, stałym dla zdrowia i życia ludzi będzie miała potencjalna realizacja instalacji fotowoltaicznych (w strefach 19SO, 65SO, 73SO, 86SO, 103SO) oraz elektrowni wiatrowej (w strefie 45SO, 60SO, 82SO, 83SO), które to emitują pola elektromagnetyczne. Badaniami potwierdzają, że generowane przez elektrownie słoneczne promieniowanie ma charakter niejonizujący, czyli taki, który nie wywołuje uszkodzeń komórkowych i nie wpływa negatywnie na środowisko; - negatywnym oddziaływaniem długoterminowym, pośrednim, stałym dla zdrowia i życia ludzi będzie miała potencjalna realizacja elektrowni wiatrowej (w strefie 45SO, 60SO, 82SO, 83SO), która będzie emitować infradźwięki i hałas niskoczęstotliwościowy;
woda	- pozytywnym oddziaływaniem długoterminowym, bezpośrednim i stałym będzie zachowanie terenów biologicznie czynnych, co minimalnie wspomogę zasilenie wód gruntowych przez wody opadowe - negatywny wpływ bezpośredni, stały będzie miało funkcjonowanie systemu melioracji na terenach SO; - chwilowe, bezpośrednie zanieczyszczenie wód podziemnych może nastąpić jedynie w pojedynczych, incydentalnych wypadkach podczas realizacji ustaleń POG, ale mimo to nie powinno to wpłynąć na pogorszenie dotychczasowego stanu jednolitych części wód podziemnych; - negatywnym, stałym, długotrwałym i bezpośrednim oraz pośrednim oddziaływaniem jest możliwość zaistnienia przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko lub mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko na terenach w strefach 19SO, 65SO, 73SO, 86SO, 103SO, 45SO, 60SO, 82SO, 83SO;
powietrze	- pozytywnym oddziaływaniem długoterminowym, pośrednim i stałym będzie zachowanie dużych terenów biologicznie czynnych, co będzie sprzyjało oczyszczaniu powietrza atmosferycznego; - negatywny wpływ bezpośredni, okresowy będzie związany z przemieszczaniem przez wiatr pyłów pochodzących z niepokrytych roślinnością pól uprawnych; - elektrownie słoneczne (w strefach 19SO, 65SO, 73SO, 86SO, 103SO) oraz elektrownia wiatrowa (w strefie 45SO, 60SO, 82SO, 83SO), nie zwiększają zanieczyszczenia powietrza jak i nie emitują żadnych zanieczyszczeń do atmosfery, w związku z czym w tym aspekcie są całkowicie neutralne dla zdrowia i życia ludzi oraz środowiska. Oddziaływanie na powietrze będzie miało miejsce w trakcie prac inwestycyjnych, jednak będzie to oddziaływanie chwilowe i krótkotrwałe;
powierzchnia ziemi	- nieznaczne oddziaływanie negatywne na powierzchnię ziemi może mieć realizacja dróg w sąsiedztwie tych terenów - będzie to oddziaływanie długoterminowe, bezpośrednie i stałe; - oddziaływanie bezpośrednie i chwilowe może być związane z koniecznością budowy dróg obsługujących budowę, funkcjonowanie i demontaż elektrowni słonecznych i wiatrowej;

	• Inwestycje związane z elektrowniami słonecznymi (w strefach 19SO, 65SO, 73SO, 86SO, 103SO), ze względu na swój punktowy charakter oraz brak konieczności budowy fundamentów pod obiekty towarzyszące, nie będą wymagały ingerencji w głębokie partie powierzchni ziemi; • negatywnym, stałym, długotrwałym i bezpośrednim oraz pośrednim oddziaływaniem jest możliwość lokalizowania przedsięwzięć mogących zawsze znacząco lub mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko;
krajobraz	• pozytywne oddziaływanie długoterminowe, bezpośrednie i stałe będzie związane z pozostawieniem tych terenów w formie otwartej, półnaturalnej, co wpłynie na jakość krajobrazu. • pozytywny bezpośredni skutek długoterminowy będzie się wiązał z zastosowaniem określonych w POG dopuszczalnych parametrów zabudowy; • negatywne oddziaływanie elektrowni wiatrowych (w strefie 45SO, 60SO, 82SO, 83SO), na krajobraz obejmuje głównie wpływ wizualny (dominacja i fragmentacja krajobrazu), hałas, a także zmiany w siedliskach przyrodniczych (zniszczenie lub fragmentacja terenów). Obejmuje to zmianę postrzegania wizualnego krajobrazu, widoczność turbin i wirników, a także negatywny wpływ na dzikie zwierzęta, zwłaszcza ptaki i nietoperze, w tym utratę siedlisk i kolizje – oddziaływanie bezpośrednie, długoterminowe i stałe;
klimat	• pozytywnym oddziaływaniem długoterminowym, pośrednim i stałym będzie pozostawianie znacznych terenów biologicznie czynnych, co będzie sprzyjało zachowaniu optymalnych warunków topoklimatycznych. Co do terenów elektrowni słonecznych to w skali lokalnej ogniwa fotowoltaiczne mogą przyczynić się go ocieplenia mikroklimatu poprzez oddawanie ciepła, jednak w szerszym ujęciu funkcjonowanie farm fotowoltaicznych jest jednym z aspektów dążenia do neutralności klimatycznej; • negatywnym, stałym, długotrwałym i bezpośrednim oraz pośrednim oddziaływaniem jest dopuszczenie lokalizowania niektórych przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko;
zasoby naturalne	• pozytywnym oddziaływaniem bezpośrednim, długoterminowym, stałym na wody podziemne jako dobro naturalne będzie zachowanie znacznych terenów biologicznie czynnych, gdzie wody opadowe będą swobodnie mogły zasilać warstwy wodonośne;
zabytki	• pozytywnym oddziaływaniem bezpośrednim długoterminowym, stałym na zabytki są projektowane w POG parametry zabudowy określone w gminnym katalogu stref planistycznych. Dla stref, w sąsiedztwie obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków, parametry zostały ustalone na podstawie istniejącego zagospodarowania przestrzennego tych obszarów, tak by uwzględniać ochronę ekspozycji obiektów zabytkowych; • pozytywnym oddziaływaniem bezpośrednim długoterminowym, stałym na zabytki, jest to, że strefy planistyczne umożliwiające realizację nowej zabudowy, zostały wyznaczone z uwzględnieniem lokalizacji wskazanych stanowisk archeologicznych, w sposób maksymalizujący zapewnienie ochrony dziedzictwa archeologicznego (z wyjątkiem obszarów już zabudowanych lub wskazanych do zabudowy w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego);
dobro materialne	• oddziaływanie pozytywne, stałe i długoterminowe, jako miejsca pracy oraz wypoczynku – strefa SN przewiduje możliwy do realizacji: teren usług sportu i rekreacji, teren usług kultury i rozrywki, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren usług nauki, teren usług edukacji, teren usług zdrowia i pomocy społecznej.

Dla terenów w strefie planistycznej **SK** prognozuje się:

różnorodność biologiczna, zwierzęta, rośliny, system przyrodniczy	• negatywnym oddziaływaniem długoterminowym pośrednim i stałym będzie ograniczenie terenu biologicznie czynnego, a co za tym idzie zmniejszenie przestrzeni życiowej zwierząt; • oddziaływaniem negatywnym, bezpośrednim, chwilowym będą roboty budowlane w wyniku dopuszczenia realizacji dróg, co będzie powodowało płoszenie zwierząt; • oddziaływaniem negatywnym bezpośrednim, długoterminowym i stałym będzie funkcjonowanie i powstawanie nowych barier migracji zwierząt. Ich wpływ uzależniony jest i będzie od natężenia ruchu na drodze oraz zastosowanych rozwiązań technicznych umożliwiających zwierzętom pokonanie bariery; • oddziaływaniem negatywnym bezpośrednim, długoterminowym i stałym będzie wzmożony ruch samochodowy i emisja zanieczyszczeń komunikacyjnych, co będzie zagrażało życiu zwierząt; • negatywnym oddziaływaniem, bezpośrednim, długoterminowym i chwilowym będzie zanieczyszczanie gruntu solą, co może powodować wymieranie gatunków wrażliwych na zasolenie; • negatywnym oddziaływaniem długoterminowym, bezpośrednim i stałym będzie hałas samochodowy/komunikacyjny, który będzie powodował przeplaszanie zwierzęcy;
ludzie	• negatywnym oddziaływaniem bezpośrednim, długoterminowym i stałym będzie hałas komunikacyjny. Jego zasięg i natężenie będzie uzależnione od wielkości ruchu, stanu nawierzchni, rodzajów pojazdów korzystających z drogi;
woda	• negatywnym oddziaływaniem długoterminowym i stałym będzie zwiększenie powierzchni nieprzepuszczalnych; • negatywnym oddziaływaniem długoterminowym i stałym będzie ograniczenie lub zmiana kierunku naturalnego spływu wód opadowych i roztopowych wskutek przegrodzenia obniżeń, którymi wody te w sposób naturalny spływają; • negatywne oddziaływanie długoterminowe, bezpośrednie i chwilowe może być związane z ryzykiem przedostawania się substancji ropopochodnych oraz innych substancji szkodliwych w przypadku wystąpienia poważnych awarii na terenie dróg lub w fazie ich realizacji (co będzie oddziaływaniem krótkoterminowym);
powietrze	• negatywnym oddziaływaniem długoterminowym, pośrednim i stałym będzie zmniejszenie terenów biologicznie czynnych; • oddziaływaniem negatywnym bezpośrednim, długoterminowym i stałym będzie emisja hałasu oraz zanieczyszczeń (spalin) do atmosfery;
powierzchnia ziemi	• w strefie SK powierzchnia ziemi jest obecnie już przekształcona, w związku z tym jedynym oddziaływaniem długoterminowym bezpośrednim i stałym zwiększającym jej degradację będą roboty związane z budową i remontami dróg oraz infrastruktury technicznej; • negatywne oddziaływanie długoterminowe, bezpośrednie i chwilowe może być związane z ryzykiem przedostawania się substancji ropopochodnych oraz innych substancji szkodliwych w przypadku wystąpienia poważnych awarii;
krajobraz	• negatywny wpływ długoterminowy, pośredni i stały może mieć ewentualna fragmentacja krajobrazu;
klimat	• negatywnym oddziaływaniem pośrednim i długoterminowym, stałym będzie zmniejszenie terenów biologicznie czynnych, co wpłynie w niewielkim stopniu na topoklimat, szczególnie nagrzewanie powietrza;

zasoby naturalne	• negatywnym oddziaływaniem bezpośrednim, okresowym części dróg będzie ich zimowe utrzymanie z wykorzystaniem soli i piasku;
zabytki	• brak oddziaływania.
dobro materialne	• pozytywnym, stałym oddziaływaniem na dobro materialne będzie obsługa komunikacyjna wewnętrzna i zewnętrzna gminy.

Decydującymi czynnikami wpływającymi na charakter oddziaływań na środowisko (ich trwałość i natężenie), będzie m.in. stopień realizacji ustaleń planu ogólnego, szczegółowe rozwiązania techniczne i technologiczne oraz zakres zastosowanych działań kompensacyjnych.

8.1. Wpływ ustaleń planu ogólnego na ustawowe formy ochrony przyrody

Na terenie objętym projektem przedmiotowego planu ogólnego nie występują wielkopowierzchniowe formy ochrony przyrody. Z wymienionych w art. 6 ustawy o ochronie przyrody form ochrony przyrody na terenie gminy Dzierżążnia występują użytki ekologiczne oraz pomniki przyrody.

W granicach projektu planu ogólnego gminy Dzierżążnia znajdują się dwa użytki ekologiczne, tj. w miejscowościach Nowe Kucice (bagno) oraz Siekluki (nieużytek pokopalniany i bagno). Ustalenia POG nie będą wpływały negatywnie na przedmiot tej formy ochrony przyrody ze względu na lokalizację w strefie otwartej (SO).

Pomniki przyrody zlokalizowane w analizowanym terenie są natomiast narażone na zagrożenia związane z sąsiedztwem terenów budowlanych. Na ich stan oddziałuje niska emisja z terenów mieszkaniowych oraz emisja zanieczyszczeń z terenów komunikacji. Nie przewiduje się nasilenia presji na pomniki przyrody w związku z realizacją ustaleń POG. Zapewnienie ich ochrony będzie możliwe do wyegzekwowania na etapie sporządzania planu miejscowego.

9. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGNIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJE PRZYRODNICZA NEGATYWNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Nie przewiduje się znaczących negatywnych oddziaływań na cele, przedmiot ochrony i integralność obszarów Natura 2000.

W wyniku przeprowadzonych analiz stwierdzono, że na obszarze objętym projektem planu ogólnego:

- wyznaczono strefy planistyczne w sposób umożliwiający utrzymanie ich funkcji przyrodniczych, co najmniej poprzez zapewnienie drożności lokalnych korytarzy ekologicznych;
- wyznaczono strefy planistyczne w sposób umożliwiający ochronę form ochrony przyrody wskazanych w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Użytki ekologiczne zawierają się w strefie otwartej, natomiast pomniki przyrody w różnych strefach, w których zapewnienie ochrony będzie możliwe do wyegzekwowania na etapie sporządzania planu miejscowego;
- nie wyznaczono stref planistycznych umożliwiających realizację zabudowy na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią;
- strefy planistyczne umożliwiające realizację nowej zabudowy zostały wyznaczone w sposób minimalizujący wystąpienie ewentualnych kolizji z podziemną siecią drenarską;
- uwzględniono obecność udokumentowanego złoża kopalin;
- parametry zabudowy określone w gminnym katalogu stref planistycznych dla stref, w sąsiedztwie obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków, zostały ustalone na podstawie istniejącego zagospodarowania przestrzennego tych obszarów z uwzględnieniem ochrony ekspozycji obiektów zabytkowych;

- strefy planistyczne umożliwiające realizację nowej zabudowy, zostały wyznaczone z uwzględnieniem lokalizacji wskazanych stanowisk archeologicznych, w sposób maksymalizujący zapewnienie ochrony dziedzictwa archeologicznego.
- nie wyznaczano stref planistycznych umożliwiających realizację zabudowy na obszarach stanowisk archeologicznych, z wyjątkiem obszarów już zabudowanych lub wskazanych do zabudowy w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;
- wyznaczono strefy planistyczne umożliwiające realizację zabudowy na obszarach użytków rolnych wysokich klas bonitacyjnych, wyłącznie na obszarach obowiązujących planów miejscowych oraz obszarach uzupełnienia zabudowy (wyznaczonych zgodnie z § 1 ust. 1 pkt. 1–3 rozporządzenia OUZ oraz położonych w odległości nie większej niż 50 m od granicy pasa drogowego drogi publicznej tj. zgodnie z § 1 ust. 6 rozporządzenia OUZ);
- nie wyznaczano stref planistycznych umożliwiających realizację zabudowy na obszarach gruntów leśnych.

W zakresie przedmiotowym planu ogólnego nie ma obowiązku wskazywania terenów oraz proponowania działań mających na celu kompensację negatywnego oddziaływania na środowisko.

10. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ZAWARTYCH W DOKUMENCIE MAJĄCE NA UWADZE CEL I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000

Analizowany projekt planu ogólnego nie wprowadza zmian w sposobie zagospodarowania obszarów Natura 2000, gdyż takowe nie występują w granicach administracyjnych gminy Dzierżążnia. Rozwiązania przestrzenne zaproponowane w omawianym dokumencie pozostają bez wpływu na cel i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000, znajdujących się poza obszarem objętym projektem planu ogólnego. Decydującym czynnikiem jest tu odległość od obszaru Natura 2000 – najbliższy ok. 10 km od południowej granicy gminy.

11. STRESZCZENIE PROGNOZY

Plan ogólny gminy to akt planowania przestrzennego, który jest aktem prawa miejscowego. Plan ogólny uchwała się dla obszaru gminy z wyłączeniem: terenów zamkniętych (innych niż ustalone przez ministra właściwego do spraw transportu) oraz obszarów morskich wód wewnętrznych. Ustalenia planu ogólnego są wiążące dla planów miejscowych oraz decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Do planu ogólnego obligatoryjnie sporządza się, w postaci elektronicznej, uzasadnienie składające się z części tekstowej i graficznej. Zarówno część tekstowa jak i graficzna uzasadnienia planu ogólnego gminy nie mają wartości normatywnej, a jedynie poglądową, prezentującą informacje dla osób zainteresowanych ustaleniami planu ogólnego. Ustalenia planu ogólnego gminy przyjmuje

Ustalenia POG Dzierżążnia obejmują:

- podział obszaru gminy na strefy planistyczne;
- gminne standardy urbanistyczne,
- wyznaczone obszary uzupełnienia zabudowy.

Uwarunkowania rozwoju przestrzennego oraz ustalenia planu ogólnego gminy Dzierżążnia prezentuje również część graficzna uzasadnienia planu ogólnego, którą opracowano w postaci elektronicznej w rozdzielczości przestrzennej odpowiadającej skali 1:10 000.

Ustalenia planu ogólnego zostały zapisane w postaci elektronicznej w formie danych przestrzennych. Przy czym plan ogólny ustala podział obszaru gminy Dzierżążnia na następujące strefy planistyczne (lista dopuszczalnych stref planistycznych jest ściśle wskazana w art. 13c ust. 1 upzp):

1. SW – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną,
2. SJ – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną,
3. SZ – strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową,
4. SU – strefa usługowa,
5. SH – strefa handlu wielkopowierzchniowego,
6. SP – strefa gospodarcza,

7. SR – strefa produkcji rolniczej,
8. SI – strefa infrastrukturalna,
9. SN – strefa zieleni i rekreacji,
10. SC – strefa cmentarzy,
11. SO – strefa otwarta,
12. SK – strefa komunikacyjna.

Plan ogólny gminy zawiera szczegółowe ustalenia dotyczące:

- dla każdej z wymienionych stref planistycznych, z wyjątkiem strefy komunikacji i strefy otwartej określono wartości minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej, nie mniejsze niż wynika to z przepisów rozporządzenia POG;
- dla stref planistycznych wymienionych w pkt od 1 do 7 określono obowiązkowo wartości maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy oraz maksymalnego udziału powierzchni zabudowy;
- dla poszczególnych stref określono również profile dodatkowe.

Na terenie objętym projektem przedmiotowego planu ogólnego nie występują wielkopowierzchniowe formy ochrony przyrody. Z wymienionych w art. 6 ustawy o ochronie przyrody form ochrony przyrody na terenie gminy Dzierżążnia występują użytki ekologiczne oraz pomniki przyrody.

Ustalenia POG nie będą wpływały negatywnie na przedmiot ochrony użytków ekologicznych ze względu na lokalizację w strefie otwartej (SO). Pomniki przyrody zlokalizowane w analizowanym terenie są natomiast narażone na zagrożenia związane z sąsiedztwem terenów budowlanych. Na ich stan oddziałuje niska emisja z terenów mieszkaniowych oraz emisja zanieczyszczeń z terenów komunikacji. Nie przewiduje się nasilenia presji na pomniki przyrody w związku z realizacją ustaleń POG.

Problemy ochrony środowiska w gminie Dzierżążnia w związku z przyjęciem planu ogólnego mogą być związane z dopuszczeniem dużego udziału powierzchni terenów zasklepionych (maksymalnie do 50% dla terenów SW, SZ, SU, SH, SP, SR, SC, 30% dla terenu SJ) oraz wpływem wód powierzchniowych. Ponadto problemy ochrony środowiska w gminie Dzierżążnia dotyczą głównie:

- niskiej emisji z terenów komunikacyjnych i gospodarstw domowych;
- przekroczenia norm hałasu na drogach powiatowych i drodze krajowej;
- wtórnej emisji zanieczyszczeń pyłowych z powierzchni odkrytych;
- lokalnie niekorzystnych warunków związanych z przewietrzaniem;
- zagrożenia dla jakości i stanu gleb oraz wód podziemnych spowodowane działalnością rolniczą;
- istniejących barier migracyjnych dla dzikich zwierząt m.in. drogi czy zwarta zabudowa wsi.

W zasięgu następujących stref mogą być realizowane inwestycje mogące zawsze lub potencjalnie oddziaływać na środowisko:

- w strefie 74SR projekt planu ogólnego dopuszcza realizację terenu biogazowni;
- w strefach 19SO, 65SO, 73SO, 86SO, 103SO, 225SR, 294SR projekt planu ogólnego dopuszcza realizację terenu elektrowni słonecznej;
- w strefie 45SO, 60SO, 82SO, 83SO, 294SR projekt planu ogólnego dopuszcza realizację terenu elektrowni wiatrowej i elektrowni słonecznej;
- w strefach SU oraz 1SH projekt planu ogólnego dopuszcza realizację terenu składów i magazynów i terenu elektrowni słonecznej.

Planowane użytkowanie i zagospodarowanie terenu objętego projektem planu ogólnego jest zgodne z cechami i uwarunkowaniami przyrodniczymi, a charakter i intensywność zmian zachodzących w środowisku nie będą oddziaływały destrukcyjnie na jego stan.

W przypadku nieuchwalenia przedstawionego do oceny projektu planu ogólnego w gminie całkowicie zostanie wstrzymana możliwość wydawania decyzji o pozwoleniu na budowę. W związku z powyższym brak realizacji projektowanego dokumentu będzie mieć ogromny wpływ na sytuację

gospodarczo-społeczną gminy oraz całkowicie uniemożliwi zagospodarowanie zaplanowanych w planie ogólnym terenów, określonych w poszczególnych strefach planistycznych.

Z punktu widzenia środowiskowego brak realizacji planu ogólnego wyeliminowałby wszelkie potencjalne zmiany środowiska związane z lokalizacją jakichkolwiek nowych przedsięwzięć mogących oddziaływać na środowisko. Z drugiej strony może również doprowadzić do pogorszenia np. stanu sanitarnego wód podziemnych i powierzchniowych poprzez brak inwestycji w system odprowadzania i oczyszczania ścieków.

Decydującymi czynnikami wpływającymi na charakter oddziaływań na środowisko (ich trwałość i natężenie), będzie m.in. stopień realizacji ustaleń planu ogólnego, szczegółowe rozwiązania techniczne i technologiczne oraz zakres zastosowanych działań kompensacyjnych.

W wyniku przeprowadzonych analiz ustaleń przedmiotowego projektu planu ogólnego wskazuje się na brak występowania silnie negatywnego oddziaływania na środowisko oraz zdrowie ludzi. Projektowane strefy planistyczne mogą jednak negatywnie oddziaływać na środowisko.

Z terenami o dominującej funkcji mieszkaniowej, aktywności gospodarczej (SU, SH, SP, SR), komunikacji i infrastruktury, potencjalnie mogą być związane:

- emisja zanieczyszczeń do atmosfery (wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza);
- emisja hałasu i pól elektromagnetycznych;
- wytwarzanie odpadów komunalnych oraz pochodzących z etapu budowy, eksploatacji i demontażu inwestycji;
- wprowadzenie ścieków i innych zanieczyszczeń do wód lub do gruntu;
- przekształcenie naturalnego ukształtowania terenu;
- zmiany w krajobrazie;
- zmiany szaty roślinnej i składu gatunkowego fauny;
- ryzyko wystąpienia awarii.

Ponieważ plan ogólny wyznacza kierunki możliwego rozwoju i nieznane są jeszcze konkretne inwestycje oraz ich parametry techniczne, a także technologiczne, niemożliwe jest więc stwierdzenie i określenie czy ustalenia analizowanego dokumentu zaliczane są do przedsięwzięć, które potencjalnie znacząco mogą oddziaływać na środowisko, czy też będą zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, w kontekście oddziaływań na poszczególne komponenty szeroko rozumianego środowiska.

W projekcie planu ogólnego znajdują się strefy planistyczne, które są zgodne z istniejącym stanem zagospodarowania terenu, w związku z czym oddziaływanie na środowisko nie zmieni się w przypadku realizacji projektu analizowanego dokumentu.

Nie przewiduje się również znaczących negatywnych oddziaływań na cele, przedmiot ochrony i integralność obszarów Natura 2000.

Analizowany projekt planu ogólnego nie wprowadza zmian w sposobie zagospodarowania obszarów Natura 2000, gdyż takowe nie występują w granicach administracyjnych gminy Dzierżążnia. Rozwiązania przestrzenne zaproponowane w omawianym dokumencie pozostają bez wpływu na cel i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000, znajdujących się poza obszarem objętym projektem planu ogólnego. Decydującym czynnikiem jest tu odległość od obszaru Natura 2000 – najbliższy ok. 10 km od południowej granicy gminy.

Realizacja zapisów projektu POG ze względu na położenie gminy w znacznej odległości od granic państwa nie spowoduje transgranicznego oddziaływania na środowisko.

OŚWIADCZENIE

Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt. 1 lit. f oraz art. 74a ust. 2 i 3 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oświadczam, iż jestem autorem Prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu planu ogólnego gminy Dzierżążnia. Ukończyłem, w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym, jednolite studia magisterskie o kierunku związanym z kształceniem w obszarze nauk przyrodniczych z dziedziny nauk o Ziemi.

Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

20 października 2025 r.

.....
podpis autora